

טעמו וראו כי טוב הי

ליקוטי מזרחיים

תורה ע"ג תנינא
'תהלים מסוגל לתשובה'

תורה כ"ה תנינא
'התבודדות הוא מעלה עליונה'

וחונים עליהם ליקוטי הלכות ראש חודש ה'
ועוד הוספות חשובות

מהדורה מיוחדת
באותיות גדולות מאירות עיניים

ועים זמירות ישראל

נאום הגבר הוקם על

וצדקתו עומדת לעד

ככתר עלי ראש גיליון תורה זו, יתצח לשם
ולתפארת הוד, האי תלמיד חכם גאון מופלא
ומופלג, ירא ושולם, דבוק בתורת הצדיק בכל לבו
ונפשו, באהבתה שגה תמיד וכל חפציו לא שוו
בה, זכה וזיכה רבים

הרב החסיד

רבי שלמה אהרן
ב"ר מרדכי הלוי גוטליב ז"ל

אשר עסק כל ימיו בלימוד תורת הצדיק
בעמקות ובהתבוננות

זכות לימוד תורת הצדיק
תעמוד לעילוי נשמתו,
לזכרון עולם ולמזכרת נצח

ת.ג.צ.ב.ה.

קו לסלסל בתורתו

04-627-73-13

lb046277313@gmail.com

'לטייל בתורתו' ע"ר 580769313

תוכן עניינים מורחב

והסבר על מבנה החוברת עם כל ההוספות לתועלת הלומדים

ז תורות ע"ג וכ"ה תנינא באותיות גדולות עם סימונים והפניות .....

כל התורה באותיות גדולות ומאירות עיניים, בתוספת שוליים רחבים לכתיבת הערות, ביאורים, שאלות וחידושים. זהו חידוש של מערכת 'לטייל בתורתו' שרבים וטובים אהבו והעידו שהדבר שינה אצלם את כל הלימוד.

בכדי להקל על הלומד לעבור במהירות מהלימוד במהדרה זו ללימוד בצורת הדף וכן להיפך, שורטטו סימונים מיוחדים במהדרת צורת הדף, עם אותיות בצידי העמוד, שם רשום בכל קטע מספר העמוד שבו מופיע קטע זה במהדרת האותיות הגדולות.

יט תורות ע"ג וכ"ה תנינא בצורת הדף עם סימון מיוחד .....

התורות מוגשת גם בצורת הדף המקורית המודפסת ברוב הרפוסים המצויים, לתועלת אלו שאוהבים ללמוד מתוך המוכר והרגיל. הוספנו סימון מיוחד עם הפניה למהדרה הגדולה ומאירת העיניים (ראה לעיל).

כג תורות ע"ג וכ"ה תנינא מליקוטי מוהר"ן מהדרת 'פסוק לי פסוקך' .....

מהדרה ייחודית בהוצאת 'פסוק לי פסוקך' המקלה על הלומד ללמוד במהירות ובבהירות, תוך שימת לב לפיסוק קיטוע וחלוקה מיוחדת של התורה, מועיל מאוד לשינון וזיכרון!

כט קיצור ליקוטי מוהר"ן המשולש .....

לתועלת סיכום התורה והבנתה בדרך פשט הוספנו בחוברת זו את התורה מתוך הספר 'קיצור ליקוטי מוהר"ן המשולש', הכולל את קיצור ליקוטי מוהר"ן כפי שהדפיס מוהרנ"ת, ליקוטי עצות, וליקוטי עצות מהדורא בתרא.

לג לעשות מתורות תפילות .....

כפי שהורה רבינו לעשות מתורות תפילות, הובאו תפילות ע"ג וכ"ה מתוך 'ליקוטי תפילות תנינא', באותיות גדולות ומאירות עיניים.

נג ליקוטי הלכות .....

הלכה ה' מהלכות ראש חודש בספר ליקוטי הלכות, המיוסדת על תורה זו

פה ענפי התורה .....

כל השיחות השייכות לתורה מובאות בסוף החוברת

קד מבוא המקראות .....

קשרי המקראות ומאמרי חז"ל המובאים בתורות אלו

קיד דפי כתיבה .....

בסוף החוברת ישנם עמודים בסגנון דפי מחברת לכתיבת חידושים ביאורים ומהלכים.

בשער התורה

שנה שלימה כמעט חלפה, והימים הנוראים עומדים לפתחינו, חודש אלול – ימי הרחמים, דופקים בלבבות, מעירים מתרדמת הנשמה שהלכה לה לאיבוד בצוק העיתים.

שנה לא קלה חלפה על כלל ישראל. מחויג תשכל חרב ובתוך חדרינו יצר מציק, עם ישראל נתון למשיסה והתורה ולומדיה אף הם נרדפים מבית, למעלה מאלף יהודים מאחינו בני ישראל נרצחו בידי בני עוולה, אלפים נוספים נפצעו וזקוקים לישועת ה', חלק מאחינו נמצאים עדיין בבית השבי ואלפי אלפי לבבות שבורים מצפים לגאולה.

מתוך השבר הנורא חלה התעוררות גדולה, מעומק השבר והניפוץ של אלילי הכוח והרהב, המונים מאחינו הרחוקים התחילו להתקרב ולבקש מחדש את מלכות ה' באמת, את הגאולה השלימה, את משיח ה'. ההכנה האמיתית שאין לנו על מי להישען כי אם על אבינו שבשמים, מתבהרת היטב אף אצל אלו שחשבו להיסמך על כוחות אחרים חלילה.

הכל חפצים ליראה את שמך, כל יהודי פועמת במעמקיו איזו נקודה קטנה שהוא חפץ באמת לשוב אל ה' וירחמהו, בין אם הוא נראה קרוב ובין אם הוא רחוק מאוד, עדיין כולנו מבקשים "השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם".

וימי דודים אלו, בהם ידו של הקב"ה פשוטה לקבל את כל נשמות ישראל, המתעוררים לשוב אל צור חוצבתם, לצחצחם ולטהרם, הינם ימים נשגבים ומיוחדים. בהם כל יהודי אוסף בצורו כמה שיותר זכויות ומעשים טובים, מפשפש כמעשיו, דן ושוקל את דרכיו בפלס, אם ראויים הם אם לאו ח"ו. רוח של טהרה ותשובה מתערה ממרום על כל הלבבות, וכולם משתוקקים ומבקשים איה היא הדרך לשוב עד ה' אלוקינו בתשובה זכה ושלימה.

ימים אלו מתמזגים אצלנו - חסידי ברסלב - יחד עם ההכנה הגדולה, בנגעוים וציפיה של חודשים ארוכים, הבאים לשיאם עם תחילתו של חודש אלול, לקראת הנסיעה הקדושה, הלא היא ההתקבצות המופלאה, מעל לכל גבולות הזמן והמקום של העולם הזה, במקום ציונו הקדוש בימי ראש השנה הק'.
ככל שחולפים הימים והשעות נספרות, מבקש ומתפלל כל חסיד, נער וזקן כאחד, למצוא את ההכנה המתאימה ליום הדין בצילו של הרועה הגדול שמקבץ את צאנו, כיצד יבוא יראה וייראה אל מול רבו, ומיהי הדרך הטובה ביותר להתקשרות של נשמתו עם נשמת רבו.

כעת נקרית בידך הזדמנות!

בימים אלו, מתחילים ללמוד רבבות יהודים בכל רחבי תבל, במסגרת התורה הזמנית את התורות הבאות – תורה ע"ג תניינא יחד עם תורה כ"ה תניינא – מהם נקבל חיות ואור לנשמתנו, עד לראש חודש חשוון הבעל"ט. תורות אלו בצירוף ההלכה הנפלאה "הלכות ראש חודש הלכה ה'" המיוחסות עליהן, מלמדות את דרכי התפילה וההתבודדות הם הם דרכי התשובה שהורה גילה ויסד דוד המלך ע"ה משיח ישראל.

למרות שאין דרכינו ללכת ולחבר שתי תורות שונות יחד בדרך הלימוד המסורה, שמנו נר לרגלנו את השנתו של מוהרנ"ת, אשר הוא הולך ומחבר בחידושי הנפלאים ואף בתפילותיו המעוררות את שתי התורות האלו יחד ובכך הוא חושף ומגלה את זרוע עוזו בעמקי עמקי התורות.

בתורות אלו ובהלכה זו, נמצאים כל היסודות של עצת העצות – 'ההתבודדות', שעל ידה מובטח לכל יהודי באשר הוא לשוב אל ה' בתשובה שלימה. דרך קדושה זו היא ה'בריה התיכון' בכל לימודיו ועצותיו הקדושות ובלעדיה כמעט אי אפשר להיות איש כשר באמת.

אין לנו את הפריבילגיה להפנות עורף, לסרב, לא לקחת חלק ולהימנות על רבבות הלומדים שהולכים עתה לשנות את כל העולם עם תורה זו. יש בידנו את כלי הנשק העוצמתי ביותר, שבכוחו להשיב את כל העולם בתשובה שלימה. ועל כן אנו מחויבים, כל מי שיודע קצת את כוחה הגדול של תורה זו, להימנות עם כל אנ"ש ללימוד התורה הזאת בחודשים הקרובים.

ועוד נקודה אחת:

עכשיו, בלימודה של תורה זו, אף אחד לא יכול לומר שהליכה עם תורה היא 'עבודה קשה' הנמצאת מעבר לים, או בשמי השמים.

תורות אלו הינם קצרות ושוות לכל נפש. כל מי שעד עתה הרגיש שלימוד ליקוטי מוהר"ן והליכה עם תורה איננה שייכת אליו בפרטיות, יכול בתורה זו להתחיל מחדש לנסות ולטעום את הטעם המיוחד, את ההתקשרות וההתקרבות העצומה שיש בלימוד זה ברוחו ונשמתו של רבינו הק'.
בנוסף, תורות אלו שייכים במיוחד לחודש אלול ועשרת ימי תשובה, כפי שרבינו מזכיר בתורה זו את גדולת המעלה להיות רגיל באמירת תהילים דווקא בימים אלו המסוגלים מצד עצמם לתשובה שלימה. יחד עם זאת כל מי שיהגה בתורות אלו יחד עם ה'הלכה' הנפלאה המיוסדת על תורות אלו, ייווכח לראות כיצד מוהרנ"ת מקשר את כל ענייני התורות הללו יחד עם כל פרט ופרט של ימי הדין והרחמים בחודשי אלול ותשרי.

בחידושי הנפלאים מבאר ומסבר מוהרנ"ת כיצד השופר בראש השנה, התענית והתפילות ביום הכיפורים, מצוות סוכה, שמחת בית השואבה וההקפות בשמחת תורה, מכוונים כולם למקום אחד, להעלות את התפילה מזילותה וגלותה, להשימה במקומה הנכון, בכתר הכתרים של כל עבודת שמו יתברך!

כמעשינו בתורות הקודמות, גם בחוברת זו השתדלנו להביא לפניכם חוברת מהודרת ומאירת עיניים, מעוטרת בכמה וכמה הוספות וחידושים.

כרגיל, הדפסנו את התורה במהדורת צורת הדף, אליה הוספנו גם את המהדורה האהובה על ציבור הלומדים, עם האותיות הגדולות ומאירות העיניים, יחד עם השוליים הרחבים לכתיבת חידושים והערות. כמו כן צרפנו את המהדורה בהוצאת 'פסוק לי פסוקך' המועילה לשינון זיכרון ועיון.

עליהם חונים – ליקוטי תפילות, ליקוטי הלכות, ועוד ליקוט של כל הקטעים המפוזרים מכל ה'ליקוטי הלכות' בהם מוהרנ"ת מזכיר או מבאר חלקים בתורה זו וכן ליקוט שיחות וקטעים שונים מספרי רבינו השייכים לתורות אלו. כמו כן, הוספנו את החיבור המיוחד 'קיצור ליקוטי מוהר"ן המשולש' באדיבות מכון מסילות, ספר חדש המרכז את כל קיצור התורה.

כמו כן, בשל כך שהתורה קצרה והחומר אינו רב, הוספנו הפעם לחוברת זו גם את הפסוקים והמאמרי חז"ל המובאים בתורה, יחד עם הפירושים הנלווים עליהם. בדרך כלל אנו מוציאים חוברת נפרדת המיועדת ללימוד הפסוקים, אך בשל מיעוט המקורות ליקטנו את כל החומר לחוברת אחת.

אנו מקווים שחוברת זו תועיל לכלל הלומדים ותסייע בהפצת ולימוד תורת הנחל נובע בכל העולם, עדי נזכה להבטחה בנאולה השלימה 'אז תמלא הארץ דעה את ה' במים לים מכסים'

מערכת לטייל בתורתו

ליקוטי מזרח הר"ן

תורה עג תנינא
תהילים מסוגל לתשובה

תורה כה תנינא
התבודדות הוא מעלה עליונה

באותיות גדולות ומאירות עיניים
עם שוליים רחבים לשאלות הערות וחידושים

לטייל
בתורתו
לעידוד המחקר והתבוננות
בליקוטי מור"ן

לְהַכְרִית כָּל הַחוּזִים וְהַקּוּצִים
הַסּוֹבְבִים אֶת הַשּׁוֹשְׁנָה הָעֲלִיזָה.
וְלַחֲבֵר אִשָּׁת גְּעוּרִים עִם דּוֹדָה,
בְּאַהֲבָה וְאַחֻזָּה וְרַעוּת.

וּמִשָּׁם יִמְשַׁךְ לָנוּ שִׁפְעַת לְנַפְשׁ
רוּחַ וּנְשָׁמָה, לְטַהֲרֵנוּ מִעוֹנוֹתֵינוּ,
וְלִסְלַח חַטֹּאתֵינוּ, וְלַכַּפֵּר בְּשִׁיעֵינוּ.
כְּמוֹ שִׁסְלַחַת לְדָוִד שֶׁאָמַר
מִזְמוּרִים אֵלֶּי לְפָנָיָה,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר "גַּם יַחֲזֶה הָעֶבֶד
חַטָּאתָךְ לֹא תִמּוֹת".

תורה עג תנינא

מִי שְׂרוּצָה לְזָכוֹת לְתַשׁוּבָה, יִהְיֶה רָגִיל
בְּאִמִּירַת תְּהִלִּים, כִּי אִמִּירַת תְּהִלִּים
מְסוּגָל לְתַשׁוּבָה.

כִּי יֵשׁ נו"ן שְׂעָרֵי תַשׁוּבָה, וּמ"ט שְׂעָרִים יָכוֹל
כָּל אָדָם לִיכָנֵם בָּהֶם וּלְהַשְׁיִיגֵם, אַךְ שְׂעַר
הַחֲמִשִּׁים הוּא בְּחִינַת הַתַּשׁוּבָה שֶׁל הַנֶּשֶׁם
יִתְבָּרֵךְ בְּעֶצְמוֹ כְּכַיִּכּוֹל, כִּי גַם אֶצְלוֹ יִתְבָּרֵךְ
מְצִינּוֹ בְּחִינַת תַּשׁוּבָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: (מלאכי ג)
"שׁוּבוּ אֵלַי וְאֶתְשׁוּבָה אֲלֵיכֶם".

וְאֵלּוֹ הֵמ"ט שְׂעָרֵי תַשׁוּבָה הֵם בְּחִינַת מ"ט
אוֹתִיּוֹת שְׁיֵשׁ בְּשִׁמּוֹת שָׁנִים עָשָׂר שְׁבַטֵי י"ק,
כִּי כָל שְׂעַר וְשְׂעַר יֵשׁ לוֹ אוֹת מִמ"ט אוֹתִיּוֹת
הַשְּׁבַטִים.

וְהִנֵּה 'הַכֹּל חֲפִצִּים לְיִרְאָה אֶת שְׂמֹךְ', וְאִף עַל
 פִּי בֶן לֹא כָּל אָדָם זֹכֶה לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה. כִּי
 יֵשׁ אֶחָד שְׂאִין לוֹ הִתְעוֹרְרוֹת כָּלֵל לְתְּשׁוּבָה,
 וְאֶפִּילוֹ מִי שֵׁישׁ לוֹ הִתְעוֹרְרוֹת לְתְּשׁוּבָה, אֵינוֹ
 זֹכֶה לְהִגִּיעַ אֶל הָאוֹת וְהַשַּׁעַר שֶׁל תְּשׁוּבָה
 הַשְּׂיִיךְ לוֹ, וְאֶפִּילוֹ אִם מִגִּיעַ לְשֵׁם יָכוֹל לְהִיּוֹת
 שֶׁהַשַּׁעַר שֶׁל תְּשׁוּבָה סָגוּר, וּמַחֲמַת כָּל זֶה אֵין
 הָאָדָם זֹכֶה לְתְּשׁוּבָה.

וְעַל יְדֵי אֲמִירַת תְּהִלִּים, אֶפִּילוֹ מִי שְׂאִין לוֹ שׁוֹם
 הִתְעוֹרְרוֹת לְתְּשׁוּבָה, הוּא מִתְעוֹרֵר לַעֲשׂוֹת
 תְּשׁוּבָה, וְגַם זֹכֶה עַל יְדֵי תְּהִלִּים לְהִגִּיעַ אֶל
 הַשַּׁעַר וְהָאוֹת הַשְּׂיִיךְ לוֹ וּלְפִתּוֹחַ הַשַּׁעַר. נִמְצָא,
 שֶׁזֹּכֶה עַל יְדֵי תְּהִלִּים לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה.

זֶה בְּחִינַת (שְׁמוּאֵל ב' כג) "נִאֻם הַגִּבּוֹר הוֹקֵם עַל",
 וְדַרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (מוֹעֵד קָמָן מו:): "שֶׁהוֹקֵם עוֹלָה
 שֶׁל תְּשׁוּבָה!". וְנִעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל", כִּי
 עַל יְדֵי בְּחִינַת "נִעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל" דִּהְיִינוּ

שאלות הערות וביאורים

סְפַר תְּהִלִּים שְׁיִסַּד, עַל יְדֵי זֶה 'הוּקַם עוֹלָה שֶׁל
תְּשׁוּבָה', כִּי עַל יְדֵי תְּהִלִּים זוֹכִין לְתְּשׁוּבָה כַּנִּ"ל.

וְזֶה שְׁאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (ע"א ד:): 'לֹא הָיָה דָּוִד
רְאוּי לְאוֹתוֹ מִעֲשֵׂה אֲלָא כְּדֵי לְהוֹרוֹת תְּשׁוּבָה
לְיַחִיד וְכוּ"', נִמְצָא שְׁעִיקַר הוֹרְאֵת הַתְּשׁוּבָה
עַל יְדֵי דָּוִד הַמֶּלֶךְ, וְעִיקַר הַתְּשׁוּבָה שֶׁל דָּוִד
הַמֶּלֶךְ הוּא סְפַר תְּהִלִּים שְׁאֵמְרוּ בְּהַתְּעוֹרְרוֹת
גְּדוֹל מְאֹד וּבְרוּחַ הַקּוֹדֶשׁ, עַד שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד
כְּפִי מַה שֶּׁהוּא יְכוּל לְמַצּוֹא אֶת עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ
סְפַר תְּהִלִּים, וְלִזְכּוֹת לְתְּשׁוּבָה עַל יְדֵי אֲמִירַת
תְּהִלִּים כַּנִּ"ל.

וְעִיקַר הַזְדַּכְכוֹת שְׁנַיִם עָשָׂר שָׁבָטֵי י"ק שֶׁהֵם
מ"ט אוֹתִיּוֹת שֶׁהֵם בְּחִינּוֹת מ"ט
שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה הָיָה בְּמִצְרַיִם, שֶׁהוּא בְּחִינַת מִצְרַיִם
הַגָּרוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּשׁוּבָה עִילָאָה (כַּמוּבָא
בְּכַתְבֵי הָאֲר"י ז"ל וְעֵינֵן שָׁם, וְהֵבֵן הַיֵּטִב).

וְעַל כֵּן אַחַר שְׁנַדְכְּכוּ שָׁם בְּמִצְרַיִם וְזָכוּ לְצֵאת
 מִצְרַיִם, סָפְרוּ מ"ט יְמֵי הַסְּפִירָה, שָׁהֵם כְּנֶגֶד מ"ט
 שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה שָׁהֵם בְּחִינַת מ"ט אוֹתִיּוֹת הַנ"ל.
 וּבֵיּוֹם הַחֲמִשִּׁים אָז "וַיֵּרֶד ה' עַל הַר סִינַי" (שמות יט)
 זֶה בְּחִינַת "וְאֶשׁוּבָה אֲלֵיכֶם", בְּחִינַת הַתְּשׁוּבָה
 שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּעֶצְמוֹ כְּכֹיכּוֹל בְּחִינַת שֶׁעַר
 הַחֲמִשִּׁים כַּנ"ל.

וְזֶהוּ "וְאֶלְהָ" שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים
 מִצְרַיִמָּה אֵת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ",
 סוּפֵי תִיבוֹת הֵם אוֹתִיּוֹת תְּהִלִּים וְאוֹתִיּוֹת
 תְּשׁוּבָה. כִּי עַל יְדֵי תְּהִלִּים זוֹכִין לְתְּשׁוּבָה,
 שֶׁהִיא בְּחִינַת "שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים
 מִצְרַיִמָּה וְכוּ'", כִּי מ"ט שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה הֵם
 בְּחִינַת מ"ט אוֹתִיּוֹת שֵׁשׁ בְּ"שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 הַבָּאִים מִצְרַיִמָּה" לְהַזְדַּכֵּךְ שָׁם כַּנ"ל.

שאלות הערות וביאורים

וְזֶה נְשָׂאנוּ רוּאֵין נְשְׁבִימֵי תְּשׁוּבָה דְּהֵיִינוּ בְּאֵלּוּל
 וְעֵשְׂרֵת יָמֵי תְּשׁוּבָה, כָּל יִשְׂרָאֵל עוֹסְקִין אֵין
 בְּאֲמִירַת תְּהֵלִים, כִּי אֲמִירַת תְּהֵלִים מְסוּגָל
 לְתְּשׁוּבָה כַּנֵּ"ל.

וְעַל כֵּן הוּא דְּבַר גָּדוֹל מְאֹד לְעֶסוֹק תְּמִיד
 בְּאֲמִירַת תְּהֵלִים, כִּי תְּהֵלִים הוּא הַתְּעוֹרְרוֹת
 גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד לְהַנְשֵׁם יְתִבְרֵךְ, אֲשֶׁרֵי נְשִׂיאֵי חוּז בּוּ.

וּבְאַמְצֵעַ הַשִּׁיחָה לְקַחוּ אֶדְמוּר ז"ל בְּיָדוֹ הַקְדוּשׁוֹת

סְבִיב כְּתַפּוּי

וְעֵנָה וְאָמַר לוֹ בְּזֶה הַלְשׁוֹן:

אֵין ווִיטְעֶר סֶע זייער גִּיט, אַז מֶע רֶעט

זיך אויס דאס האַרץ פֿאַר ה' יתְבַרַךְ,

הֵינּוּ אַזוֹי וויא מֶע רֶעט זיך אויס פֿאַר אַיִן

אַמֶת'ן גִּיטן פֿרִינֶט.

[וּמַעֲתָה, טוֹב מְאֹד אִם אוֹמְרִים אֶת כָּל

שֶׁבֶלֶב לְפָנֵי ה' יתְבַרַךְ הֵינּוּ כְּמוֹ לְפָנֵי חֵבֵר

טוֹב אֶמֶתִּי]

וּמִיד נִכְנָסוּ אֵלּוֹ הַדְּבוּרִים בְּלִבָּבוּ כְּאִשׁ בּוֹעֶרֶת מִמָּשׁ,

וְהַבִּין תִּכְרַף שְׁעַל יְדֵי עֵצָה זֹאת בּוֹדְאֵי יְהִיָּה נַעֲשֶׂה אִישׁ

כְּשֶׁר כְּרָאוּי כִּי כָּל מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת שְׂיִסְבֵּב הַבַּעַל דְּבַר

בְּדַעְתּוֹ וְכָל מִינֵי מְנִיעוֹת שְׂיִמְנַעְהוּ כָּלֵם יִסְפֵּר לְפָנֵי הַשֵּׁם

יִתְבַרַךְ וַיִּבְקֹשׁ מֵאֵתוֹ רַחֲמִים וְתַחֲנוּגִים עַל כָּל דְּבַר שְׂיַעֲזְרוּ

לְהִיּוֹת כְּרָאוּי לְאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי וְעַל יְדֵי אֵלּוֹ הַדְּבוּרִים

קָרְבוּ לְהַשֵּׁם יִתְבַרַךְ בְּהַתְקַרְבוֹת גְּדוֹל מְאֹד.

תורה כה תנינא

הַהִתְבּוֹדָדוֹת הוּא מַעֲלָה עֲלֵיוֹנָה וְגִדּוּלָה
מִן הַכֹּל.

דְּהֵיִינוּ לְקַבּוּעַ לוֹ עַל כָּל פְּנִים שְׁעָה אוּ יוֹתֵר
לְהִתְבּוֹדֵד לְבַדּוֹ בְּאִיזָה חֶדֶר אוּ בְשָׂדֶה, וּלְפָרֵשׁ
שִׁיחָתוֹ בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ בְּטַעֲנוֹת וְאַמְתָּלוֹת
בְּדַבְּרֵי חֵן וְרִיצוּי וּפְיוּם לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן מִלְּפָנָיו
יִתְבָּרַךְ שִׁיקָרְבוּ אֵלָיו לְעִבּוֹדָתוֹ בְּאַמֶּת.

וּתְפִלָּה וְשִׁיחָה זוּ יִהְיֶה בְּלִשׁוֹן שְׂמֵדְבָרִים בּוֹ
דְּהֵיִינוּ בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנֶנּוּ, כִּי בְּלִשׁוֹן הַקּוּדְשׁ קָנְשָׁה
לוֹ לְפָרֵשׁ כָּל שִׁיחָתוֹ וְגַם אֵין הֵלֵב נִמְשָׁךְ אַחֲרֵי
הַדִּיבּוּרִים מִחֲמַת שְׂאִינוּ מוֹרְגָל כָּל כֶּךָ בְּהַלְשׁוֹן,
כִּי אֵין דְּרַכֵּינוּ לְדַבֵּר בְּלִשׁוֹן הַקּוּדְשׁ, אֲבָל בְּלִשׁוֹן

אֲשַׁכְּנֶנּוּ שְׁמֵס־פְּרִים וּמִדְבָּרִים בּוֹ, קֵל וְקָרוֹב יוֹתֵר
 לְשִׁבְרֵי לְבוֹ, כִּי הֵלֵב נִמְשָׁךְ וְקָרוֹב יוֹתֵר אֶל לְשׁוֹן
 אֲשַׁכְּנֶנּוּ מִחֲמַת שֶׁהוּא מוֹרְגָל בּוֹ, וּבְלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנֶנּוּ
 יָכוֹל לְפָרֵשׁ כָּל שִׁיחָתוֹ וְאֵת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ
 יִשְׁיחַ וַיִּסְפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ הֵן חֲרָטָה וְתִשׁוּבָה
 עַל הָעֵבֶר וְהֵן בִּקְשַׁת תַּחֲנוּנִים לְזִכּוֹת לְהִתְקַרֵּב
 אֵלָיו יִתְבָּרַךְ מֵהַיּוֹם וְהַלְּאָה בְּאַמֶּת, וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה,
 כָּל חַד לְפוּם דְּרַגְיָה.

וַיִּזְהַר מְאֹד לְהַרְגִיל עֲצָמוֹ לְהִתְמִיד בְּזֶה מִיָּדֵי
 יוֹם בְּיוֹם שְׁעָה מִיּוֹחֶדֶת כַּנִּ"ל, וְשֶׁאֵר הַיּוֹם יִהְיֶה
 בְּשִׂמְחָה כַּנִּ"ל.

וְהִנְהָגָה זֹו הִיא גְּדוּלָּה בְּמַעֲלָה מְאֹד מְאֹד וְהוּא
 דֶּרֶךְ וְעֵצָה טוֹבָה מְאֹד לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,
 כִּי זֹאת הִיא עֵצָה כָּלִיּוֹת שְׁכוּלֵל הַכֹּל, כִּי עַל
 כָּל מֵה שֶׁיִּחָסֵר לוֹ בְּעִבּוּדַת הַנֶּשֶׁם אוֹ אִם הוּא
 רַחוּק לְגַמְרֵי מְכַל וְכֹל מֵעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל
 הַכֹּל יִפְרֵשׁ שִׁיחָתוֹ וַיִּבְקֵשׁ מֵאֵתוֹ יִתְבָּרַךְ כַּנִּ"ל.

וְאֵפִילוּ אִם לְפַעֲמִים נִסְתַּתְּמִין דְּבַרְיוּ וְאִינוּ יְכוּל
 לְפַתּוּחַ פִּיּוֹ לְדַבֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, אַף עַל פִּי בֵּן
 זֶה בְּעֵצְמוֹ טוֹב מְאֹד דְּהֵיִינוּ הֶהְכְּנָה שְׁהוּא מוֹכֵן
 וְעוֹמֵד לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ וְחַפֵּץ וּמִשְׁתַּוְּקֵק לְדַבֵּר, אִךְ
 שְׂאִינוּ יְכוּל, זֶה בְּעֵצְמוֹ גַּם בֵּן טוֹב מְאֹד.

וְגַם יוֹכֵל לַעֲשׂוֹת לוֹ שְׂיַחָה וּתְפִילָה מְזִיה בְּעֵצְמוֹ,
 וְעַל זֶה בְּעֵצְמוֹ יִצְעוֹק וְיִתְחַנֵּן לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ
 שְׁנִתְרַחֵק כָּל כָּךְ עַד שְׂאִינוּ יְכוּל אֵפִילוּ לְדַבֵּר,
 וַיִּבְקֹשׁ מֵאֵתוֹ יִתְבָּרַךְ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים שְׂיַחֲמוּל
 עָלָיו וַיִּפְתּוּחַ פִּיּוֹ שְׂיֻיֻכַּל לְפָרֵשׁ שְׂיַחֲתוּ לְפָנָיו.

וְדַע שְׂכַמָּה וְכַמָּה צְדִיקִים גְּדוּלִים מְפוֹרָסִים
 סִיפְרוּ שְׂלֵא בָּאוּ לְמַדְרִיגָתָם רַק עַל יְדֵי הַנְּהַגָּה
 זוּ, וְהַמְשִׁכִּיל יִבִּין מֵעֵצְמוֹ גּוֹדֵל מֵעֲלֵת הַנְּהַגָּה זוּ
 הָעוֹלָה לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְהוּא דְּבַר הַשְּׂוָה לְכָל
 נֶפֶשׁ, מִקְטָן וְעַד גְּדוֹל, כִּי כוּלָם יְכוּלִים לְנַהוֹג
 הַנְּהַגָּה זוּ, וְעַל יְדֵי זֶה יִבּוֹאוּ לְמַעְלָה גְּדוּלָה
 אֲשֶׁרֵי שְׂיַאֲחִזוּ בָּזָה.

גַּם טוֹב לַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרָה תְּפִילָּה. דְּהֵיִינוּ
כְּשֶׁלּוֹמֵד אוֹ שׁוֹמֵעַ אִיזָה מֵאֲמַר תּוֹרָה
מִצְדִּיק הָאֱמֶת, אֲזִי יַעֲשֶׂה מִזֶּה תְּפִילָּה, דְּהֵיִינוּ
לְבַקֵּשׁ וּלְהַתְּחַנֵּן לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ עַל כָּל מֵה
שֶׁנֶּאֱמַר שָׁם בְּאוֹתוֹ הַמֵּאֲמָר, מָתִי יִזְכֶּה גַּם הוּא
לָבֵא לְכָל זֶה, וְכִמָּה הוּא רַחוּק מִזֶּה, וַיִּבְקֶשׁ
מֵאֵתוֹ יִתְבָּרַךְ שִׁיזְכֶּהוּ לָבֵא לְכָל הַנֶּאֱמָר שָׁם
בְּאוֹתוֹ הַמֵּאֲמָר.

וְהַמְשַׁכֵּיל וְהַחֲפִיץ בְּאֱמֶת יוֹלִיכוֹ ה' בְּדַרְךְ אֱמֶת
וַיִּבִין בְּעֵצְמוֹ דְּבַר מֵתוֹךְ דְּבַר אֵיךְ לְהַתְּנַהֵג בְּזֶה,
בְּאוֹפֵן שְׂיִהְיוּ דְבָרָיו דְּבָרֵי חֵן, וְטַעֲנוֹת נְכוֹנוֹת
לְרִצּוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ שִׁיקָרְבֵהוּ לַעֲבוֹדָתוֹ בְּאֱמֶת.

וְעַנֵּין הַשְּׂיִחָה זו עוֹלָה לְמָקוֹם גְּבוּהָ מְאֹד, וּבְפֶרֶט
כְּשֶׁעוֹשֶׂה מִתּוֹרָה תְּפִילָּה, מִזֶּה נַעֲשֶׂה שְׂעֵשׂוּעִים
גְּדוֹלִים מְאֹד לְמַעְלָה.

ליקוטי מזהר"ן

תורה עג תנינא
תהילים מסוגל לתשובה

תורה כה תנינא
התבודדות הוא מעלה עליונה

כצורת הדרף

לטייל
בתורתו
לעידוד הנשקף והתבוננת
בליקוטי מזהר"ן

כן, הוא דייקא אמר למשה: "ואתה תחזה", "ואתה" דייקא; כי ידע יתרו בגודל קדושתו, שהוא יכול לחזות ולהסתכל על כל אחד, ולחלק להם הגדולה והשפלה על ידי ההסתכלות לבה, כנ"ל.

גם, יתרו היה גר, והגרים באים מקדושת היווג של הצדיקים, כמו שכתוב: (בראשית יב) "ואת הנפש אשר עשו בחרן", ואיתא, (בוהר שלח לך דף סח) שאברהם ושרה, בעת שהיו עקרים - הולידו מזווגם נפשות הגרים, ועל כן, יתרו, שהיה גר, שהוא בא מקדושת היווג של צדיקים - על כן, הוא יודע גדול יקר קדושת הצדיקים, שלגודל קדושתם נעשה מזווגם נפשות הגרים, מכל שבן קדושת פרישותם, ועל כן, הוא יודע, שלגודל קדושת ופרישות משה - הוא יכול לחזות בעם, ועל ידי ראיתו לכד יתן להם הגדולה, כנ"ל; ועל כן, יתרו דייקא אמר למשה: "ואתה תחזה וכו'", כנ"ל. וזה אותיות יתרו, סופי תיבות: "ורבים מישיגי אדמת עפר קיצו", (דניאל יב) כי יתרו דייקא אמר למשה: "ואתה תחזה", כנ"ל, ועל ידי בחינת "ואתה תחזה" - על ידי זה זוכין לגדולה, וזוכין לביאורי התורה, ועל ידי זה באין לבושה ותשובה, ועל ידי התשובה, שהיא בחינת חיים נצחיים - חוזר ונחיה השפלות של כל אחד, כי עיקר התחיה הוא להשפלות, בבחינת "הקיצו ורננו שוכני עפר", כנ"ל.

וכל זה נעשה על ידי יתרו דייקא, כי יתרו דייקא אמר למשה: "ואתה תחזה", שעל ידי זה נעשין כל הבחינות הנ"ל, ועל כן מרומז באותיות יתרו: "ורבים מישיגי אדמת עפר קיצו", שהוא סופי תיבות: יתרו; כי על ידי יתרו, שאמר: "ואתה תחזה" - על ידי זה נמשך בחינת חיים, בחינת תחיה, בחינת "הקיצו ורננו שוכני עפר", בחינת "ורבים מישיגי אדמת עפר קיצו", מישיגי אדמת עפר דייקא, היינו בחינת שפלות, כנ"ל. וזה: (ישעיה ד) "והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים, קדוש ואמר לו: "והנותר בירושלים" - זה בחינת יתרו; על ידו דייקא: "קדוש ואמר לו" להצדיק, כי יתרו, שהוא גר, הוא יודע קדושת הצדיק, כנ"ל, ועל כן אמר למשה: "ואתה תחזה", מחמת שידע קדושתו, כנ"ל, וזה בחינת "קדוש ואמר לו", כנ"ל.

ובלל היוצא מכל הנ"ל: שמי שבא אצל צדיק אמת, ושומע מפיו תורה - ראוי שיומשך עליו בושח ושפלות גדול מאד, וזה סימן שהיה אצל צדיק אמת, כשנמשך עליו בושח ושפלות על ידי ששמע מפיו איזה דבר תורה; כי על ידי התורה שמשך הצדיק האמתי - על ידי זה נמשך בושח, כמו שהיה בשעת מתן תורה, כנ"ל, ועל ידי הבושח, דהיינו תשובה - על ידי זה נחיה השפלות של משה שיש בכל אחד בכל אבר ואבר, ואז, מחויב שירגיש כל אחד שפלותו באמת.

אבל מי שהוא בא אצל איזה מפורסם, ושומע מפיו תורה, ובא עליו גדלות על ידי זה וכו' - (ההיפך מוכן ממילא).

אבל אין אנו יודעים כלל מהו שפלות אמת, כי בוודאי אין זה תכלית שהיה שפל ונבזה ועצל, שקורין רוע מזל, (ובלע"ז: שלים מזלניק); כי השפלות הוא עיקר החיים של כל אבר ואבר, והוא כל תענוג עולם הבא, כנ"ל, ובוודאי אין זה התכלית של עולם הבא, שהיה נבזה ועצל וכו' חס ושלום; על כן צריכין רק לבקש מהשם יתברך, שיעזור לזכות לעניויות ושפלות אמת, שהוא עיקר החיים, ועיקר התענוג של עולם הבא, כנ"ל.

ענ מי שרוצה לזכות לתשובה, יהיה רגיל באמירת תהלים, כי אמירת תהלים מסוגל לתשובה.

כי יש נו"ן שערי תשובה, ומ"ט שערים יכול כל אדם ליכנס בהם ולהשיגם, אך שער החמשים הוא בחינת התשובה של השם יתברך בעצמו בכיכול, כי גם אצלו יתברך מצינו בחינת תשובה, כמו שכתוב: (מלאכי ג) "שובו אלי ואשובה אליכם".

ואלו המ"ט שערי תשובה הם בחינת מ"ט אותיות שיש בשמות שנים עשר שבטי י"ק, כי כל שער ושער יש לו אות ממ"ט אותיות השבטים.

והנה הכל חפצים לראות את שמו, ואף על פי כן לאו כל אדם זוכה לעשות תשובה. כי יש אחד שאין לו התעוררות כלל לתשובה, ואפילו מי שיש לו התעוררות לתשובה, אינו זוכה להגיע אל האות והשער של תשובה השייך לו, ואפילו אם מגיע לשם יכול להיות שהשער של תשובה סגור, ומחמת כל זה אין האדם זוכה לתשובה.

ועל ידי אמירת תהלים, אפילו מי שאין לו שום התעוררות לתשובה, הוא מתעורר לעשות תשובה, וגם זוכה על ידי תהלים להגיע אל השער והאות השייך לו ולפתוח השער. נמצא, שזוכה על ידי תהלים לעשות תשובה.

וזה בחינת (שמואל ב כג) "נאים הגבר חוקם על", ודרשו רבותינו ז"ל (מועד קטן סז:) "שהוקם עולה של תשובה". "ונעים זמירות ישראל", כי על ידי בחינת "נעים זמירות ישראל" דהיינו ספר תהלים שיש, על ידי זה 'הוקם עולה של תשובה', כי על ידי תהלים זוכין לתשובה כנ"ל.

וזה שאמרו רבותינו ז"ל (ע"א ד:) 'לא היה דוד ראוי לאותו מעשה אלא כדי להורות תשובה ליחיד וכו'', נמצא שעיקר הוראת התשובה על ידי דוד המלך, ועיקר התשובה של דוד המלך הוא ספר תהלים שאמרו בהתעוררות גדול מאד וברוח הקודש, עד שכל אחד ואחד כפי מה שהוא יכול למצוא את עצמו בתוך ספר תהלים, ולזכות לתשובה על ידי אמירת תהלים כנ"ל.

ועיקר הודפכות שנים עשר שבטי י"ק שהם מ"ט אותיות שהם בחינות מ"ט שערי תשובה היה במצרים, שהוא בחינת מצר הגרון שהוא בחינת תשובה עילאה (כמובא בכתבי האר"י ז"ל ועיין שם, והבן היטב).

ועל כן אחר שגודפכו שם במצרים וזכו לצאת משם, ספרו מ"ט ימי הספירה, שהם כנגד מ"ט שערי תשובה שהם בחינת מ"ט אותיות הנ"ל. ובימים החמשים אז "וירד ה' על הר סיני" (שמות יט) זה בחינת "ואשובה אליכם", בחינת התשובה של השם יתברך בעצמו בכיכול בחינת שער החמשים כנ"ל.

וזהו "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרומה את יעקב איש וביתו", סופי תיבות הם אותיות **תהלים** ואותיות **תשובה**. כי על ידי תהלים זוכין לתשובה, שהיא בחינת "שמות בני ישראל הבאים מצרומה וכו'", כי מ"ט שערי תשובה הם בחינת מ"ט אותיות שיש ב"שמות בני ישראל הבאים מצרומה" להודפך שם כנ"ל.

וזה שאנו רואין שבימי תשובה דהיינו באלול ועשרת ימי תשובה, כל

ומנשאין הכל, בבחינת: "ונשאָר גם הוא לאלקיִנו", כמו שאמרו רבותינו ז"ל: 'עתידין בתי תרמנאות וקרקסאות וכו', כנ"ל.

עז דע, שכל אחד מישראל, אפילו צדיק גדול, צריך שיהיה לו איזה צער בכל יום; וגם, מי שדעתו יותר גדולה – צערו גדול ביותר, בבחינת (קהלת א) "יוסף דעת יוסף מכאוב".

והמתקנה היא על ידי אכילה בקדושה וביראת שמים, היינו, שעל ידי אכילה בקדושה – על ידי זה נעשה המתקנה, שלא יתגבר הצער ביותר חס ושלום, וגם שלא יהיה נשתלשל מן הצער חס ושלום השתלשלות אל הסטרא אחרא, שהיא דין קשה חס ושלום.

ועל ידי זה, היינו, על ידי אכילה בקדושה, שעל ידי זה נעשה המתקנה, כנ"ל – על ידי זה נעשה הפה בבחינת קומת אדם, בבחינת (שמות ד) "מי שם פה לאדם", היינו, שעושה ומשים ה"פה" – לבחינת קומת אדם; כי מי שאין אכילתו בקדושה חס ושלום – אזי פיו הוא בחינת בעל חי ממש, אבל בשאכל בקדושה – אזי משים את ה"פה לאדם", שנעשה מהפה בחינת קומת אדם, כנ"ל.

כי עיקר היראה היא באה לאדם בשעת אכילה דייקא, בבחינת (רות ב) "לעת האכל גשי הלום", (כאשר דברנו מזה במקום אחר, לעיל בסיון ו אות י) 'אין הלום' אלא מלכות, (ובחסים כב) שהיא בחינת יראה, כמו שאמרו: (אבות פרק ג) 'אלמלא מוראה של מלכות, נמצא, שבשעת אכילה – אזי באה היראה להאדם; (וכמבואר במאמר 'יהי מקין' – "כי מרחמם ונהגם", שעיקר האכילה והפרנסה – נמשכת מבחינת מלכות, שהיא בחינת יראה, עיין שם הימב).

ועל כן, כשאוכל בקדושה, וממשיך על עצמו היראה הכאה לו בשעת אכילה, דהיינו, שאוכל עם יראת שמים בקדושה ובטהרה כראוי – אזי הוא מכניס את בחינת המלכות, שהיא בחינת היראה, כנ"ל, לתוך הפה, ואזי נעשה מהפה בחינת קומת אדם, בבחינת "מי שם פה לאדם", כנ"ל; כי כשאינו אוכל בקדושה וביראת שמים – אזי היראה הכאה בשעת אכילה, כנ"ל, היא עומדת מרחוק, ואינה נכנסת בו; אבל כשאוכל בקדושה וביראה, דהיינו, שממשיך על עצמו היראה קדושה הנ"ל – אזי נכנס בחינת היראה, מלכות, בפיו, ונעשה מהפה בחינת קומת אדם, כנ"ל.

ובשכר זה שאוכל בקדושה וביראת שמים, ועושה מהפה קומת אדם – על ידי זה זוכה לעליה יותר גדולה, שנחשלה בחינת קומת אדם הנ"ל, ונעשה בחינת אדם העליון, בבחינת (חוקא א*) "ועל הפסא – דמות כמראה אדם עליו מלמעלה", שזה בחינת אדם העליון, בחינת "שכינה מדברת מתוך גרונו", בחינת "אדני שפתי תפתח", שבפתיחת פיו – הוא בחינת "אדני", בחינת "שכינה מדברת מתוך גרונו"; היינו, כי בשעושה מהפה בחינת קומת אדם – אזי הוא בגדר מדבר, כי גדר האדם הוא הדיבור, אבל אחר כך, זוכה שנחשלה הפה בבחינת אדם העליון, היינו, בחינת "שכינה מדברת מתוך גרונו", בחינת "אדני שפתי תפתח", כנ"ל.

ומה שנמתק הצער על ידי אכילה בקדושה – כי דע, כי זאת ההשתלשלות, שנשתלשל וקא צער יותר גדול למי שהוא בר דעת, בבחינת "יוסף דעת יוסף מכאוב", כנ"ל, ולכאורה קשה: מפני מה יהיה כך? שמי שמוסף דעת יוסף צער חס ושלום? אך דע, כי זה בחינת מעברתא של תפילין; כי "ראשית חכמה יראת ה'", (תהלים קיא) 'אם אין יראה – אין חכמה', (אבות פרק ג)

ישראל עוסקין אז באמירת תהלים, כי אמירת תהלים מסוגל לתשובה כנ"ל.

ועל כן הוא דבר גדול מאוד לעסוק תמיד באמירת תהלים, כי תהלים הוא התעוררות גדול מאוד להשם יתברך, אשרי שיאחו בו.

עד אחר פורים קורין פרשת פרה, שהוא הכנה לפסח; כי פרשת פרה קורין, כדי שיהיו נזהרין ליטהר ממומאמת מת, כדי שיהיו מהורין לעשות הפסח.

ובתחילה הוא בחינת פו"ר, כי פורים על שם ה"פ"ר", (אסתר ט) ואחר כך נעשה פ"ר"ה, כי גם פורים הוא בוודאי הילוך ודרך לפסח. וזהו בחינת (ש"ה ה) "שפתותיו שושנים נומפות מור עובר". "שפתותיו" – זה בחינת פסח, פ"ה סח'; (כמובא) שושנה – היא אסתר; "נומפות מור עובר" – זה בחינת מרדכי, מ'ר דרור', (חולין קל"ט:) לשון חירות, בחינת חירות של פסח.

ועל כן, צירוף של פורים מרומז בפסח, בפסוק: (שמות כג) "שבעת ימים תאכל מצות, כאשר צויתך למועד חדש האביב, כי בו יצאת ממצרים, ולא יראו פני ריכם", "מ'מצרים ולא יראו פני ריכם" – ראשי תיבות פורים, כי פורים הוא דרך לפסח, שיהיו יכולים להיות נזהרין מחמין, (ופסק באמצע הענין, ולא גילה יותר.)

כי בתחילה היו כל ההתחלות מפסח, ועל כן, כל המצות הם זכר ליציאת מצרים, ועכשיו (ולא סיים).

עה הסתכלות

פני הצדיקים לכך הוא גם כן דבר גדול מאוד. כי אמרו רבותינו ז"ל שהתלמיד חכם – הוא גדול מן התורה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: (מכות כב:) 'כמה טפשיא שאר אינשי, דקימו מקמי ספר תורה, ולא קיימו מקמי גברא רבא, נמצא, שהתלמיד חכם, הוא גדול יותר מן התורה; ואצל התורה, מצינו שאמרו רבותינו ז"ל (מ"ד איכה כפתוחא) כי 'המאור שבה – מחזור למוטב'; מכל שכן אור הצדיק, שההסתכלות בו לכך – הוא מועיל לקדושה מאד; בוודאי כשזוכין לדרך עמו – טוב יותר, אך גם ההסתכלות לכך – הוא גם כן דבר גדול.

עז ישראל הם נעשים אדונים לבעליהם, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: (סנהדרין קד) 'כל מקום שהם הולכים – נעשים שרים לאדניהם'.

כי בכל מקום שהם באין בגלות – בתחילה הם כבושים בגולה, אבל אחר כך, הם נעשים אדונים לבעליהם, כי אחר כך הם כובשים את המקום ההוא, שהם באים בגולה שם.

כי ישראל, הם מרימין ומעלין כל המקומות השפלים והנפולים, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: (בבליהו 1) 'עתידין בתי תרמנאות וקרקסאות, שילמדו בהן תורה פרבים, שנאמר: (זכריה ט) 'ונשאָר גם הוא לאלקיִנו וכו', עיין שם, כי ישראל מעלין ומנשאין כל המקומות הנפולים.

ועל כן, נקראין ישראל בגלות: בני הגולה, כי אף על פי שאחר כך הם נעשים אדונים, ומקימין ומנשאין ומעלין הכל, אף על פי כן, בתחילה הם בגלות, כי אף על פי כן, הם נע ונד בגלות, אבל אחר כך, הם מעלין ומנשאין הכל כנ"ל; ועל כן נקראין: בני הגולה, כי זה אותיות גולה – ראשי תיבות: "ו'נשאָר ג'ם ה'וא ל'אלקיִנו"; כי אחר כך הם מעלין

מוהר"ן

שייך לא"ב:

כו צריך: להרחיק משכרות, ולדקדק שלא לשנות יותר מיכלתו, כדי שלא יבא לידי שכרות; כי מעט השתיה, לפי הצורך

- הוא מוכה להרחיב דעתו. (א"ב החדש שכרות אות ד)

ודע, כי הדעת מלוכש בחסדים, וכששונה במדה, כראוי לפי ערכו - אזי נחרב דעתו, ונתרומם מוחו, ואזי נגדלין החסדים ביותר על ידי השתיה, כי כשנתרומם הדעת - נתרוממין ונגדלין החסדים, כי הדעת מלוכש בחסדים, כנ"ל; ועל זה אמרו רבותינו ו'ל: (עירובין סה) 'כל המתפתה ביינו - יש בו מדעת קונו', 'מתפתה' דייקא, בחינת חסדים, שעל ידי היין נגדלין החסדים, וזהו 'מתפתה' - שעל ידי הגדלת החסדים הוא 'מתפתה' ומתפייס, אף על פי שלא היה ראוי להתפתות לפי חסדים סתם, והיה יכול להיות רוגז, אבל על ידי הגדלת החסדים על ידי היין - הוא 'מתפתה', כנ"ל.

אבל השוטה יותר מדאי, ומשתכר - אזי אדרבא, מתגברין תוקף הגבורות, ונעשה כעם ורוגז; ולפעמים מתגברין גבורות דסמרא אחרא, ויוכל לבוא לידי רעות וכו' חס ושלום.

ידע, שעל ידי שכרות - שוכחין כל המצות והאזהרות שצוה משה רבינו עליו השלום; כי משה הוא מלוכש בכל אחד ואחד מישראל בכל אבר ואבר, ומזכיר כל אבר ואבר שיעשה המצוה השייכה לאותו אבר, כי 'רמ"ח מצוות - כנגד רמ"ח אברים', ועל כן, משה נקרא 'מחק"ק', (דברים ז) שהוא גימטריא רמ"ח, שמזכיר רמ"ח מצוות, כנ"ל; ועל ידי השכרות - שוכח אותם, בבחינת (משלי לא) 'פן ישתה וישכח מחק"ק', שעל ידי השתיה והשכרות - שוכח רמ"ח מצות של משה, כנ"ל.

והתלבשות משה באברים - זהו בעצמו בחינת התלבשות הדעת בחסדים, כנ"ל, כי משה הוא הדעת, והאברים הם רמ"ח, בחינת אברה"ם, איש החסד, שהוא גימטריא רמ"ח אברים.

כז מי שהוא פרנס חודש, או מנהיג שקורין (רוג'יר"ר), והוא מנהיג בכשרות וכישר, ורואה ומסתפל להטיל המשאוי על כל אחד כראוי לו, כפי מה שמעריך את כל אחד ביושר, להכביר על זה ולהקל על זה כראוי - על ידי זה מבטל הארבע מדות רעות, דהיינו: עבודה זרה וגיילוי עריות ושפיכות דמים ולשון הרע.

והסוד: כי הנדר שגודרין - צריכין לשלם מיד, והמאחר נדרו - גורם אלו הארבע מדות הנ"ל, כדאיתא במדרש, (ויקרא פרשה לו) שלמד מינקב, שבשכיל שאחר נדרו בא לידי ארבע הנ"ל: עבודה זרה - שנאמר: 'הסירו את אלקי הנכר'; גילוי עריות - 'ותצא דינה וכו''; שפיכות דמים - בשכם; לשון הרע - 'וישמע את דברי בני לון'.

ואיתא, (עש) שבשכיל שראה משה בסבלות בני ישראל, כמו שכתוב: 'וירא בסבלותם', דהיינו, שנתן לב על סבלותם, שהיו מכבדין עליהם, והעבודה השייך לאיש נתנו על אשה, וכן להיפך; והיה משה מסתפל על זה, והיפך הדבר, ונתן על כל אחד העבודה הראוי לו, מה שראוי לאיש וכו'; וכן בין אנשים בעצמן, הסתפל ליתן על כל אחד מה שראוי לו - ואמר לו השם יתברך למשה, שעל ידי זה תזכה להתיר נדר, שנאמר בו גם כן: 'בין איש לאשתו וכו''.

כה התתבודדות הוא מעלה עליונה וגדולה מן הכל. דהיינו לקבוע לו על כל פנים שעה או יותר להתבודד לבדו באיזה חדר או בשדה, ולפרש שיחתו בינו לבין קונו בטענות ואמתלאות בדברי חן וריצוי ופיוס לבקש ולהתחנן מלפניו יתברך שיקרבו אליו לעבודתו באמת.

ותפלה ושיחה זו יהיה בלשון שמדברים בו דהיינו בלשון אשכנז, כי בלשון הקודש קשה לו לפרש כל שיחתו וגם אין הלב נמשך אחרי הדיבורים מחמת שאינו מורגל כל כך בהלשון, כי אין דרבינו לדבר בלשון הקודש, אבל בלשון אשכנז שמספרים ומדברים בו, קל וקרוב יותר לשבר לבו, כי הלב נמשך וקרוב יותר אל לשון אשכנז מחמת שהוא מורגל בו, ובלשון אשכנז יכול לפרש כל שיחתו ואת כל אשר עם לבבו ישיח ויספר לפניו יתברך הן חרטה ותשובה על העבר והן בקשת תחנונים לזכות להתקרב אליו יתברך מהיום והלאה באמת, וכיוצא בזה, כל חד לפום דרגיה.

ויזהר מאד להרגיל עצמו להתמיד בזה מידי יום ביום שעה מיוחדת כנ"ל, ושאר היום יהיה בשמחה כנ"ל.

והנהגה זו היא גדולה במעלה מאד והוא דרך ועצה מוכה מאד להתקרב אליו יתברך, כי זאת היא עצה כללית שכולל הכל, כי על כל מה שייחסר לו בעבודת השם או אם הוא רחוק לגמרי מכל וכל מעבודתו יתברך, על הכל יפרש שיחתו ויבקש מאתו יתברך כנ"ל.

ואפילו אם לפעמים נסתממין דבייו ואינו יכול לפתוח פיו לדבר לפניו יתברך כלל, אף על פי כן זה בעצמו טוב מאד דהיינו ההכנה שהוא מוכן ועומד לפניו יתברך וחספן ומשתוקק לדבר, אף שאינו יכול, זה בעצמו גם כן טוב מאד.

וגם יוכל לעשות לו שיחה ותפילה מזה בעצמו, ועל זה בעצמו יצעוק ויתחנן לפניו יתברך שנתרחק כל כך עד שאינו יכול אפילו לדבר, ויבקש מאתו יתברך רחמים ותחנונים שיחמול עליו ויפתח פיו שיוכל לפרש שיחתו לפניו.

ידע שכמה וכמה צדיקים גדולים מפורסמים סיפרו שלא באו למדרגתם רק על ידי הנהגה זו, והמשפיל יבין מעצמו גודל מעלת הנהגה זו העולה למעלה למעלה, והוא דבר השווה לכל נפש, מקמן ועד גדול, כי כולם יכולים לנהוג הנהגה זו, ועל ידי זה יבואו למעלה גדולה אשרי שיאחז בזה.

גם טוב לעשות מהתורה תפילה. דהיינו בשלומד או שומע איזה מאמר תורה מצדיק האמת, אזי יעשה מזה תפלה, דהיינו לבקש ולהתחנן לפניו יתברך על כל מה שנאמר שם באותו המאמר, מתי יזכה גם הוא לבא לכל זה, וכמה הוא רחוק מזה, ויבקש מאתו יתברך שיזכהו לבא לכל הנאמר שם באותו המאמר.

והמשפיל והחספן באמת יוליכו ה' בדרך אמת ויבין בעצמו דבר מתוך דבר איך להתנהג בזה, באופן שיהיו דבריו דברי חן, ומענות נכונות לרצותו יתברך שיקרבהו לעבודתו באמת.

וענין השיחה זו עולה למקום גבוה מאד, ובפרט כשעושה מתורה תפלה, מזה נעשה שעשועים גדולים מאד למעלה.

ספר ליקוטי מזהר"ן

מוגה ע"פ מהדורת תקפ"א
ומסודר באופן מיוחד
המקל על הגרסא והעיון
השינון והזכרון

כללי הפיסוק

נקודה.

סימן להפסק שלם ומוזגמר, ומקומה בסוף משפט.
דוגמא: הן ברוחני הן בגשמי.

נקודותיים:

באות לפני ציטוט הנאמר כלשונו, וכגון לפני פסוק,
מדרש וכדו':

דוגמא: כמו שכתוב: (קהלת ח) "הַכֶּמֶת אֲדָם תֵּאִיר פָּנָיו".
אמר לי: ההוא עישבא - סמתי הנה,

פסיק,

בא לסמן הפסקה קלה בין החלקים השונים שבמשפט.
דוגמא: דלית לה מגרמה כלום, כי אם מה שמקבלת מהקמה;

או לפני פירוט דברים שונים ולפני חילוק כלשהוא.
דוגמא: שנים:

שיש בהם שבחו של מקום,
ושאלת צרכיו;

לפני ואחרי מילות הסבר, או הסגר, הבאים בתוך
משפט.

דוגמא: כי על נם, היינו על דבר חידוש, מתמיהין.
אזי נעשה, כפיכול, בפיחית אשה,

בדרך כלל סימון הנקודותיים לא בא בזה אחר זה,
במקרה הצורך בא לראשונה פסיק, ונקודותיים בציטוט
השני.

דוגמא: וזה פירוש, אמר רב אשי: וכו'.

בין מילים מקבילות.

דוגמא: צדיק הדור, שהוא פחינת משה, מאור הגדול,
פחינת אקני"ה, פחינת פתר, פחינת פבוד, כנ"ל;

סימן שאלה?

בא להבעת שאלה תמיהה או קושיא.
דוגמא: ועל ידי מה זוכה לבחינות משפט?

נקודה ופסיק;

מסמנים הפסקה גדולה יותר מפסיק, אך פחותה
מנקודה. בדרך כלל הבאנו אותם בין שני חלקי פסקה
שיש ביניהם הקבלה מסוימת.

סימן קריאה!

בא להבעת התרגשות והתפעלות.
דוגמא: אשרי מי שזוכה להשיגם!

דוגמא: כי עכשיו בעונותינו הרבים,
חן והשיבות האמתי של ישראל נפל,
כי עכשיו עיקר החשיבות והחן הוא אצלם;
אבל על ידי התורה,
נתעלה החן והחשיבות של ישראל וכו',

סימן תמיהה!?

בא להבעת תמיהה יתירה והשתוממות מרובה.
דוגמא: בהאיד אנפין ייעול קדם מלכא!?

קו מפריד -

בא לסמן הפרדה כלשהיא, פחותה מפסיק.
דוגמא: כי הלכנה - אין לה אור מעצמה.

מרכאות "

בין מרכאות בא פסוק.
דוגמא: וזה נקרא: "ה' אחר, ושמו אחר".

גרש '

בין שני גרשים בא ציטוט מדברי חז"ל.
דוגמא: וזהו פחינת 'צוצי'א דגורא חנורא'.

מורה על השמטת מילה מובנת באותו המשפט.
דוגמא: וכשירד כל זאת -
נקרא ידעה שלימה.

סוגריים הפוכות)

בא כשרביה"ק חיסר והשמיט מילים בעת העתקת
התורה (עי' סוף תורה נו)

מפריד בין שני חלקי המשפט, כשהשני בא להסביר
את הראשון.

דוגמא: "אילת אהבים ויעלת חן" - שמשלה חן על לומדיה.

עג תהלים מסוגל לתשובה

וְזֶה בְּחִינַת (שמואל ב כג) "זָאוּם הַגָּבֵר הוֹקֵם עָלָי",

וְדַרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: (מועד קטן מז:)

'שְׁהוּקֵם עוֹלָה שֶׁל תְּשׁוּבָה';

"זְעֵימִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל",

כִּי עַל יְדֵי בְּחִינַת "זְעֵימִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל",

דְּהֵינּוּ סֵפֶר תְּהִלִּים שְׂפִיטָה -

עַל יְדֵי זֶה 'הוּקֵם עוֹלָה שֶׁל תְּשׁוּבָה',

כִּי עַל יְדֵי תְּהִלִּים זּוֹכִין לְתְּשׁוּבָה, כַּנ"ל.

וְזֶה שְׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: (ע"א ד:)

'לֹא הָיָה דָּוִד רְאוּי לְאוֹתוֹ מַעֲשֵׂה,

אֲלָא כִּדֵּי לְהוֹרוֹת תְּשׁוּבָה לְיַחִיד וְכוּ',

נִמְצָא, שְׁעִיקָר הוֹרְאָת הַתְּשׁוּבָה -

עַל יְדֵי דָּוִד הַמֶּלֶךְ;

וְעִיקָר הַתְּשׁוּבָה שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ -

הוּא סֵפֶר תְּהִלִּים,

שְׂאֵמְרוּ בְּהַתְּעוֹרְרוֹת גְּדוֹל מְאֹד וּבְרוּחַ הַקּוֹדֶשׁ,

עַד שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּפִי מֵה שֶׁהוּא -

יְכוֹל לְמַצּוֹא אֶת עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ סֵפֶר תְּהִלִּים,

וְלִזְכּוֹת לְתְּשׁוּבָה עַל יְדֵי אֲמִירַת תְּהִלִּים, כַּנ"ל.

וְעִיקָר הַזְּדִכְכוּת שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבָטֵי י"ק,

שֶׁהֵם מ"ט אוֹתִיּוֹת,

שֶׁהֵם בְּחִינּוֹת מ"ט שְׁעֵרֵי תְּשׁוּבָה -

הֵיךְ בְּמַצְרִים,

שֶׁהוּא בְּחִינַת מִצַּר הַגְּרוֹן,

שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּשׁוּבָה עִלְאָה,

(כַּמּוּבָא בְּכַתְבֵי הָאֲר"י ז"ל וְעֵינֵי שֵׁם,

וְהַבֵּן הַיָּמֵב).

כִּי שְׂרוּצָה לְזִכּוֹת לְתְּשׁוּבָה -

יְהִי רָגִיל בְּאֲמִירַת תְּהִלִּים,

כִּי אֲמִירַת תְּהִלִּים מְסוּגֵל לְתְּשׁוּבָה.

כִּי יֵשׁ נו"ן שְׁעֵרֵי תְּשׁוּבָה;

וּמ"ט שְׁעֵרִים -

יְכוֹל כָּל אָדָם לִיכַנֵם בָּהֶם וּלְהַשְׁיֵם;

אֲךְ שְׁעַר הַחֲמֻשִּׁים -

הוּא בְּחִינַת הַתְּשׁוּבָה שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעֲצָמוֹ כְּבִיכּוֹל,

כִּי גַם אֲצִלוֹ יִתְבָּרַךְ מְצִינּוֹ בְּחִינַת תְּשׁוּבָה,

כַּמוֹ שֶׁכְּתוּב: (מלאכי ג) "יָבוֹבוּ אֵלַי וְאֶשׁוּבָה אֲלֵיכֶם".

וְאֵלּוֹ הַמ"ט שְׁעֵרֵי תְּשׁוּבָה -

הֵם בְּחִינַת מ"ט אוֹתִיּוֹת שְׁנַיִם בְּשִׁמּוֹת שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבָטֵי י"ק,

כִּי כָל שְׁעַר וְשְׁעַר יֵשׁ לוֹ אוֹת מַמ"ט אוֹתִיּוֹת הַשְּׁבָטִים.

וְהֵנּוּ, 'הַכֵּל חֲפָצִים לִירְאָה אֶת שְׁמִד',

וְאֵף עַל פִּי בֶן, לֹא כָל אָדָם זּוֹכֵה לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה,

כִּי יֵשׁ אֶחָד שְׂאִין לוֹ הַתְּעוֹרְרוֹת כֻּלָּל לְתְּשׁוּבָה;

וְאֶפִּילוֹ מִי שְׁיֵשׁ לוֹ הַתְּעוֹרְרוֹת לְתְּשׁוּבָה,

אֵינּוּ זּוֹכֵה לְהַגִּיעַ אֶל הָאוֹת וְהַשְׁעַר שֶׁל תְּשׁוּבָה הַשְּׂיִיד

לוֹ; וְאֶפִּילוֹ אִם מְגִיעַ לְשֵׁם,

יְכוֹל לְהִיּוֹת שֶׁהַשְׁעַר שֶׁל תְּשׁוּבָה סָגוּר;

וּמַחֲמַת כָּל זֶה אֵין הָאָדָם זּוֹכֵה לְתְּשׁוּבָה.

וְעַל יְדֵי אֲמִירַת תְּהִלִּים -

אֶפִּילוֹ מִי שְׂאִין לוֹ שׁוֹם הַתְּעוֹרְרוֹת לְתְּשׁוּבָה,

הוּא מְתַעוֹרֵר לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה,

וְגַם זּוֹכֵה עַל יְדֵי תְּהִלִּים לְהַגִּיעַ אֶל הַשְׁעַר וְהָאוֹת הַשְּׂיִיד לוֹ,

וּלְפָתוֹחַ הַשְׁעַר;

נִמְצָא, שֶׁזּוֹכֵה עַל יְדֵי תְּהִלִּים לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה.

ליקוטי תהלים מסוגל לתשובה עג מוהר"ן

ועל כן, אחר שגודככו שם במצרים,
וזכו לצאת משם -

ספרו מ"ט ימי הספירה,

שהם כנגד מ"ט שערי תשובה,

שהם בחינת מ"ט אותיות הנ"ל;

וביום החמשים -

אז: "וירד ה' על הר סיני", (שמות יט)

זה בחינת "ואשובה אליכם",

בחינת התשובה של השם יתברך בעצמו כביכול,

בחינת שער החמשים, כנ"ל.

לה.

וזהו:

"ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה'

את יעקב איש וביתו",

סופי תיבות, הם אותיות תהלים, ואותיות תשובה;

כי על ידי תהלים -

זוכין לתשובה,

שהיא בחינת "שמות בני ישראל הבאים מצרימה'

וכו",

כי מ"ט שערי תשובה,

הם בחינת מ"ט אותיות שיש ב"שמות בני ישראל

הבאים מצרימה" להודכך שם, כנ"ל.

וזה שאנו רואין, שבימי תשובה,

דהיינו באלול ועשרת ימי תשובה -

כל ישראל עוסקין אז באמירת תהלים,

כי אמירת תהלים מסוגל לתשובה, כנ"ל.

ועל כן, הוא דבר גדול מאד לעסוק תמיד באמירת תהלים,

כי תהלים הוא התעוררות גדול מאד מאד להשם יתברך.

אשרי שיאחו בו.

כה התבודדות

כג.

פי זאת היא עצה כללית, שכולל הכל,
פי על כל מה שיחסר לו בעבודת השם,
או אם הוא רחוק לגמרי, מכל וכל, מעבודתו יתברך -
על הכל יפרש שיחתו ויבקש מאתו יתברך, כנ"ל.

ואפילו אם לפעמים נסתמין דבריו,
ואינו יכול לפתוח פיו לדבר לפניו יתברך כלל -
אף על פי כן, זה בעצמו טוב מאד;
דהיינו, ההכנה שהוא מוכן ועומד לפניו יתברך,
וחפץ ומשתוקק לדבר,
אך שאינו יכול -

זה בעצמו גם כן טוב מאד;
וגם, יוכל לעשות לו שיחה ותפילה מזה בעצמו,
ועל זה בעצמו יצעוק ויתחנן לפניו יתברך,
שנתרחק כל כך, עד שאינו יכול אפילו לדבר,
ויבקש מאתו יתברך רחמים ותחנונים,
שיחמול עליו, ויפתוח פיו,
שיוכל לפרש שיחתו לפניו.

ודע, שכמה וכמה צדיקים גדולים מפורסמים,
סיפרו שלא באו למדריגתם, רק על ידי הנהגה זו;
והמשכיל יבין מעצמו גודל מעלת הנהגה זו,
העולה למעלה למעלה,
והוא דבר השווה לכל נפש, מקמן ועד גדול,
פי כולם יכולים לנהוג הנהגה זו,
ועל ידי זה יבואו למעלה גדולה.
אשרי שיאחו בזה!

גם טוב לעשות מהתורה תפילה;
דהיינו, בשלומד או שומע איזה מאמר תורה מצדיק האמת -
אזי יעשה מזה תפלה,

ההתבודדות הוא מעלה עליונה וגדולה מן הכל;
דהיינו, לקבוע לו על כל פנים שעה או יותר
להתבודד לבדו באיזה חדר, או בשדה,
ולפרש שיחתו בינו לבין קונו במענות ואמתלאות,
בדברי חן וריצוי ופיוס,
לבקש ולהתחנן מלפניו יתברך שיקרבו אליו לעבודתו
באמת.

ותפלה ושיחה זו, יהיה בלשון שמדברים בו,
דהיינו, בלשון אשכנז;
כי בלשון הקודש, קשה לו לפרש כל שיחתו,
וגם אין הלב נמשך אחרי הדיבורים,
מחמת שאינו מורגל כל כך בהלשון,
כי אין דרכינו לדבר בלשון הקודש;
אבל בלשון אשכנז שמספרים ומדברים בו -
קל וקרוב יותר לשבר לבו,
כי הלב נמשך וקרוב יותר אל לשון אשכנז,
מחמת שהוא מורגל בו,
ובלשון אשכנז, יכול לפרש כל שיחתו.

ואת כל אשר עם לבבו ישיח ויספר לפניו יתברך,
הן חרטה ותשובה על העבר,
והן בקשת תחנונים לזכות להתקרב אליו יתברך
מהיום והלאה, באמת,
וכיוצא בזה, כל חד לפום דרגיה.

ויזהר מאד להרגיל עצמו להתמיד בזה מידי יום ביום
שעה מיוחדת, כנ"ל,
ושאר היום יהיה בשמחה כנ"ל.

והנהגה זו הוא גדולה במעלה מאד מאד,
והוא דרך ועצה טובה מאד להתקרב אליו יתברך;

קיצור ליקוטי מוהר"ן

מתוך הספר החדש

קיצור ליקוטי מוהר"ן המשולש

באדיבות מכון "מסילות הנחל"

תורה עג תנינא

קיצור ליקוטי מוהר"ן

א. מי שרוצה לזכות לתשובה, יהיה רגיל באמירת תהלים, ועל-ידי-זה יזכה לתשובה, כי יש מניעות רבות מאד מלעשות תשובה. גם יש אחד שאין לו התעוררות כלל לתשובה, ואפלו מי שמתעורר לעשות תשובה יש כמה מיני מניעות לזה, כי כמה בני אדם ששער התשובה סגור בפניהם. ויש אחד שאין יודע איך לעשות תשובה. וכיצא בזה שאר מניעות המונעים את האדם מן התשובה. עד שיכול חס ושלום לבלות ימיו ולמות בלא תשובה חס ושלום. ועל כל זה מסגל אמירת תהלים, שאפלו אם אין לו שום התעוררות לתשובה, על-ידי תהלים יזכה להתעורר לתשובה. כי כל אדם ואדם כפי מה שהוא, יכול למצוא את עצמו בתוך אמירת תהלים, ועל-ידי-זה יזכה להתעורר, ולעשות תשובה, ולפתח כל השערים הסגורים, ולבא לשער של תשובה השיך לנשמתו, עד שיזכה לתשובה שלמה, אשרי לו:

ב. בימי הספירה מסגל ביותר אמירת תהלים לזכות לתשובה, להזדכך מטמאת מצרים שיש בכל אדם, ולזכות לבא לקדשת שבועות. ועל-ידי-זה יזכה בשבועות שישוב ה' אליו וירחמהו:

ליקוטי עצות

א. מי שרוצה לזכות לתשובה, יהיה רגיל באמירת תהלים, כי תהלים מסגל לתשובה. כי יש מניעות רבות מאד מלעשות תשובה. כי יש אחד שאין לו התעוררות כלל לתשובה. ואפלו מי שמתעורר לעשות תשובה, יש כמה מניעות לזה, כי יש כמה ששער התשובה סגור בפניהם,

וַיֵּשׁ שְׂאִינוּ יוֹדַע לְהַגִּיעַ אֶל הַשַּׁר הַשֵּׁיךְ לוֹ, שְׁדַרְךְ שָׁם דִּיקָא צְרִיךְ לְשׁוּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְכִיּוֹצֵא
בְּזוֹה שְׂאִירֵי מְנִיעוֹת הַמוֹנְעִים אֶת הָאָדָם מִן הַתְּשׁוּבָה, עַד שֶׁיִּכּוֹל חֵם וְשָׁלוֹם לְבָלוֹת יָמָיו וְלָמוֹת
בְּלֹא תְשׁוּבָה חֵם וְשָׁלוֹם. וְעַל כֵּן זֶה מְסַגֵּל אֲמִירַת תְּהִלִּים, שְׂאֵפְלוֹ אִם אֵין לוֹ שׁוּם הַתְּעוֹרְרוֹת
לְתְשׁוּבָה, עַל-יְדֵי תְהִלִּים יִזְכֶּה לְהַתְּעוֹרֵר לְתְשׁוּבָה.

כִּי כָּל אָדָם וְאָדָם כָּפִי מָה שֶׁהוּא, יְכוּל לְמַצֵּא אֶת עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ אֲמִירַת תְּהִלִּים, וְעַל-יְדֵי-זוֹה יִזְכֶּה
לְהַתְּעוֹרֵר וְלַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, וְלָבוֹא לְשַׁעַר שֶׁל תְּשׁוּבָה הַשֵּׁיךְ לְנִשְׁמָתוֹ, וְלִפְתַּח הַשַּׁעַר עַד שֶׁיִּזְכֶּה
לְתְשׁוּבָה שְׁלָמָה. וְעַל-יְדֵי-זוֹה יֵשׁוּב הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֵלָיו וִירַחֲמֵהוּ, אֲשֶׁרֵי לוֹ.

עַל-כֵּן בִּימֵי אֵלּוּל וְעֶשְׂרֵת יָמֵי תְשׁוּבָה עוֹסְקִין כָּל יִשְׂרָאֵל בְּאֲמִירַת תְּהִלִּים. כִּי אֲמִירַת תְּהִלִּים
מְסַגֵּל לְתְשׁוּבָה. אָבֵל צְרִיכִין לַעֲסֹק גַּם בְּכָל הַשָּׁנָה בְּלֶה בְּאֲמִירַת תְּהִלִּים בְּכּוֹנֵה, כְּדֵי לְזַכֹּת
לְתְשׁוּבָה כַּנֶּ"ל. (תְּשׁוּבָה לֵב)

ב. אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה יָמֵי הַסְּפִירָה הֵם כְּנֶגֶד אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה שַׁעְרֵי תְשׁוּבָה, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד אַרְבָּעִים
וְתִשְׁעָה אוֹתִיּוֹת שֶׁבְּשִׁמּוֹת הַשְּׁבָטִים, שֶׁעַל-יְדֵי אֵלּוּ האוֹתִיּוֹת וְהַשַּׁעְרִים אָנוּ צְרִיכִין לְשׁוּב
בְּתְשׁוּבָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְשְׁבוּעוֹת הוּא בְּחִינַת שַׁעַר הַחֲמִשִּׁים שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּשׁוּבָה שֶׁל הַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ, מָה שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ צְרִיךְ לְשׁוּב בְּתְשׁוּבָה כְּבִיכּוֹל, דְּהֵינּוּ שֶׁיֵּשׁוּב אֵלֵינוּ בְּרַחֲמִים. וְכָל אֵלּוּ
הַשַּׁעְרִים זֹכִינ׳ לְהַגִּיעַ אֵלֵיהֶן וְלִפְתַּח עַל-יְדֵי אֲמִירַת תְּהִלִּים [עֵין בְּאוֹת א], עַל-כֵּן צְרִיכִין לְזַהַר
בְּיוֹתֵר בְּאַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה יָמֵי הַסְּפִירָה לִזְמַר תְּהִלִּים בְּכּוֹנֵה, כְּדֵי לְזַכֹּת עַל-יְדֵי תְהִלִּים לְכָל שַׁעְרֵי
תְשׁוּבָה הַנֶּ"ל שֶׁהֵם כְּנֶגֶד יָמֵי הַסְּפִירָה, שֶׁבָּהֶם אָנוּ צְרִיכִים לְהַפְּתִיר מְזַהֲמָתֵנוּ וְלְשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,
כְּדֵי שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ יֵשׁוּב אֵלֵינוּ בְּשְׁבוּעוֹת כַּנֶּ"ל. (מוֹעֲדֵי ה' - סְפִירָה וְשְׁבוּעוֹת ג)

תורה כה תנינא

קיצור ליקוטי מוהר"ן

א. גם צריך לקבוע לו איזה שעה ביום שיפרש שיחתו לפני השם יתברך בלשון שמדברים בו דהינו בלשון אשכנז, כי בלשון שרגיל בו לדבר, ויכל לפרש שיחתו היטב לפני השם יתברך, ואת כל אשר עם לבבו ישיח לפני השם יתברך, בטענות ואמתלאות ודברי רצוי ותחנונים, שיזכה להתקרב אליו יתברך, כל אחד כפי מה שיודע נגעי לבבו ואיך הוא מרחק מהשם יתברך, כמו כן ישפך שיחו לפני ה'.

ועצם מעלת הנהגה זו אי אפשר לבאר, כי זאת הנהגה עולה על הכל, והיא כוללת כל עבודת ה', כי על-ידי-זה יכולין לבא לכל טוב בזה ובבא, כי הכל יכולין לפעל על-ידי תפלה ותחנונים, וכמה גדולי הצדיקים לא באו למדרגתם כי אם על-ידי הנהגה זו, ומשפיל על דבר יבין מעצמו גדל מעלת זאת הנהגה, אשרי הזוכה לקבוע עצמו על זה שעה מיחדת בכל יום ויום, ושאר היום יהיה בשמחה:

ב. גם טוב לעשות מהתורה תפלה [ועין בפנים והבין]:

ג. ההתבודדות הוא מעלה גדולה מאד, דהינו להתבודד ולדבר בינו לבין קונו, לשבר לבו לעורר את עצמו לתשובה, ולפרש את שיחתו לפני השם יתברך בטענות ובקשות לעורר רחמיו שישמעו לו לקרבו לעבודתו יתברך, והשם יתברך יש לו תענוג מזה, והשם יתברך בעצמו שולח ומזמין לו דבורים וטענות שיוכל לנצח ולפעל בקשתו: (חלק מתורה קבר קמא)

ליקוטי עצות

א. כבר מבאר, שמתבודדות הוא מעלה גדולה ודרך נכון וישר מאד להתקרב על-ידי-זה להשם יתברך. וצריך כל אחד לקבוע לו על זה איזה שעות ביום, שיפרש שיחתו לפני השם יתברך בלשון שמדברים בו, כגון במדינות אלו בלשון אשכנז שאנו מדברים בו, כי בלשון שמדברים בו, בנקל יותר לפרש כל שיחתו היטב, ואת כל אשר עם לבבו ישיח לפני השם יתברך, בטענות ואמתלאות ודברי רצוי ותחנונים שיזכה להתקרב אליו יתברך כל אחד כפי מה שיודע נגעי לבבו ואיך מרחק מהשם יתברך.

ועצם מעלות הנהגה זאת אין לבאר ולשער, כי זאת הנהגה עולה על הכל, והיא כוללת כל עבודת ה', כי על-ידיה יכולין לבוא לכל טוב בזה ובבא, כי הכל יכולין לפעל על-ידי תפלה ותחנונים, וכל גדולי הצדיקים לא באו למדרגתם כי אם על-ידי הנהגה זאת, ומשכיל על דבר יבין מעצמו גדל מעלות זאת הנהגה. אשרי הזוכה לקבע עצמו על זה שעה מיחדת בכל יום ויום, ושאר היום יהיה בשמחה. (התבודדות יג)

ב. גם טוב לעשות מהתורות תפלות, [ועין בפנים והבין]. (התבודדות יד)

ג. כל הצדיקים והיראים האמתיים לא באו למדרגתם כי אם על-ידי התבודדות ושיחה בינו לבין קונו [כמבאר לעיל], ובפרט בדורות האלו בסוף הגלות שהיצר הרע והסטרא-אחרא מתגברין מאד מאד, והדורות חלואים מאד בגוף ונפש, אי אפשר להנצל עתה מהתגברות היצר הרע ומרבוי המניעות ולהתקרב להשם יתברך, כי אם על-ידי שיחה בינו לבין קונו, שירגיל עצמו לקבע שעה מיחדת בכל יום, לפרש שיחתו לפני השם יתברך בלשון שמדברים בו דיקא, ואת כל אשר עם לבבו ישיח לפני השם יתברך, הן לבקש מחילה וסליחה על העבר, הן להתחנן על העתיד שיצילהו השם יתברך ממה שצריך להנצל ויזכה להתקרב אליו יתברך.

ואפלו אם אינו יכול לדבר ולפרש שיחתו, אף-על-פי-כן אפלו אם לא ידבר רק דבור אחד, גם זה טוב מאד, ואפלו אם לא ידבר רק "רבנו של עולם", גם זה טוב מאד. ואפלו ההכנה בעצמה מה שמכין עצמו ורוצה לדבר, אף-על-פי שאינו יכול לדבר, אף-על-פי-כן ההכנה והרצון בעצמו יקר מאד בעיני השם יתברך.

ואם יהיה חזק בזה להכריח עצמו בכל פעם לדבר לפני השם יתברך את אשר עם לבבו, בודאי במשך הזמן יעזרהו השם יתברך שיוכל לפרש שיחתו היטב, ויכול לזכות לדבר דבורים חדשים ויקרים שישפיעו לו מן השמים, ויזכה לבוא לכל טוב אמתי ונצחי על-ידי הנהגה זאת, הכוללת כל העצות לעבודת השם יתברך, כי על כל העצות צריכין תפלה ותחנונים הרבה, אשרי אדם שיתחזק בזה, כי מקטן ועד גדול אי אפשר להיות איש כשר כי אם על-ידי התבודדות ושיחה בינו לבין קונו. (התבודדות טז)

ליקוטי תפילות

תפילה עג תנינא

אֲתָהּ יִצְרַתְּ עוֹלָמְךָ מִקֶּדֶם בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ אֲשֶׁר בָּהֶם
 בְּחֵרָתְךָ, וּבְרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים זְכִיתָ אוֹתָנוּ וְנָתַתָּ לָנוּ אֶת
 תּוֹרַתְךָ הַקְּדוּשָׁה עַל יְדֵי מֹשֶׁה נְבִיאְךָ נְאֻמָּן בֵּיתְךָ לְחַיּוֹתֵנוּ
 כְּהַיּוֹם הַזֶּה, לְמַעַן נִזְכֶּה עַל יְדֵי יְהוָה לְיוֹם שְׂכָלוֹ טוֹב וְכָלוֹ אֶרֶךְ,
 וּבְחֶסֶדְךָ הָעֲצוּמִים הוֹסַפְתָּ לָנוּ חֲסָדִים וְטוֹבוֹת נְפִלְאוֹת
 וְנוֹרָאוֹת עַל יְדֵי כָּל הַצְּדִיקִים שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר, אֲשֶׁר כָּלֵם עָשׂוּ
 אֲזַנִּים לְתוֹרָה מְשֻׁמֶרֶת לְמִשְׁמֶרֶת כַּמָּה מֵעֲלוֹת טוֹבוֹת לְמָקוֹם
 עָלֵינוּ, עַד אֲשֶׁר זָכִינוּ גַם זָכִינוּ, לְחֲסָדִים רַבִּים וְרַחֲמִים גְּדוֹלִים,
 "חֲסָדֵי דָּוִד הַנְּאֻמָּנִים", אֲשֶׁר הוֹסַפְתָּ לָנוּ חֶסֶד וְטוֹב, וַתַּגְדֵּל
 חֲסִדְךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּנוּ, לְהַחֲיוֹת אֶת נַפְשֵׁנוּ, וְשַׁלַּחַת לָנוּ
 מוֹשִׁיעַ וָרֵב, "מְשִׁיחַ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְנֹעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל", הוּא
 דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הַחַי וְקַיִם, אֲשֶׁר כָּתַב לָנוּ סֵפֶר תְּהִלִּים הַקְּדוּשׁ
 וְהַנּוֹרָא, חֲמִשָּׁה סְפָרִים כְּנֶגֶד חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תוֹרָה, מָה רַב טוֹבְךָ
 אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּנוּ, מַה נָּשִׁיב לִיהוָה כָּל תַּגְּמוּלוֹהֵי עָלֵינוּ

וּבְרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים גְּלִיתָ לָנוּ, אֲשֶׁר עַל יְדֵי אֲמִירַת תְּהִלִּים
 זֹכִין לְתִשׁוּבָה, כִּי חֲפִיץ חֶסֶד אַתָּה, וְרוֹצֵה אֶתְּךָ בְּתִשׁוּבָתְךָ
 שֶׁל רְשָׁעִים וְאִין אַתָּה חֲפִיץ בְּמִיתָתָם עַל כֵּן הִקְדַּמְתָּ תְּרוּפָה
 לְמִכּוֹתֵנוּ, וְחֹנֶנֶת אוֹתָנוּ בְּסֵפֶר תְּהִלִּים הַקְדוּשׁ הַזֶּה,
 הַפּוֹתַח לָנוּ כָּל שְׁעָרֵי רַחֲמִים, כָּל שְׁעָרֵי הַתִּשׁוּבָה, שֶׁהֵם
 חַמְשֵׁים שְׁעָרֵי תִשׁוּבָה כְּנֶגֶד חַמְשֵׁים שְׁעָרֵי בֵּינָה:

רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אָב הַרְחָמֶן, זַכְנוּ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים,
 שְׁנֹזְכָה לְעַסֵּק בְּאֲמִירַת תְּהִלִּים כָּל יְמֵינוּ
 וְתַעֲזְרֵנִי אוֹתִי וְאֶת כָּל בְּנֵי בֵּיתִי בְּכִלְלֵי יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ, שְׂאֲזֹכָה
 בְּכָל יוֹם וְיוֹם לֹאֲמַר תְּהִלִּים הַרְבֵּה בְּהַתְּעוֹרְרוֹת גְּדוֹל בְּלִב
 שָׁלֵם בְּאַמֶּת, וְאֲזֹכָה לְהַטּוֹת לְבָבִי הַיָּטִב לְהַשְׁמִיעַ לְאָזְנִי
 מֶה שְׂאֲנִי מוֹצִיא בְּפִי, בְּאֶפֶן שְׂאֲזֹכָה לְמִצּוֹא עֲצָמִי בְּכָל
 הַרְגָּא וְדַרְגָּא בְּתוֹךְ פְּסוּקֵי תְּהִלִּים הַקְדוּשִׁים הַכְּלוּלִים מִכָּל
 נְשִׁמוֹת יִשְׂרָאֵל וּמִכָּל הַמְּדַרְגּוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, מִן תְּכֵלִית
 מְדַרְגָּה הָעֲלִיוֹנָה עַד תְּכֵלִית דְּיוֹטָא הַתַּחְתּוֹנָה, אֲשֶׁר כָּל
 הַנוֹפְלִים וְהַרְחוּקִים בְּתְכֵלִית הַרְחוּק כָּלָם יְכוּלִים לְמִצּוֹא
 אֶת עֲצָמָם בְּתוֹךְ סֵפֶר תְּהִלִּים, וְכָל אֶחָד יְכוּל לְעוֹרֵר לְבָבוֹ
 לְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְהִשָּׁם יְתַבְרַךְ עַל יְדֵי אֲמִירַת

תהלים, ולבא להשער של תשובה השקף לו, שהוא מכון
 כנגד האות שלו שיש לו במ"ט [בארבעים ותשע] אותיות
 של שמות שבטי יה שהם מ"ט [ארבעים ותשע] אותיות
 כנגד מ"ט [ארבעים ותשע] שערי תשובה שאנו צריכים
 לשוב על ידם להשם יתברך עד שנוזקה על ידי זה שהשם
 יתברך ישוב אלינו בתשובה שלמה, לרחם עלינו בחסדים
 רבים ורחמים גדולים, לסייענו ולעזרנו בכל עת להתקרב
 אליו יתברך תמיד, מכל המקומות שנפלנו בהם, ולשוב
 אליו בתשובה שלמה, תשובה על תשובה תמיד:

אָנָּה אָבִי אֵב הַרְחֵמֵן כָּל הַדְּרָכִי עֲצוּתֶיךָ אֲשֶׁר גָּלִיתָ לָנוּ
 עַל יְדֵי צַדִּיקוֹךָ הָאֱמֶתִיִּים, בְּכֹלֵם פְּגַמְתִּי בְּהֵם
 הַרְבֵּה כַּאֲשֶׁר אַתָּה יְדַעְתָּ אֲבָל אֲנִי יוֹדֵעַ [וּמֵאֲמִין] בְּאִמוּנָה
 שְׁלֵמָה, שְׁבִאֲמַת אִי אֶפְשֶׁר לְקַלְקֵל עֲצוּתֶיךָ בְּשׁוֹם אִפְּן
 בְּעוֹלָם עַל כֵּן עֲדִין אֲנִי עוֹמֵד וּמִצְפֶּה לִישׁוּעָה שְׁלֵמָה בְּכֹל
 עֵת, שֶׁתִּקְרַבְנִי אֱלֹהֶיךָ וְתִחְזִירְנִי בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ, עַל
 יְדֵי כָּל הַדְּרָכִים וְהַעֲצוֹת הַנִּפְלְאוֹת וְהַנּוֹרְאוֹת הַתְּמִימוֹת
 וְהַפְּשׁוּטוֹת, אֲשֶׁר גָּלִיתָ לָנוּ עַל יְדֵי צַדִּיקוֹךָ הָאֱמֶתִיִּים, בְּאִפְּן
 שְׂאֻזָּכָה מֵעַתָּה לְהִיּוֹת כְּרִצּוֹנְךָ הַטּוֹב תָּמִיד:

רבוננו של עולם זכני להיות רגיל מאד באמירת תהלים הרבה בכל יום בכונה גדולה, בהתעוררות נפלא בכונת הלב באמת, עד שאזכה על ידי זה להרגיש כאב עוונותי, ולשוב עליהם בתשובה שלמה ואזכה לשמחה גדולה על ידי אמירת תהלים, ולעורר עלי כל העשרה מיני נגינה שנאמר בהם ספר תהלים, שהם רפואת הבת מלך, שהיא כנסת ישראל, ונגינותי אנגן כל ימי חיי על בית יהוה בקול רנה ותודה, "כי טוב יהוה כי לעולם חסדו":

מלא רחמים, זכנו לצאת מגלות מצרים, ומכל הגליות של הנפש והגוף אשר כלם מכוונים בשם גלות מצרים זכני שאזכה לטהר ולזכך ולגלות כל המ"ט שערי תשובה על ידי אמירת תהלים הכולל את כל "שמות בני ישראל הבאים מצרימה", שיש בהם מ"ט אותיות כנגד מ"ט שערי תשובה ועל ידי זה תוציאני ממ"ט שערי טמאה ותכניסני בתוך מ"ט שערי קדשה, ותוציאני ממצר הגרון, שלא יהיה נחר גרוני, כי כבר קראתיך ממצר הגרון הרבה הוציאני למרחב וזכני והעלני מבחינת ארץ מצרים ממצר

הַגְּרוֹן, עַד שְׁאֲזֹכָה לְהִרְחִיב פִּי וְאַתָּה תִּמְלֵאֵהוּ בְּכָל טוֹב
 אֲמַתִּי וְנִצְחִי, בְּאִפְּן שְׁאֲזֹכָה לְהִתְקַרֵּב וּלְשׁוּב אֵלֶיךָ בְּתִשׁוּבָה
 שְׁלֵמָה בְּאַמֶּת בְּכָל לֵב בְּגוּף וּנְפֶשׁ וּמָמוֹן "הִשְׁיִבְנִי וְאַשׁוּבָה
 כִּי אַתָּה [יְהוָה] אֱלֹהֵי", הִשְׁיִבְנוּ אֲבִינוּ לְתוֹרָתְךָ, וְקָרְבָנוּ
 מִלְּכָנוּ לְעִבּוּדְתְךָ, וְהִחְזִירְנוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ כִּי
 אַתָּה צוֹפֵה לְרָשָׁע וְחָפֵץ בְּהִצְדָקוֹ, וְרוֹצֵה אֶתָּה בְּתִשׁוּבָה,
 כִּי לֹא תַחֲפִץ "בְּמוֹת הַמֵּת כִּי אִם בְּשׁוּבוֹ מִדְּרָכָיו וְחַיָּה",
 וְעַד יוֹם מוֹתוֹ תַּחֲכֶה לוֹ, אִם יָשׁוּב מִיַּד תִּקְבְּלוּ, "תִּשְׁב
 אֲנוֹשׁ עַד דְּכָא" עַד דְּכְרוּכָה שְׁל נְפֶשׁ, "וְתֹאמַר שׁוּבוּ בְּנֵי
 אָדָם שׁוּבְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְהִפֵּר כַּעֲסֶךָ עִמָּנוּ הִשְׁיִבְנוּ יְהוָה
 אֵלֶיךָ וְנִשׁוּבָה חֲדָשׁ יְמֵינוּ כְּקֶדֶם":

רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם "זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יְהוָה וַחֲסֶדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם
 הָיָה", זְכוֹר נָא הַחֶסֶד הַנִּפְלָא וְהַנּוֹרָא אֲשֶׁר
 עָשִׂיתָ עִמָּנוּ, אֲשֶׁר הוֹצֵאתָנוּ מִמִּצְרַיִם בְּכַח גְּדוֹל וּבְיַד
 חֲזָקָה, וְגַלִּיתָ לָנוּ אֲמִתּוֹת אֱמוּנַת אֱלֹהֵיךָ בְּאוֹר גְּדוֹל וְנִפְלָא
 וְנִעְרַב, וְעָשִׂיתָ אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים גְּדוֹלִים וְנוֹרָאִים, כִּדִּי
 לְגַלוֹת אֱלֹהוּתְךָ וְאַחֲדוּתְךָ וּמְמִשְׁלָתְךָ אֲשֶׁר בְּכָל מְשָׁלָה,
 וּמֵאֵז, קָרַבְתָּ אוֹתָנוּ לָךְ לְעַם קָדוֹשׁ וְהוֹצֵאתָ אוֹתָנוּ מִמִּט

[מֵאַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה] שְׁעָרֵי טְמֵאָה, וְהִכְנַסְתָּ אוֹתָנוּ בְּמ"ט
 [בְּאַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה] שְׁעָרֵי קְדוּשָׁה, שֶׁהֵם מ"ט [אַרְבָּעִים
 וְתִשְׁעָה] שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה הַכְּלוּלִים בְּמ"ט [בְּאַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה]
 אוֹתֵינוּת שְׁיֵשׁ בְּשִׁמּוֹת שְׁבִטֵי יְהוָה, וּבְרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים צְוִיֵּנוּ
 אוֹתָנוּ לְסַפֵּר כְּנֶגֶד זֶה מ"ט [אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה] יְמֵי הַסְּפִירָה,
 כְּדֵי לְטַהֵר נַפְשׁוֹת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל מִזְּהֻמָּתָם, לְמַעַן נִזְכֶּה עַל
 יְדֵי מִצְוֹת סְפִירַת הָעֶמֶר לְצֵאת מִטְּמֵאָה לְטַהֲרָה, לְצֵאת
 מִמ"ט [מֵאַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה] שְׁעָרֵי טְמֵאָה וְלָכֵן בְּמ"ט
 [בְּאַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה] שְׁעָרֵי קְדוּשָׁה; רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם מְלֵא
 רַחֲמִים, זַכְּנוּ בְּחֶסֶדְךָ הָעֲצוּמִים לְקַיֵּם מִצְוֹת סְפִירַת הָעֶמֶר
 בְּזִמְנֵנוּ בְּקְדוּשָׁה גְּדוּלָה וּבְהִתְעוֹרְרוֹת גְּפֵלָא וְנוֹרָא, שֶׁנִּזְכָּה
 לְהִתְעוֹרֵר עַל יְדֵי קְדוּשַׁת מִצְוֵה נוֹרָאָה הַזֹּאת לָשׁוּב אֵלֶיךָ
 בְּאַמֶּת, וְלְצֵאת מִכָּל טְמֵאוֹתֵינוּ, לְבַעַר מִקְרַבְנוּ כָּל מִינֵי
 טְמֵאוֹת וְזֵה־מֹת שֶׁנִּדְבַק בָּנוּ עַל יְדֵי מַעֲשֵׂינוּ הָרָעִים:

רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, הוֹשִׁיעֵנוּ בְּכָל מִינֵי
 יְשׁוּעוֹת כִּי אַתָּה יוֹדֵעַ הַכַּח שֶׁל כָּל מִצְוֵה
 וּמִצְוֵה, כַּמָּה גְּדוּל כַּחַה לְהוֹצִיא אוֹתָנוּ מִמְּקוֹמוֹת שֶׁנִּפְלְנוּ
 לְשֵׁם בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים וּלְקַרְבְּנוּ אֵלֶיךָ, וּבְפָרְט מִצְוֵה

הזאת של ספירת העמר, שהיא הכנה לקבלת התורה, שהיא תחלת התקרבות ישראל לאביהם שבשמים אשר נתת לנו מצוה הקדושה הזאת כדי לצאת ממ"ט שערי טמאה ולכנס למ"ט [לארבעים ותשע] שערי הקדשה זכני במקום שאני שם עכשו, שאזכה לקיים מצוה הזאת בתכלית השלמות האפשרי לאיש כערכי לקיים מצוה הזאת ואתה תמלא רחמים עלי, ותעזרני ותושיעני על ידי זה, ותוציאני מהרה מטמאה לטהרה, מחל לקדש, מיגון לשמחה, משעבוד לגאולה ומאפלה לאור גדול עד אשר נזכה בחג השבועות הקדוש, ביום החמשים שאתה תשוב אלינו, ותפתח לנו שער החמשים הקדוש, ותשפיע עלינו רחמים גדולים וחסד עליון משם, באפן שנוזכה לתקן הכל ולשוב אליך באמת תמיד:

רבוננו של עולם, צופה ומביט עד סוף כל הדורות, חושב מחשבות לבל ידח ממך נדח אתה יודע תקף מרירות הגלות האחרון הזה, להיכן נפלנו וירדנו בעוונותינו הרבים, אשר ירדתנו עמקה יותר ממ"ט שערי טמאה ובעוונותינו הרבים נאמר עלינו על עת צרה הזאת

"וְתִרְדּוּ פְּלָאִים אֵין מְנַחֵם לָהּ" כִּי טַבְעֵנוּ "בְּיוֹן מְצוּלָה וְאֵין מַעְמָד" בָּאֵנוּ בְּמַעְמָקֵי מַיִם וְנִשְׁבַּלְתָּ שְׁטַפְתָּנוּ, "הֵבֵט יָמִין וְרָאָה וְאֵין לִי מַכִּיר, אָבֵד מָנוֹס מִמֶּנִּי אֵין הוֹרֵשׁ לְנַפְשִׁי", חֲזַרְתִּי עַל כָּל הַצְדָדִים וַיִּשׁוּעָה רַחֲקָה מִמֶּנִּי, וּמָה אֹמֵר וְעוֹזוֹנוֹתֵי עָשׂוּ לִי מָה נִשְׁעָשׂוּ "לוֹלֵי תוֹרְתְךָ נִשְׁעָשְׂעֵי אֲזִי אֲבַדְתִּי בְּעַנְיִי", כִּי חֶסֶדְךָ גָּדוֹל עָלֵינוּ וְהִצַּלְתָּ נַפְשֵׁנוּ מִנְּשֹׂאֹל תַּחְתֵּיהָ, כִּי הָאֵף אֲמָנָם זֶה הַגָּלוּת הָאֲחֵרוֹן הַכְּבִיד, כִּי נִפְלְנוּ וַיִּרְדְּנוּ לְמָקוֹם שְׁיִרְדְּנוּ יוֹתֵר וַיּוֹתֵר מִגָּלוּת מִצָּרִים, אֲבָל זֹאת נִחַמְתָּנוּ בְּעַנְיֵינוּ כִּי אִמְרְתְךָ חִיְתָנוּ, כִּי כָבֵר הַקְּדָמָתְךָ תְּרוּפָה לְמִכּוֹתֵנוּ כִּי כָבֵר נָתַתָּ לָנוּ תוֹרְתְךָ הַקְּדוּשָׁה עַל יְדֵי מֹשֶׁה נְבִיאְךָ, אֲשֶׁר בְּגָלוּת מִצָּרִים לֹא זָכִינוּ לָזֶה עֲדִין, וַיִּצָּאֵנוּ מִשָּׁם קֶדֶם קִבְלַת הַתּוֹרָה כְּעֵבֶדָא דְּבִרְחַ מִרְבוּנֵיהָ, שְׁזָה גָרַם לָנוּ מָה שְׁגָרַם לָנוּ אֲבָל עֲתָה כָּבֵר הַפְּלֵאתָ חֶסֶדְךָ עִמָּנוּ, וְנָתַתָּ לָנוּ כָּבֵר תוֹרְתְךָ הַקְּדוּשָׁה עַל יְדֵי מֹשֶׁה נְבִיאְךָ נְאֻמָּן בֵּיתְךָ, וּכְבֹר זָכִינוּ שְׁהָיָה לָנוּ כִּפָּה וְכִפָּה צְדִיקִים גְּדוֹלִים וְנוֹרָאִים בְּכָל דוֹר וְדוֹר, וְגַם זָכִינוּ לְסֵפֶר תְּהִלִּים הַקְּדוּשׁ עַל יְדֵי דָוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֲבָל הָאֵמֶת אֲנִי מוֹדֶה וּמְתוּדֶה לְפָנֶיךָ, יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי, כִּי אָף עַל פִּי כֵן עֲדִין אֲנִי מִבְּחוּץ לְגַמְרִי, וְעֲדִין לֹא יִצָּאתִי מִן הַחַל

אֶל הַקֹּדֶשׁ כָּלֵל יוֹם יוֹם אֹמֵר מֶה יִהְיֶה בְּסוּפֵי, "קֹוֹה לְשָׁלוֹם
 וְאִין טוֹב, לְעֵת מִרְפֵּא וְהִנֵּה בְּעַתָּה" כָּלוּ כָּל הַקְּצִים שְׁהִייתִי
 מִצָּפָה לְהוֹשִׁיעַ בָּהֶם וְעַדִּין לֹא נֹשָׁעַתִּי וְלֹא דִי לִי בְּזָה, כִּי
 אִם עוֹד הוֹסַפְתִּי חֲטָא עַל פְּשָׁע, פְּשָׁעִים עַל פְּשָׁעִים גְּדוּלִים
 וְנוֹרָאִים אוֹי וְאֲבוֹי לֹא יִדְעָתִי נִפְשִׁי אֵיךְ אֲנִי חֵי בְּעוֹלָם
 בְּמִרְרוֹת דְּמִרְרוֹת כְּזָה, בְּפִזּוֹר הַנֶּפֶשׁ מִר מְמוֹת כְּזָה,
 בְּנִפְיִלוֹת וְהִשְׁלָכוֹת וְזִרְיָקוֹת כְּאֵלָה, אֲשֶׁר בְּכָל עֵת אֲנִי עוֹלָה
 שָׁמַיִם וְיוֹרֵד תְּהוֹמוֹת עֲמֻקּוֹת, וְהִשְׁלַכְתִּי עֲצָמֵי מִשָּׁמַיִם
 לְאָרֶץ מִתַּחַת אֲלָפִים וּרְבָבוֹת פְּעָמִים בְּלִי מִסְפָּר, וּמְקַלְעִים
 אֶת נִפְשִׁי כְּמוֹ "בְּתוֹךְ כַּף הַקַּלְע", עַד אֲשֶׁר אָפְסוּ הַדְּבוּרִים
 וְהִצְרוּפֵי אוֹתֵיזוֹת לְסִפְר מְצוּקוֹתֵי וּמִרְרוֹתֵי, אוֹי וְאֲבוֹי, כִּי
 נִכְסַפְתִּי עַל כָּל פָּנִים, לְקַרֵּר מִר רוּחִי וּלְפָרֵשׁ שִׁיחָתִי, וְגַם
 זֶה קָנְשָׁה וְכָבֵד עָלַי, יְדֵי כְּבֻדָּה עַל אֲנַחְתִּי, כִּי לֹא יִסְפִּיקוּ כָּל
 עוֹרוֹת אֵילֵי גְבוּרָה לְבָאֵר בָּהֶם עַד הֵיכָן מִגִּיעִים הַפְּגָמִים
 שְׁלָנוּ שֶׁל יוֹם אַחֵר, וְאֶפְלוּ שֶׁל שְׁעָה אַחַת:

רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם "זֹאת נַחֲמָתִי בְּעָנְיִי", מֶה שְׁחֻזְקוֹ
 אוֹתָנוּ הַצְּדִיקִים אֲמֵתִים בְּשִׁבְעָה מְשִׁיבֵי
 טַעַם, וְגָלוּ לָנוּ שְׁאִין שׁוֹם יֵאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, עַל זֶה לְבַד

תִּמְכַּתִּי יִתְדוֹתַי, וְעַל כַּחַם הַגָּדוֹל נִשְׁעַנְתִּי לְצַפּוֹת לִישׁוּעָה
 עֲדִין מִמָּקוֹם שְׂאֵנִי שָׁם עַל כֵּן בְּכָל עֵת אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ מִלֵּא
 רַחֲמִים, שְׁתוֹשִׁיעַנִי בְּכָל דְּרָכֶי עֲצוֹתֶיךָ הַקְדוֹשִׁים אֲשֶׁר
 גָּלִיתָ לָנוּ עַל יְדֵי צַדִּיקְךָ הָאֱמֵתִים, אֲשֶׁר כָּל עֲצָה וְעֲצָה יֵשׁ
 לָהּ כַּחַ לְעֹזר וּלְהוֹשִׁיעַ גַּם אוֹתִי וְאִם בְּעוֹנוֹתַי הֲרַבִּים
 קִלְקַלְתִּי כְּלָם, אֲנִי יוֹדֵעַ וּמֵאֲמִין שִׁישׁ לְךָ עוֹד רַחֲמִים רַבִּים
 וְהִצָּלוֹת וִישׁוּעוֹת וְעֲצוֹת נִפְלְאוֹת אֲשֶׁר גָּלִיתָ לָהֶם לְבַד,
 אֲשֶׁר לֹא גָלוּ אוֹתָם עֲדִין בְּעוֹלָם, אֲשֶׁר עַל יָדָם יֵשׁ לִי תִקְוָה
 עֲדִין, שְׁאֲזוּכָה לָשׁוּב אֵלֶיךָ וּלְהִתְחִיל מִחֲדָשׁ לְקַיֵּם עֲצוֹתֶיךָ
 הַקְדוֹשׁוֹת כְּלָם בְּאַהֲבָה וּבִירְאָה, בְּאִפְנֵי שְׁאֲזוּכָה לְתַקֵּן הַכֹּל
 בְּחַיֵּי מְהֵרָה וְלִהְיוֹת כְּרִצּוֹנְךָ הַטּוֹב תָּמִיד:

רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם "בְּלִעְדֵי אַחֲזָה אֶתָּה הוֹרְנִי", כִּי "אֲנִי
 בַּעַר וְלֹא אֵדַע, בְּהִמּוֹת הָיִיתִי עִמָּךְ", וְאִם
 אֲמַנֵּם בְּעוֹנוֹתַי הֲרַבִּים פִּגְמַתִּי וְקִלְקַלְתִּי הֲרַבָּה בְּמָה
 שִׁדְעַתִּי שֶׁהוּא נֶגֶד רִצּוֹנְךָ, כִּי חָטָאתִי עוֹיִתִי וּפָשַׁעְתִּי
 הֲרַבָּה בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה מִנְעוּרִי עַד הַיּוֹם הַזֶּה,
 וּפְגַמַּתִּי וְקִלְקַלְתִּי הֲרַבָּה מְאֹד עִם כָּל זֶה, בְּרַחֲמֶיךָ הֲרַבִּים
 גָּלִיתָ לָנוּ עַל יְדֵי צַדִּיקְךָ הָאֱמֵתִים, כִּי "אֶתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי

גְּדַלְתָּ מְאֹד", אֲשֶׁר אִין אָנוּ יוֹדְעִים כָּלֵל, כִּי לְגַדְלָתְךָ אִין חֶקֶר, אֲשֶׁר אֶפְלוּ נִפְיִלְתָּנוּ אִיךָ שְׁנַפְלָנוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְהִיכֹן שְׁנַפֵּל אַף עַל פִּי כֵן גְּדַלְתְּךָ שְׁגָבָה מְאֹד, אֲשֶׁר יִישׁ עֲנִין שְׁשָׁם נִשְׁתַּנָּה הַכֹּל לְגַמְרִי לְטוֹבָה, כִּי אִין אַתָּנוּ יוֹדְעִים עַד מָה, וְעַל זֶה לְבַד אָנִי נִשְׁעֵן וְנִתְלָה וְנִסְמָךְ עַדִּין, כִּי חֲסִדִי יִהְיֶה לֹא תִמְנֶנּוּ, וְלֹא כָּל רַחֲמֵי לְעוֹלָם:

מְלֵא רַחֲמִים, זִכְנִי לְהִרְבּוֹת בְּאַמִּירַת תְּהִלִּים בְּכּוֹנָה גְּדוּלָה וּבְהִתְעוֹרְרוֹת נִפְלָא בְּלֵב שְׁלָם, עַד שְׁאִזְכָּה שְׁתִּשְׁפִיעַ עָלַי בְּכָל עֵת הָאָרָה וּקְדֻשָּׁה גְּדוּלָה מִשְׁעַר הַחֲמֻשִׁים שֶׁל הַקְּדֻשָּׁה שֶׁהוּא כּוֹלֵל כָּל שְׁעָרֵי קְדֻשָּׁה, בְּאִפְּן שְׁתּוֹצִיאֲנִי מִהָרָה מִכָּל הַחֲמֻשִׁים שְׁעָרֵי טְמֵאָה וְתִכְנִיסֵנִי לְכָל הַחֲמֻשִׁים שְׁעָרֵי קְדֻשָּׁה, כִּי אִין לָנוּ עַל מִי לְהִשְׁעֵן כִּי אִם עָלֶיךָ אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים, כִּי לִית אַתָּר פְּנוּי מִנְּךָ עֲזָרְנוּ נָא מֵעַתָּה, וְהוֹשִׁיעֵנוּ יִשׁוּעָה שְׁלֵמָה כְּנֹאֶה לְךָ, בְּאִפְּן שְׁאִזְכָּה לְהִתְחַדֵּשׁ לְגַמְרִי, שְׁאִעֲזוּב דְּרָכֵי הָרַע וּמִחֲשָׁבוֹתֵי הָרַעוֹת לְגַמְרִי וְלֹא אָשׁוּב עוֹד לְכִסְלָה "לֵב טָהוֹר בְּרָא לִי אֱלֹהִים וְרוּחַ נְכוֹן חִדַּשׁ בְּקִרְבִּי", וְאִזְכָּה מִהָרָה עַל יְדֵי אַמִּירַת תְּהִלִּים לָבוֹא וּלְהַגִּיעַ לְהָאוֹת וְהַשְׁעַר

שֶׁל הַתְּשׁוּבָה הַשֵּׁיךְ לְנַפְשִׁי כְּפִי שְׂרַשׁ נִשְׁמָתִי בְּמִ"ט
[בְּאַרְבָּעִים וְתִשְׁעַ] אוֹתִיּוֹת שְׁבִטֵי יְהוָה, בְּאַפֵּן נְשֹׂאֲזָכָה לְשׁוּב
אֵלֶיךָ בְּאַמָּת וּבְלֵב שָׁלֵם, וְלִעֲבֹדְךָ בְּאַמָּת בִּירְאָה וּבְאַהֲבָה
"בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵב לְכָב מֵרַב כֹּל הַשִּׁיבֵנִי וְאַשׁוּבָה כִּי אֵתָה
[יְהוָה] אֱלֹהֵי הַשִּׁיבֵנִי יְהוָה אֵלֶיךָ וְנִשְׁוֹבָה חֲדָשׁ יְמֵינוּ כְּקֹדֶם
יְהִיו לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרֵי וְגֹאֲלֵי"

אָמֵן וְאָמֵן:

תפילה כ"ה תנינא

"תַּפִּלָּה לְעֵנִי כִּי יַעֲטֹף וְלִפְנֵי יְהוָה יִשְׁפָךְ שִׁיחוֹ" רַבּוֹנוּ
 שֶׁל עוֹלָם, עֲזָרְנִי לְפָרֵשׁ כָּל שִׁיחָתִי לְפָנֶיךָ
 בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת תָּמִיד זַכְּנִי וְהוֹשִׁיעֵנִי שְׂאֵזְכָּה לְהִרְבּוֹת
 בְּשִׁיחָה בֵּינִי לְבֵין קוֹנֵי, עַד שְׂאֵזְכָּה לְבָלוֹת רַב הַיּוֹם וְהַלַּיְלָה
 עַל עֵנְיִן זֶה כָּל יְמֵי חַיֵּי וְתִרְחַם עָלַי וְתִפְתַּח אֶת פִּי בְּכָל עֵת,
 וְתִשְׁלַח לִי דְבוּרִים אֲמִתִּיִּים וְקְדוּשִׁים מִמְּעוֹן קִדְשֶׁךָ מִן
 הַשָּׁמַיִם, לְהַעֲתִיר וּלְהַתְּפַלֵּל וּלְבַקֵּשׁ מִלְּפָנֶיךָ עַל נַפְשִׁי בְּכָל
 עֵת בְּדְבוּרִים חֲדָשִׁים וְתַעֲזָרְנִי תָּמִיד לְהִרְבּוֹת בְּעֵתֶךָ, בְּדַבְּרֵי
 רְצוּי וּפְיוּם וְטַעֲנוֹת וְאֲמִתְּלוֹת נְכוֹנוֹת בְּדַבְּרֵי חֵן וְתַחֲנוּגִים,
 בְּאִפְּן שְׂאֵזְכָּה תָּמִיד לְעוֹרֵר רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים עָלַי שְׂתוֹשִׁיעֵנִי
 בְּכָל עֵת לְהִתְקַרֵּב אֵלֶיךָ וְאֵזְכָּה בְּכָל פֶּעַם לְעֵלוֹת מִדְּרָגָא
 לְדְרָגָא, לְהִתְקַרֵּב אֵלֶיךָ בְּכָל עֵת בְּהִתְקַרְבוֹת גָּדוֹל יוֹתֵר.

עֲזָרְנִי וְהוֹשִׁיעֵנִי מֵלֹא רַחֲמִים, יְיָהֵמוּ מַעֲיֹךְ וְרַחֲמֶיךָ עָלַי
 כִּי יִדְעָתָּ כִּי זֶה כַּמָּה נְכֻסוֹף נְכֻסְפָתִי לְהִתְקַרֵּב
 אֵלֶיךָ וּלְשׁוּב מִמְּצוּלוֹת יָם שֶׁנִּלְכַּדְתִּי בָּהֶם בְּעוֹנוֹתַי הַרְבִּים

וְאֲנִי רוֹצֶה לְחַתֵּר בְּכָל עֵת לְהִתְבוּדֵד וּלְפָרֵשׁ שְׂיַחְתִּי לְפָנֶיךָ,
 וְעַדִּין לֹא זָכִיתִי לְפָרֵשׁ שְׂיַחְתִּי לְפָנֶיךָ כְּרֵאוֹנִי, וְעַל כֵּן עַדִּין
 לֹא נוֹשַׁעְתִּי מִצָּרוֹת נַפְשִׁי הַמְרַבִּים מְאֹד מְאֹד, וְכִבֵּר עָבְרוּ
 מִשְׁנוֹתַי מַה שֶּׁעָבְרוּ "וְאַתָּה יְהוָה עַד מָתִי", מָתִי תִתְחִיל
 לְהוֹשִׁיעַנִי יְשׁוּעָה שְׁלֵמָה בְּאַמֶּת כִּי אִם אֲמַנֶּם רַבּוֹת עֲשִׂיתָ
 אֶתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי עַמִּי, נִפְלְאוֹת וְנוֹרָאוֹת, חֲסָדִים גְּדוֹלִים
 וְעֲצוּמִים בְּלִי שְׁעוֹר, אֲשֶׁר נָתַתָּ לִּי כַח עַד הֵנָּה לְצַפּוֹת
 לְיִשׁוּעָתְךָ, וּלְהַסְתּוֹפֵף בְּצֵל קִדְשֶׁת צְדִיקֶיךָ הַנְּאֻמָּנִים בְּאַמֶּת
 אֲבָל אַף עַל פִּי כֵן עַדִּין אֲנִי רְחוּק מִמֶּךָ מְאֹד מְאֹד, וְגִדְל
 רְחוּקִי וְעֲנִינִי וּמַהוֹתִי אֵי אֶפְשֶׁר לְבָאֵר וּלְשַׁעַר, יְהוָה אֱלֹהֵי
 אֶתָּה יַדְעָתָּ, וּלְהִרְבּוֹת בְּשִׂיחָה וּתְפִלָּה לְפָנֶיךָ, אֵינִן בְּלִשׁוֹנִי
 מְלָה לְפָרֵשׁ שְׂיַחְתִּי לְפָנֶיךָ הַיָּטִב כְּכֹל אֲשֶׁר צָפוֹן וְגִנוּז
 בְּלִבִּי, כִּי אִם בְּרַחֲמֶיךָ וּבִישׁוּעָתְךָ הַגְּדוֹלָה, אִם אֲזַכֶּה
 לְמִצָּא חַן בְּעֵינֶיךָ מֵעַתָּה, שֶׁתִּפְתַּח לִי מֵעַתָּה מִחֲדָשׁ שְׁעָרֵי
 תְּפִלָּה, שְׁעָרֵי תְּחִנָּה וּבִקְשָׁה, שְׁעָרֵי מְלִיצָה אֲמִתִּיית, שְׁעָרֵי
 הַתְּבוּדָה, שְׁעָרֵי שִׂיחָה וְדְבוּרִים קְדוּשִׁים, שְׁעָרֵי חַן
 וְתַחֲנוּנִים, בְּאִפֶּן שְׂאֲזֻכָּה מֵעַתָּה לְפָרֵשׁ כָּל שְׂיַחְתִּי לְפָנֶיךָ
 בְּדַבְרֵי תַחֲנוּנִים וְרִצּוּיִים וּפְיוּסִים חֲדָשִׁים בְּכָל פֶּעַם, בְּאִפֶּן
 שְׂאֲזַכֶּה לְשַׁפֵּךְ לְבִי כַּמִּים נוֹכַח פָּנֶיךָ יְהוָה בְּכָל עֵת כִּי אֶתָּה

יִדְעָתָּ אֶת לִבִּי, כִּמָּה אֲנִי צָרִיךְ לְהִתְחִיל לְצַעֵק וְלוֹעֵק
 וְלִהְיוֹת פְּלִיל וְלִהְיוֹת חֲנִין לְפָנֶיךָ, וְלִבְכוֹת בְּמַר נַפְשׁ, וְלִשְׁפֹךְ לְבִי
 כַּמִּים לְפָנֶיךָ, וְלִהְיוֹת טַמֵּחַ לְפָנֶיךָ בְּכָלוֹת הַנֶּפֶשׁ מִמָּוֶשׁ,
 בְּמִסִּירַת נַפְשׁ בְּאַמֶּת, לְבִקֵּשׁ מִלְּפָנֶיךָ עַל נַפְשִׁי, עַל כָּל
 הַחֲטָאִים וְהָעֲוֹנוֹת וְהַפְּשָׁעִים שֶׁהִרְבִּיתִי מְאֹד לְפָנֶיךָ נְגִידֶךָ,
 מֵעוֹדִי עַד הַיּוֹם הַזֶּה מָה אֲדַבֵּר, "אֲדַדְּהָ כָּל שְׁנוֹתַי עַל מַר
 נַפְשִׁי מִי יִתֵּן רֵאשִׁי מִים וְעֵינַי מִקּוֹר דְּמָעָה וְאַבְכָּה יוֹמָם
 וְלַיְלָה" עַל מַר נַפְשִׁי אֲשֶׁר גָּמַלְתִּי לְנַפְשִׁי בְּחַנּוּם בְּשִׁבִיל
 תַּאֲוָה קָלָה הָעוֹבְרַת בְּצֵל עוֹבֵר, מְרִדְתִּי נְגִידֶךָ כִּי אֲשֶׁר
 מְרִדְתִּי, וּבָאתִי לְמָה שֶׁבָאתִי וְאַבְדִּיתִי מָה שֶׁאַבְדִּיתִי אוֹיָה
 עָלַי וְעַל נַפְשִׁי, אוֹי מָה עָשִׂיתִי, לְבִי לְבִי עַל חֲלָלֵיהֶם, מֵעַי
 מֵעַי עַל חֲלָלֵיהֶם אוֹי וְאַבּוֹי, מָה אוֹמֵר מָה אֲדַבֵּר מָה
 אֲצַטְדֵּק, לוֹלֵא רַחֲמֶיךָ וְחַסְדֶיךָ הַרְבִּים כִּבְרָה הִיא מָה שֶׁהִיא
 רַחֲמָנָא לְצִלּוֹן, "לוֹלֵי תוֹרָתְךָ שֶׁעָשִׂיתִי אֲזִי אֲבָדְתִּי בְּעָנְיִי".

על כֵּן בָּאתִי לְפָנֶיךָ מְלֵא רַחֲמִים, שֶׁתְּשַׁפִּיעַ עָלַי דְּבוּרִים
 חֲדָשִׁים אֱמֵתִיִּים מִמְּקוֹר הַדְּבוּר הַקָּדוֹשׁ, בְּאִפְן
 שְׂאֻזְכָּה מֵעַתָּה לְשִׁפֹּךְ כָּל שִׁיחֵי לְפָנֶיךָ בְּכָל עֵת בְּדַבְרֵי חַן
 וְתַחֲנוּנִים אֱמֵתִיִּים, בְּאִפְן שְׂאֻזְכָּה לְרַצוֹת וּלְפִים אוֹתְךָ,

שְׁתַּעֲשֶׂה מֵעַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, אֶת אֲשֶׁר בְּחַקֶּיךָ אֵלַי
וְאֵת מִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁמֶר שְׁאֲזֹכָה מֵעַתָּה לְחַדֵּשׁ יָמֵי שְׁעָבְרוּ
בְּחֶשֶׁךְ וְאֶפְלָה מִנְּדָח, וְלֹא אָשׁוּב עוֹד לְכֶסֶלָה עֲזַרְנִי מִלֵּא
רַחֲמִים, הוֹשִׁיעֵנִי מִלֵּא יְשׁוּעוֹת.

וְתַפְתַּח אֶת עֵינֵי שְׁכָלִי וְדַעְתִּי בְּדַרְךָ הָאֱמֶת
וְהַתְּמִימוֹת הָאֱמֶתִּי, שְׁאֲזֹכָה לִידַע הַיֵּטֵב
הַדַּרְךָ הָאֱמֶת וְהַנְּכוֹן, אֵיךְ לַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת נָאוֹת
וְאֱמֶתִיּוֹת, כְּרִצּוֹנְךָ וְכְרִצּוֹן יְרֵאִיךָ הַצַּדִּיקִים הָאֱמֶתִּים, אֲשֶׁר
גָּלוּ אֵלָיו הַחַדוּשֵׁי תוֹרָה בְּעוֹלָם, בְּאִפְּן שִׁיעֵלוּ שְׁעֵשׂוּעִים
גְּדוֹלִים לְפָנֶיךָ, עַד שֶׁתְּעוֹרֵר רַחֲמֶיךָ בְּאֱמֶת בְּשִׁלְמוֹת,
וְתִשְׁיִבֵנִי אֵלֶיךָ בְּאֱמֶת עֲזַרְנִי שְׁאֲזֹכָה לְכוֹן כּוֹנְנֶתֶם הַקְּדוֹשָׁה
שֶׁל הַצַּדִּיקִים הָאֱמֶתִּים בְּכָל מָקוֹם שֶׁאֵלְמוֹד בְּסַפְרֵיהֶם
הַקְּדוֹשִׁים, וְלִסְדֵּר תְּפִלוֹת נָאוֹת וְקְדוּשׁוֹת עַל כָּל הַדְּבָרִים
הַנֶּאֱמָרִים וְהַמְרֻמָּזִים בְּדַבְרֵיהֶם הַקְּדוֹשִׁים בְּאֱמֶת, שְׁאֲזֹכָה
לְהַגִּיעַ לָהֶם מְהֵרָה וְאֲזֹכָה לְשַׁפֵּךְ שִׁיחִי לְפָנֶיךָ עַל יְדֵי כָּל
תּוֹרָה וְתוֹרָה שֶׁגָּלוּ הַצַּדִּיקִים אֱמֶתִּים בְּעוֹלָם וְאֲזֹכָה לִילְךָ
בְּעִבּוֹדְתְךָ בְּאֱמֶת עִם כָּל דְּבָרֵי תוֹרָתְךָ, שְׁאֲזֹכָה לִילְךָ בְּדַרְךָ
הַקְּדוּשָׁה אֵיזָה זְמַן עַל פִּי חַדוּשֵׁי תוֹרָה אַחַת, וְלִהְפָצִיר

וְלַהֲעֵתִיר וְלַהֲתַפְּלֵל וְלַשׁוּחַ לְפָנֶיךָ בְּכָל אוֹתוֹ הַזְּמַן, עַד שְׁאֲזוּכָה לְהַגִּיעַ וְלַהֲשִׁיג הָעֲבוּדָה הַנְּאֻמָּרָה בְּאוֹתָהּ הַתּוֹרָה, לְקַיֵּם בְּאַמֶּת אֶת כָּל הַנְּאֻמֵּי שָׁם, וְתִהְיֶה כָּל עֲבוּדָתִי בְּכָל אוֹתָהּ הָעֵת וְהַזְּמַן עַל פִּי אוֹתָהּ הַתּוֹרָה וְאַחַר-כֵּן אֲזוּכָה לִילְךָ זְמַן מְסִיִּם עִם חֲדוּשֵׁי תּוֹרָה אַחֲרַת, עַד שְׁאֲזוּכָה לִילְךָ עִם כָּל חֲדוּשֵׁי תּוֹרוֹתֶם שֶׁגָּלוּ בְּעוֹלָם, וּלְכוּן כּוֹנְנֶתֶם בְּאַמֶּת, וְלִזְכוֹת לְקַיֵּמָם בְּשִׁלְמוֹת וְאִם אֲנִי רַחוּק מְזֶה מְאֹד מְאֹד עֲתָה, בְּעֵינֶיךָ אֵין שׁוּם דְּבַר רַחוּק, כִּי מִמֶּךָ לֹא יִפְּלֵא כָּל דְּבַר, הֵן "כָּל תּוֹכֵל וְלֹא יִבְצֹר מִמֶּךָ מְזֻמָּה", וְאַתָּה עֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת בְּכָל עֵת אֲשֶׁר לֹא נַעֲשׂוּ מֵעוֹלָם.

עֲזַרְנִי עֲזַרְנִי, הוֹשִׁיעֵנִי הוֹשִׁיעֵנִי, כִּי עֲתָה אֵין לִי שׁוּם כֹּחַ כִּי אִם לְשִׁטַּח כַּפֵּי לְרַחֲמֶיךָ, וְגַם זֶה אֵינִי זוֹכָה בְּאַמֶּת כְּרֵאוּי, רַק מִרַחוּק אֶקְוֶה וְאַצְפֶּה בְּכָל עֵת לִישׁוּעַתְךָ הַשְּׁלֵמָה בְּאַמֶּת וְאַתָּה הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עֹשֶׂה עִמִּי, כִּי אֵין אֶתִּי יוֹדֵעַ עַד מָה, אֵיךְ לְדַבֵּר וּמָה לְדַבֵּר, וּבְאִיזָה דֶרֶךְ אֲזוּכָה לְהַגִּיעַ לְכָל מַה שֶׁבִּקְשָׁתִי מִלְּפָנֶיךָ וּבְאִיזָה עֲנִין אֲזוּכָה לְמִצָּא הַנְּקֻדָּה הָאַמֶּתִּיית בְּכָל עֵת הַשִּׁיךְ לְלִבִּי בְּאוֹתָהּ הָעֵת וְהַשָּׁעָה, בְּאַפְּן שְׁאֲזוּכָה לְהַתְנַהֵג בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה כְּרֵצוֹנְךָ הַטּוֹב, וְלִסְדֹר תְּפִלָּה אַמֶּתִּיית וְשִׁיחָה

נָאָה לְפָנֶיךָ, וּלְקַיֵּשׁ עַצְמִי בְּאַמֶּת לְהִנְקָדָה הָאֲמִתִּית הַשָּׁךְ
 לְלִבִּי בְּעֵת הַזֹּאת, בְּאִפְנֵי שְׂאֵזְכָּה לָשׁוּב אֵלֶיךָ וְלִהְיוֹת
 בְּרִצּוֹנְךָ הַטּוֹב בְּאַמֶּת תָּמִיד.

יְחִיד קַדְמוֹן, חֲזַק וְאַמִּיץ, חֲזַקְנִי וְאַמְצֵנִי בְּתַפְלָה וְשִׂיחָה
 לְפָנֶיךָ תָּמִיד "אֲדַנִּי שִׁפְתֵי תִפְתַּח, וּפִי יִגִּיד
 תְּהִלָּתְךָ, גְּדֻבּוֹת פִּי רִצָּה נָא יְהוָה, וּמִשְׁפָּטֶיךָ לְמַדְנִי"
 אוֹחִילָה לֹא אֶחְלָה פָּנָיו אֲשַׁאלָה מִמֶּנּוּ מַעֲנֶה לְשׁוֹן, אֲשֶׁר
 בְּקָהַל עִם אֲשִׁירָה עֲזוֹ אֲבִיעָה רִנָּנוֹת בְּעַדִּי וּבְעַד מַפְעָלָיו,
 "לְאָדָם מַעֲרֵכִי לֵב וּמִיְהוָה מַעֲנֶה לְשׁוֹן" הוֹרְנִי מַה שְּׂאֲדַבֵּר,
 הַבִּינֵנִי מַה שְּׂאֲשַׁאל, הוֹדִיעֵנִי אֵיךְ לְרִצּוֹתְךָ, לְמַדְנִי בְּאַמֶּת
 וְרֵכִי הַתְּבוּדוֹת וְהַשִּׂיחָה עִמָּךְ בְּעַל הַרְחָמִים בְּלְשׁוֹן
 שְׂמֵדָבָרִים בּוֹ, שְׂתַהֲיֶה שִׂיחָתִי לְפָנֶיךָ תָּמִיד כַּאֲשֶׁר יִדְבֹר
 אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ הוֹרְנִי בְּאִיזָה דְרָךְ אֲזַכָּה לְנִצַּח אוֹתְךָ שְׂתִשִּׁיב
 פָּנֶיךָ אֵלַינִי, וְתַחֲזִירְנִי בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ בְּאַמֶּת כִּי
 כָּבַר גְּלִית לָנוּ שְׂזָה רִצּוֹנְךָ שְׂנֹזְכָה לְנִצַּח אוֹתְךָ, כִּמוֹ שְׂאֲמְרוּ
 רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה, זְמַרוּ לְמִי שְׂמִנְצַחִין אוֹתוֹ וְשִׁמַּח
 יַעֲזֹרְרוּ רַחֲמֶיךָ עַל בְּנֶיךָ, וְתִשְׁפִּיעַ עָלַי וְעַל כָּל הַחַפְצִים
 וּמִתְנַעֲנְעִים וְחוֹתְרִים לְפָרֵשׁ שִׂיחָתָם לְפָנֶיךָ, דְּבוּרִים
 קְדוּשִׁים הַנְּמַשְׁכִּים מִעֲשָׂרָה מִיְנֵי זְמָרָה, אֲשֶׁר עַל יָדָם חֵבֵר

דוד המלך עליו השלום ספר תהלים, מדברי שיחתו
 הקדושים ששפך לפניך בכל עת כי אתה ידעת כי אין
 אנחנו יודעים שום דרך של העשרה מיני זמרה, רק אנו
 בטוחים בכח וזכות דוד המלך עליו השלום, ובכח כל
 הצדיקים שסדרו שירות ותשבחות ותפלות ושיחות
 לפניך, עד שזכו להשיג כל העשרה מיני זמרה בתכלית
 השלמות, בכחם לבד נשענתי גם אנכי וכל החפצים
 לפרש שיחתם לפניך, שנזכה גם אנחנו לדבר דבורים
 קדושים אמתיים כרצונך הנמשכים מעשרה מיני זמרה,
 ולהתפלל הרבה ולפרש כל שיחתנו לפניך תמיד בכל עת
 באמת ובלב שלם באפן שנזכה על ידם לנצח אותך בכל
 עת, שתתחיל ותגמר מהרה לגאלנו גאלה שלמה שאין
 אחריה גלות, גאולת הנפש והגוף והממון, בכלל ובפרט,
 שנזכה לסור מרע לגמרי ולעשות הטוב בעיניך תמיד,
 ולהיות קבועים בקדשתך באמת, ולעלות בכל פעם
 מדרגא לדרגא בקדשה גדולה כרצונך הטוב באמת "יהיו
 לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יהוה צורי וגואלי".

כי בשרוצין להמשיך זה הדרך בעולם לעשות מהתורות תפלות, צריכין לזה להמשיך חדושי אוריתא גבורים מאד הנמשכין מבחינת אוריתא דעתיקא סתימאה, שעל-ידי חדושינן אלו נתגלין כל הדרכים והנתיבות של התורה, איך כל המצות והמדות קשורים ונאחזים זה בזה וזה בזה.

כמו הרופא הממחה פשוטה לרפאות איזה חולאת שבאדם, אי אפשר לידע מהות החולאת ורפואתו, כי אם בשפקי בחכמות הנתות, דהינו שידע כל פרטי קומת האדם ותכונת כל איבריו ונגידיו ועורקיו וכו' בשלמות, שידע היטב איך כל האיברים הפנימים והחיצונים ערוכים ומסדרים זה אצל זה, ותכונת פרקיהם וקשריהם וחבוריהם איך כל איבר ועצם וכו' מקשר ומחבר ומסדר זה בזה וזה בזה על-ידי קשרי הנגידים והעורקים וכו'. ואיך הדמים רצים בהם, ושאר כל תכונת העור ומרחקי פרקיו וכו', הכלולים בחכמת הנתות. ואז דיקא פשהרופא בקי בכל זה היטב, אז יכול לפנס להבין מהות החולאת ולעסק ברפואתו.

כמו כן צדיקי הדור האמתיים העוסקים ברפואת חלי נפשות ישראל, אי אפשר להם לעסק ברפואתם כי אם בשיודעין מהות חלי הנפש, וזה על-ידי שיודעין בחינת תכונת קומת האדם העליון שהוא בחינת צלם אלקים, שהוא בחינת תכונת קומת התורה שנקראת אדם, כמו שפתיב (במדבר יט, יד): "זאת התורה אדם". כי התורה היא בחינת קומת אדם, כי היא כלולה מרמ"ח אברים ושס"ה נגידים, שהם בחינת רמ"ח מצות עשה ושס"ה לא תעשה, כידוע. וכמו שהרמ"ח איברים והשס"ה נגידים שבאדם ערוכים ומסדרים זה בזה, וזה אצל זה וכו' וצריך הרופא להיות בקי בסדרם וחבוריהם היטב פנ"ל, כמו-כן צריכין לידע בבחינת קומת התורה סדר הקשר והחבור של כל רמ"ח מצות עשה ושס"ה לא-תעשה וכל המדות ומצות דרבנן הכלולים בהם, לידע היטב איך הם ערוכים ומסדרים ומחברים ומקשרים זה בזה וזה בזה. ואז יכולים לידע סגלת כל מצוה ומצוה ומדה ומדה לאיזה רפואה היא מסגלת ביותר ואיך לרפאות חלי הנפש, ועין רמז מזה בהקדמה שניה לספר הא"ב ותבין מעט מזה.

לקוני הלכות

הלכה ה' מהלכות ראש חודש

המיוסדת על

תורות ע"ג זב"ה תנינא

באדיבות

הוצאת

תורת הנצח

"דברי רבנו זכרונו לברכה, הם עמקים ורחבים מאד.

ובכל תורה ותורה יש כמה וכמה הקדמות וענינים וחדושים נפלאים,

ובכל החדושים שהשם יתברך

פקח עיני להודיש

בהם, כלם

קשורים ומהדקים

בקשרים הרבה

בדבריו הנוראים

והקדושים.

ובכל מקום שמתרחב הדרוש והחדוש שחדשתי בעזרת ה' יתברך,

בכל צריכין להזור בכל פעם לכל

חלקי התורה שגלה רבנו זכרונו לברכה,

שכלולה מחלקים ופרטים הרבה מאד"

(הקדמת ליקוטי הלכות)

ליקוטי הלכות

ראש חודש הלכה ה'

בחינת מלכות דוד, בחינת (תהלים קמ, ד): "ואני תפלה", כמו שכתב רבנו (בסימן פד בלקוטי תנינא). וזה כל עבודתנו בראש-השנה וכו' להקים ולבנות את התפלה, שהיא בחינת מלכות כנ"ל, כי חכמת התורה הקדושה והתפלה הם בחינת משה ודוד. תורה היא בחינת משה, כמו שכתוב (מלאכי ג, כב): "זכרו תורת משה". וכתוב (דברים לג, ד): "תורה צוה לנו משה". כי משה נתן לנו התורה והוא בעצמו התורה, כידוע, ותפלה היא בחינת מלכות דוד, בחינת (תהלים קמ, ד): "ואני תפלה" שאמר דוד המלך, עליו השלום, ובעונותינו הרבים נפלה בחינת מלכות הקדושה מאד וישראל בגלות ונפל המלכות אליהם. ועקר נפילת המלכות היא מחמת נפילת התפלה שנפלה מאד, כי התפלה הוא בחינת מלכות כנ"ל, ובעונותינו הרבים נפלה התפלה מאד, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות ו) על פסוק (תהלים יב, ט): "פרם זלות" וכו' - אלו דברים העומדים ברומו של עולם ובני אדם מזולזלין בה. ומאי ניהו? תפלה. וזה עקר עבודתנו בראש-השנה ובכל הימים הנוראים האלו להקים את התפלה, שהיא בחינת מלכות, כנ"ל.

על-פי התורה "תהלים מסגל לתשובה" פסימן ע"ג בלקוטי תנינא

ועל-פי ההנהגה הכללית שהזכיר רבנו ז"ל לכל אחר ואחד כמה וכמה פעמים להרבות בהתבודדות בכל יום ויום, דהינו לפרש שיחתו לפני השם-יתברך בלשון לע"ז, לבקש מלפניו יתברך שיקרבהו לעבודתו ויחזירהו לשוב בתשובה שלמה לפניו יתברך, והזכיר לעשות מהתורות תפלות, דהינו כל הדברים הקדושים שגלה בכל תורה ותורה - לעשות מזה תפלה לבקש ולהתחנן מהשם-יתברך שיזכה לבוא לכל זה כפי סדר חדושי התורה שגלה, כפי בנין הנורא שבנה בכל תורה ותורה שגלה בדרכו הנפלא, ואמר, שנעשה מזה שעשועים גדולים למעלה. ואמר, שנעשה מזה שעשועים שלא עלו עדן שעשועים כאלה לפניו יתברך מעולם.

וזה בחינת ראש-השנה ויום-הכפורים וסופות וארבעה מינים והושענא-רבא ושמיני עצרת וכו'.

ענין התפילה הוא העלאת ספירת המלכות שנפלה בגלות

[א] כי כל עבודתנו בימים האלה - לנסר את המלכות מזעיר-אנפין ולבנותה פרוץ שלם וליחדה עם זעיר-אנפין, כמבאר כל זה בכונות האר"י ז"ל. הינו שכל כוונתנו בימים האלה לבנות את התפלה, להקים את התפלה מנפילתה - להקימה ולגדלה ולבנותה בשלמות, כי התפלה הוא בחינת מלכות,

תיקון המלכות הוא ע"י דורמיטא [- שינה], שכשהמלכות נפילה או היחוד בחינת אהור באהור [- כלומר שהשפע אינו מגיע בהארפת פנים, אלא כמו שמשליך שיריים לאחוריו], ומנסרים את המלכות, ומיחדים אותה עם הז"א פנים כפנים

[ב] וזה בחינת הנסירה המבאר בכונות. וכלל הענין בקצור הוא, שבראש-השנה בתחלת הבריאה או

המלכות בבחינת אחר באחר, ואדם הראשון, אם לא היה חוטא בעין הדעת והיה ממתין בזווגו עד שבת, היה יכל להחזירה תכף פנים בפנים על-ידי תפלתו שהיה צריך להתפלל אז. אך על-ידי פגמיו, על-ידי זה אנו צריכין בכל שנה לעסק בתקון זה מעט מעט עד ביאת הגואל, וגם מעט שמתקנים בכל שנה, אינו נגמר ביום אחד, כי אם מראש-השנה עד שמיני עצרת, ועקר התקון הוא שצריכין לנסר את המלכות, שלא תהיה בבחינת אחר באחר דבוקים בכתל אחד לשניהם, רק לנסר את המלכות מזעיר-אנפין שתהיה המלכות בחינת פרצוף בפני עצמו, וזה נעשה על-ידי הדורמיטא והשנה דאפיל על זעיר-אנפין, שהוא הסתלקות המחין שנסתלקין ממנו ועולים למעלה בסוד מין-נוקבין, ואז מקבל המלכות המחין שלא על-ידי זעיר-אנפין, כי אם מלמעלה מבינה בעצמה. ואחר-כך על-ידי השופר חוזרים המחין לזעיר-אנפין. ואז ממתיק דיני המלכות, וממשיך לה גבורות ממתקות, ועל-ידי זה ננסרת המלכות ונבנית קומה בפני עצמה בכל עשרת-ימי-תשובה וכו', עד שבשמיני עצרת, אז הוא בחינת היחוד שמתחדת המלכות עם זעיר-אנפין וכו', עין כל זה בפונות.

התפילה על צרכי גופו בלבד, היא תפילה שהחיצונים יכולים להאחו בה, ותפילה על צרכי גופו כדי שיהיה לו כח ללמוד תורה, זה נקרא יחוד אחר באחר, והיא תפילה שפחותה מהתורה

[ג] ואם אמנם אין לנו עסק בנסתרות, אך אף-על-פי-כן כל מה שאנו יכולין להבין מהם רמזים לעבודת השם-יתברך מה טוב ומה נעים, בפרט על-פי ההקדמות של רבנו ז"ל, שבכלל דבריו כל דברי קבלת האר"י ז"ל והזהר הקדוש וכו', באשר נשמע מפיו הקדוש, על-כן כל מה שנפרש דברי הפונות על-פי הקדמתו - הכל אמת וצדק, כי דבריו ז"ל הם פלגיות גדול וכו' ואין כאן מקומו להאריך בזה כאן.

ונשוב אל הענין, כי מלכות הוא בחינת התפלה, שהיא בחינת מלכות דוד, שכל עסקנו לנסרה ולבנותה קומה שלמה בפני עצמה וליחדה עם זעיר-אנפין, כי בחינת זעיר-אנפין הוא התורה הקדושה, כמוכן בפונות קריאת התורה ובשאר מקומות. והתפלה היא בחינת מלכות דוד שדבוקה עם זעיר-אנפין אחר באחר, ועקר דביקותא אחר באחר היא בעת שיש שליטת החיצונים, שאז מתראין שלא יתדבקו באחוריהם, על-כן הם דבוקים אחר באחר, כמבאר בפתיים בכמה מקומות. וזה עבודתנו בראש-השנה וכו' להמתיק הדינים ולכבול אחיזת החיצונים שנינקתם מתקף הדינים, חס ושלום, כדי לנסר את המלכות שתהיה פרצוף שלם בפני-עצמה, ותתיחד בבחינת פנים בפנים.

הינו כי יש שני בחינות תפלות, יש תפלה שהוא למטה מהתורה והיא תפלה להתורה, ויש תפלה שהיא בחינה אחת עם התורה ממש, וגם היא גבה מהתורה. כי יש תפלה שמתפללין על צרכיו, דהינו פרנסה וימים וימים ורפואה וכו', וזאת התפלה נקראת חיי שעה, והיא למטה מהתורה וטפלה להתורה, כי בודאי מי שמתפלל על צרכי גופו ואינו מתפון כלל בשביל התורה, רק הוא מתפלל שיתן לו השם-יתברך בני, חיי ומזוני וכו' להנאתו ולצורך גופו - זאת התפלה בודאי אינה חשובה לפני ה' יתברך, והיא בחינת תפלות רעות, שכתב רבנו ז"ל (סימן רט) שיש לכל אדם תפלות רעות והיא בחינת (ברכות סג):

'גנבא אמחתרתיא רחמנא קריה' (הגנב, על פי המחזרת, שחזר לגנב - קורא להקדושברוך הוא*)

כי זה ידוע ונראה בחוש, שכל ימי חיינו הכל וריק, וימינו כצל עובר (תהלים קמ"ד), ומה יתרון לאדם בכל עמלו (קהלת א, ג), ואם יצבר בעפר כסף וכו' (איוב כו, מז), לא במותו יקח הכל (תהלים מז, יח), ואין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובים ומרגליות וכו' (אבות ג, ט). ועל-כן מי שאינו מסתפל על התכלית האחרון

חיי עולם בשביל התורה, ועל-כן בודאי אין להניח העקר, שהוא חיי עולם, ולהאריך בהטפלה, שהוא חיי שעה. ותפלה כזאת צריך שמירה גדולה שלא יתאחזו בה החיצונים, שלא תהיה בבחינת (משלי ה, ה): "רגליה ירדות מות" חס ושלום, כי מאחר שמתפלל על צרכים הגשמיים של הגוף רק שכונתו בשביל התורה, בקל תוכל הסטרא-אחרא להתאחזו בו להטות פונתו בשביל צרכי הגוף בעצמו, שאז תפלתו פסולה, כנ"ל. ועל-כן כשהתפלה, שהיא בחינת מלכות, הוא בבחינה זו, אזי היא בבחינת אחר באחר, שהיא דבוקה להתורה וטפלה אליה, כי אין לה פרצוף בפני עצמה, כי בלא התורה אין לה ענין כלל כנ"ל, וצריכה להיות בבחינת אחר באחר שלא יתאחזו החיצונים כנ"ל, כי תפלה כזו צריכה שמירה מהחיצונים מאד, מאחר שכל התפלה בשביל צרכי הגוף, רק שמכונן בשביל קיום התורה, כנ"ל.

התפילה לזכות לעבודת ה', היא שלימות התפילה בחינת פנים בפנים, והיא יותר גבוהה מהתורה

[ד] אבל עקר התפלה השלמה היא - כשאדם מתפלל רק על צרכי נשמתו בעצמו, דהינו שכל תפלותיו לזכות ליראת ה' ועבודתו יתברך, כמו שאמר דוד המלך, עליו השלום (תהלים כו, ד): "אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה' כל ימי חיי" וכו', וכמו שכתב רבנו ז"ל (בסימן ד) על מאמר רבה בר בר חנה (בבא בתרא ע"ד): "ושקלית לסלתאי ואנחיה בכותא דרקיע" (ולקחתי את הסל שלי והנחתיו בחלונות הרקיע*), ע"ן שם. ותפלה כזאת אינה טפלה לתורה, אדרבא, תפלה כזאת היא עקר קיום התורה, מאחר שמבקש רק לקיים את התורה, שזה עקר שלמות התורה, כי לא המדרש הוא העקר אלא המעשה (אבות א, י). וזה בחינת (משלי לא, ל): "אשה יראת ה' היא תתהלל", הינו התפלה, שהיא בחינת "אשת חיל", כשהוא בשביל יראת ה' - לזכות ליראתו יתברך - היא תתהלל, כי זה עקר שלמות התפלה, וזאת התפלה היא שזה עם התורה וגבה ממנה.

האמת, למה לו חיים? ומה הנחת רוח להשם-יתברך מתפלתו שמתפלל שיתן לו השם-יתברך פרנסה וממון וכו' למלאות תאוות בטנו, והשם-יתברך יודע ומבין, שכל מה שמבקש אינו טובה לפניו כלל, כי מאחר שאינו מסתכל על התכלית - בודאי הפרנסה והעשירות שלו הוא בחינת (קהלת ה, יב): "עשר שמור לבעליו לרעתו", רחמנא-לצלן. נמצא, שהתפלה שהיא לצורך הגוף לבד בלי פונת קיום התורה היא בודאי אינה טובה כלל. ועל תפלות כאלו קורא תגר בזהר הקדוש (תקונייהר תקון ו, כב): 'ציוחין בכלבין הב הב, הב לן חיי, הב לן מזונא' וכו' (צוועקים ככלבים, הב הב - תן לנו חיים, תן לנו מזונות*).

ואין להשם-יתברך נחת מתפלה כזאת שהיא לצרכי הגוף, כי אם כשזה המתפלל מתכוון בתפלתו בשביל קיום התורה, דהינו שמתפלל על בני, חיי ומזונא, וכל פונתו כדי שיופה לעשות רצונו יתברך ולקיים תורתו ומצותיו באמת. ואם פונתו באמת בשביל זה - בודאי יש להשם-יתברך נחת רוח מתפלה כזאת, אבל אף-על-פי-כן תפלה כזאת היא בודאי למטה מהתורה וטפלה להתורה, כי מאחר שהתפלה בשביל צרכי הגוף. נמצא, שהתפלה זאת בפני עצמה אינה פלוג כנ"ל, כי למה לו הגוף וצרכיו והיום בכאן ומחר בקבר וכו' כנ"ל, ואין להתפלה הזאת שום חיות וקיום כי אם על-ידי התורה, דהינו מה שמתכוון בתפלתו על צרכי הגוף בשביל קיום התורה. נמצא, שתפלה כזאת בודאי טפלה להתורה, כי העקר הוא התורה, רק הוא מתפלל על צרכי הגוף כדי שיוכל לקיים את התורה ועל-כן בודאי תפלה כזאת היא טפלה להתורה ולמטה מהתורה.

ועל תפלה כזאת הקפידו רבותינו ז"ל שלא להאריך בה ביותר, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (שבת י): 'מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה'. כי העקר הוא חיי עולם, שהוא התורה, אבל התפלה כזאת בשביל צרכי הגוף היא חיי שעה, רק שצריכין אותה בשביל

כי עקר הכוונה בלמוד התורה הוא לקיים את התורה, כי לא המדרש הוא העקר אלא המעשה (אבות א, י). וזהו בונתו בתפלתו שמבקש ליראה את ה' ולקיים את התורה. נמצא, שהתורה והתפלה שניהם שווים בקומתם, ואף גם התפלה גבה יותר, בבחינת (משלי יב, ד): "אשת חיל עטרת בעלה", בבחינת (תהלים קיא, י): "ראשית חכמה יראת ה'", דהינו התפלה, שהיא בבחינת "אשה יראת ה'", דהינו מה שמתפלל על היראה היא ראשית חכמה, כי הוא למעלה מהחכמה, שהיא התורה, כי תפלה כזאת היא עקר קיום התורה, כי עקר התורה הוא המעשה שזוכין על-ידי תפלה זאת, כי לא המדרש הוא העקר וכו', כנ"ל.

ש"לם וכו'. כי זה עקר עסקנו בראש-השנה לבנות קומת התפלה - שתהיה קומה שלמה בבחינת פרצוף בפני עצמו וכו', דהינו שתהיה התפלה בבחינה הנ"ל רק על יראת ה' ועבודתו, שאז אין התפלה טפלה להתורה בבחינת אחר באחר, רק היא קומה שלמה בפני עצמה, כי היא "אשת חיל עטרת בעלה", כי היא עקר קיום התורה ואין להתורה שלמות - כי אם על-ידי תפלה כזאת, וכנ"ל.

רק על ידי לימוד התורה [ע"י י"ג מידות שהתורה נדרשת בהם, כלומר עיון התורה], אפשר לזכות לתפילה שהיא למעלה מהתורה [כי רק ע"י התורה יודע על מה להתפלל]

[ו] וזה בבחינת השנה והדורמיטא דאפיל על זעיר-אנפין שהוא התורה, ואחר-כך נתעורר על-ידי השופר, שעל-ידי זה ננסרת ונבנית קומת המלכות, כנ"ל בפנונת. כי בשרוצין להמשיך זה הדרך פעולם לעשות מהתורות תפלות, צריכין לזה להמשיך חדושי אוריתא גבוהים מאד הנמשכין מבחינת אוריתא דעתיקא סתימאה, שעל-ידי חדושין אלו נתגליון כל הדרכים והנתיבות של התורה, איך כל המצות והמדות קשורים ונאחזים זה בזה וזה בזה. כמו הרופא הממחה בשרוצה לרפאות איזה חולאת שבאדם, אי אפשר לידע מהות החולאת ורפואתו, כי אם בשפקי בחכמות הנתוח, דהינו שידע כל פרטי קומת האדם ותכונת כל איבריו ונידיו ועורקיו וכו' בשלמות, שידע היטב איך כל האיברים הפנימים והחיצונים ערוכים ומסדרים זה אצל זה, ותכונת פרקיהם וקשריהם וחבוריהם איך כל איבר ועצם וכו' מקשר ומחבר ומסדר זה בזה וזה בזה על-ידי קשרי הגידים והעורקים וכו'. ואיך הדמים רצים בהם, ושאר כל תכונת הגוף ומרחקי פרוקיו וכו', הכלולים בחכמת הנתוח. ואז דיקא בשרופא בקי בכל זה היטב, אז יכול לנכנס להבין מהות החולאת ולעסק ברפואתו, כמו כן

כי הכל בידי שמים - שהוא התורה בבחינת זעיר-אנפין שנקרא 'שמים', בידוע (עמק המלך יא, י) - חוין מיראת שמים (ברכות לג). אבל על-ידי תפלה יכולין לזכות ליראת שמים, שזהו בבחינת כל ספר תהלים שיסד דוד המלך, עליו השלום, שכלו תפלות לזכות ליראת שמים ולעבודתו יתברך, באשר יבאר לפנינו בעזר ה'.

בראש השנה עיקר עליית התפילה, כי אז עוסקים בתפילה רק ליראת ה', עבודתו והמלכתו בכל העולם

[ה] וזה בבחינת ראש-השנה, שאז עוסקין להקים ולבנות את התפלה, שהיא בבחינת מלכות - לנסרה מזעיר-אנפין, מבחינת אחר באחר, ולבנותה בבחינת פרצוף בפני עצמו וליחדא עם זעיר-אנפין פנים בפנים, הינו שאז עסקנו להמשיך תקון התפלה הנ"ל פעולם, הינו להמשיך את הדרך הקדוש פעולם שכל אחד ואחד יהיה עקר תפלתו רק על היראה - "ליראה את השם הנכבד והנורא הזה" (דברים כח, נח). ועל-כן מתחילין בראש-השנה: ובכן תן פתחה ה' אלקיניו על כל מעשיך ואימתך וכו' ויראה כל המעשים וכו' ויעשו כלם אנדה אחת לעשות רצונך בלבב

שדורשין את התורה ומחברין אותה ממקום למקום ומענין לענין - בכלל ובפרט ובקל וחמור וגזרה שוה וכו'. ואלו השלש-עשרה מדות של רחמים, שהם בחינת שלש-עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן, כלם נמשכין מבחינת עתיק, מבחינת שלש-עשרה תקוני דיקנא, שהם בחינת תקוני עתיק, כידוע.

והצדיקי אמת כפי מה שזוכין להמשיך חדושין דאורייתא משם על-ידי שלש-עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן, כמו כן זוכין לפתח ולגלות ולהמשיך בחינת שלש-עשרה מדות של רחמים, וכמו כן הם מגליון לנו סדר תפלה שכלולה בשלש-עשרה מדות של רחמים. וזה עקר בחינת שלמות התפלה שעושיין מתורה, דהינו שמשלש-עשרה מדות התורה, שהם כלל התורה, עושיין שלש-עשרה מדות של רחמים, שהם כלל התפלה כנ"ל.

אבל כל זה נעשה רק על-ידי הצדיקים שיודעין שרש של כל השלש-עשרה מדות התורה שהם כלל התורה, איך הם ערוכים ומסודרים בשרשם, איך כל עניני התורה ומצותיה ומדותיה ופרטיה ודקדוקיה ערוכים וסודרים וקשורים ומחברים ודבוקים זה בזה בקשרים נפלאים ובתבונה נפלאה ונוראה, כמו בקומת האדם שרואים נפלאות הבורא בתבונת קומתו ועריכות איבריו, ואיך הולכים גידים ודרכים מהראש עד עקב הרגל בדרכים נפלאים וכו', כמו כן הוא ממש בקומת התורה וכו', והצדיקים היודעים התורה בשרשה יודעים כל זה היטב. ואז דיקא יודעים לדרש את התורה בשלש-עשרה מדות, שהם כלל התורה, ואז יודעים להמשיך תהיך הקדוש הזה לעשות מהתורות תפלות, להמשיך משלש-עשרה מדות התורה שהם כלל התורה. בחינת שלש-עשרה מדות של רחמים, שהם כלל התפלה שנעשיין מזה שעשועים גדולים למעלה.

צדיקי הדור האמתיים העוסקים ברפואת חלי נפשות ישראל, אי אפשר להם לעסק ברפואתם כי אם בשיודעין מהות חלי הנפש, וזה על-ידי שיודעין בחינת תבונת קומת האדם העליון שהוא בחינת צלם אלקים, שהוא בחינת תבונת קומת התורה שנקראת אדם, כמו שכתוב (במדבר י"ד): "וזאת התורה אדם". כי התורה היא בחינת קומת אדם, כי היא כלולה מרמ"ח אברים ושם"ה גידים, שהם בחינת רמ"ח מצות עשה ושם"ה לא תעשה, כידוע. וכמו שהרמ"ח אברים והשם"ה גידים שבאדם ערוכים וקשורים ומסודרים זה בזה, וזה אצל זה וכו' וצריך הרופא להיות בקי בסדרם וחבוריהם היטב כנ"ל, כמו-כן צריכין לידע בבחינת קומת התורה סדר הקשר ותחבור של כל רמ"ח מצות עשה ושם"ה לא-תעשה וכל המדות ומצות דרבנן הכלולים בהם, לידע היטב איך הם ערוכים ומסודרים ומחברים ומקשרים זה בזה וזה בזה. ואז יכולים לידע סגלת כל מצוה ומצוה ומדה ומדה לאיזה רפואה היא מסגלת ביותר ואיך לרפאות חלי הנפש, ועין רמז מזה בתקדמה שניה לספר הא"ב ותבין מעט מזה.

ואז דיקא בשממשיכין חדושי תורה כאלו שיודעין על ידם בחינת תבונת קומת התורה כנ"ל, אז יכולין להמשיך זה הדרך לעשות מהתורות תפלות, כי על-ידי-זה דיקא מגליון סדר תפלה איך נזכה לפתח את לבנו ולשפך לבנו כמים נכח פני ה', ולרצות את בוראנו ותברך שיעמד בעזרנו וישיבנו אליו באמת.

כי עקר שלמות התפלה נמשכת מבחינת שלש-עשרה מדות של רחמים, כי עקר התפלה הוא רחמים ותחנונים, ועל-כן עקר שלמותה נמשך מבחינת שלש-עשרה מדות של רחמים, ושלש-עשרה מדות של רחמים הם בחינת שלש-עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן, שעל ידם נמשכין כל חדושי אורייתא

בתחילה צריך בחינת שינה ודורמיטא [שהיא בעין ירידה לצורך עליה], ואח"כ ע"י תפילה מתוך התורה זוכה לתשובה אמיתית, ועפ"ז מבאר את המאמר הנ"ל [סי' ע"ג]

[ז] וזה בחינת שופר, כי בתחלה מסלק המחין, שהם בחינת הפלגת דורמיטא, כנ"ל. כי זה ידוע, בשרוצין לעלות מדרגא לדרגא צריכין לסלק המחין שמקדם, כמו שמצינו בגמרא (ככא מציעא דף פה.): 'כד הוי סליק לארץ-ישראל (כשהיה עולה לארץ-ישראל), הוה מתענה כדי לשבח התורה של חוץ-לארץ, כי היה צריך לקבל מחין של ארץ-ישראל, על-כן היה צריך לסלק המחין שמקדם, שהם מחין של חוץ-לארץ. על-כן בראש-השנה שהוא יום ראשון של עשרת-ימי-תשובה, וצריכין להמשיך הדרדך של תשובה בעולם, לתקן הפגם של חטא אדם-הראשון שפגם בזה היום שנברא אז, וכן לתקן הפגמים והחטאים של כל אחד ואחד בכל דור ודור, על-כן צריכין להמשיך מחין גבוהים כאלו - כדי שנוזפה על ידם להמשיך דרכי התשובה לשוב אליו יתברך, על-כן צריכין לסלק המחין שמקדם, שזה בחינת הפלגת דורמיטא ושנה, שהיא בחינת הסתלקות המחין כדי לזכות למחין גבוהים. ועקר המחין חדשים שצריכים לקבל אז בראש-השנה הוא שנוזפה להמשיך מחין כאלו שנוזפה על ידם לבנות קומת התפלה בשלמות, דהינו לעשות מהתורה תפלה, שזה עקר שלמות התפלה שעל-ידי-זה עקר המשכת התעוררות התשובה שאנו צריכין להמשיך עתה בראש-השנה, שהוא יום ראשון לתשובה כנ"ל.

כי עקר התעוררות התשובה זוכין על-ידי שעושין מתורות תפלות, כי לזכות לתשובה - לאו כל אדם זוכה מרבוי המניעות שיש על זה. ועל-כן עקר המשכת דרך התשובה בעולם הוא על-ידי שעושין מתורות תפלות, כי לשוב בתשובה קשה מאד, כי מה בתחלה קדם שחטא, שעדין לא נמשך אחר יצרו הרע - התגבר עליו היצר הרע עד שהחטיאו, מפל

שכן עתה, שכבר נמשך אחריו ונתפס במצודתו, איך אפשר לשוב? אך עקר התשובה נמשך מבחינה הנ"ל, על-ידי שעושין מתורות תפלות, כי על-ידי תפלה יכולין לפעל הכל, כי אף-על-פי שהוא כמו שהוא, וכבר נתפס בתאותיו הרעות, שנדמה לו שאי אפשר לצאת משם, אף-על-פי-כן על כל פנים הדבור בידו, ואם ירבה לדבר דבורי תפלה ותחנונים ויתפלל הרבה להשם-יתברך שיזכה לשוב ולקיים את כל דברי התורה, בודאי יעורר רחמי השם-יתברך עליו עד שיפתח לו השם-יתברך שערי התשובה ויזכה סוף כל סוף לשוב אל השם-יתברך וירחמהו.

וזה בחינת מה שכתב רבנו ז"ל בלקוטי תנינא (בסימן ע"ה): 'שעקר התשובה על-ידי אמירת תהלים, כי כל ספר תהלים - הם תחנונות ובקשות של דוד המלך, עליו השלום, שבקש מהשם-יתברך לזכות להתקרב אליו ולקיים תורתו ומצותיו, כמו שכתוב (תהלים כ"ד): "אחת שאלתי מאת ד' אותה אבקש שבתי בבית ה' כל ימי חיי" וכו', וכתוב (שם פ"א): "הורני ה' דרךך אהלך באמתך" וכו' - עזרנו לעשות רצונך וכו', וכן הרבה. וכל מה שבקש להנצל מאויביו ושונאיו - כל בונתו להנצל משונאי הנפש, שהם הסטרא-אחרא וחילותיו וגם כל השונאים בגשמיות שבקש להנצל מהם - הפל היה בשביל שיזכה לקיים את התורה והמצות, כי כל השונאים של דוד המלך, עליו השלום, ושל כלל ישראל הוא מחמת שאנו אוזנין בתורת ה' ומצותיו שבשביל זה הם מתגרים בנו. נמצא, שכל שונאינו ואויבינו בגשמיות כלם הם שונאי ה', שונאי הנפש, שונאי התורה, וכל בקשתנו להנצל מהם הוא להנצל משונאי הנפש והתורה כדי שנוזפה לקיים את התורה.

הכלל, שכל בונת דוד המלך, עליו השלום בספר תהלים הוא לבקש מהשם-יתברך שנוזפה לקיים את התורה והמצות ולהנצל מפל השונאים והמונעים והמעכבים לעבד את השם-יתברך בגשמיות

וּבְרוּחַנְיוֹת, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבְנּוּ ז"ל, שְׁדוּד הַמְלֶכֶךְ יִסַּד כָּל סֵפֶר תְּהִלִּים מִהַתְּבוּדוֹת שֶׁלוֹ וְכוּ' (כְּמוֹ שֶׁמֵּבְאֵר בְּסִימָן קנ"ט), עֵינַי שָׁם. וְעַל-כֵּן הֵם חֲמוּשֵׁי סְפָרִים תְּהִלִּים כְּנֶגֶד חֲמוּשֵׁי חֲמוּשֵׁי תוֹרָה, שֶׁהֵם כָּלֵל הַתּוֹרָה, הֵינּוּ בְּחִינַת הַנ"ל שְׁעוֹשֵׁין מִתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת, כִּי דוּד הַמְלֶכֶךְ עֲשֵׂה מִחֲמוּשֵׁי חֲמוּשֵׁי תוֹרָה חֲמוּשֵׁי סְפָרֵי תְּהִלִּים, שֶׁהֵם תְּפִלוֹת וּבִקְשׁוֹת, הֵינּוּ שְׁעֵשֶׂה מִתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת, שְׁזֵה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה, כְּנ"ל. וְעַל-כֵּן עֵקֶר הַתְּעוֹרְרוֹת הַתְּשׁוּבָה הוּא עַל-יְדֵי תְּהִלִּים, כְּנ"ל, כִּי עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה זוֹכִין עַל-יְדֵי שְׁעוֹשֵׁין מִתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת, שְׁזֵהוּ בְּחִינַת תְּהִלִּים, כְּנ"ל.

נִמְצָא, שְׁעֵקֶר הַתְּשׁוּבָה זוֹכִין עַל-יְדֵי שְׁעוֹשֵׁין מִתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת, שְׁזֵה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה. וְזֶה כָּל עִסְקֵנוּ בְּרֵאשֵׁי-הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא יוֹם הָרֵאשׁוֹן לְעִשְׂרֵת-יָמֵי-תְּשׁוּבָה, שָׂאזְ צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ הַדְּרָךְ שֶׁל תְּשׁוּבָה בְּעוֹלָם, שְׁיִזְכּוּ כָּל בְּאֵי עוֹלָם לְשׁוּבָה לְהַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרִים: וַיַּעֲשׂוּ בָלֵם אֲגָדָה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנָךְ וְכוּ'. וְזֶה מִמְּשִׁיכִין עַל-יְדֵי שְׁעוֹסְקִין לְבָנוֹת קוֹמַת הַתְּפִלָּה בְּשְׁלֵמוֹת, דְּהֵינּוּ שְׁנִזְכָּה לְהַרְבּוֹת בְּהַתְּבוּדוֹת, לְהַתְּפַלֵּל תְּמִיד לְהַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה וְלַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת, שְׁזֵהוּ בְּחִינַת תְּהִלִּים, שֶׁכָּל יִשְׂרָאֵל עוֹסְקִין אֲזַי בְּאִמִּירַת תְּהִלִּים הַרְבֵּה, כִּי דִיקָא עַל-יְדֵי-זֵה זוֹכִין לְתְּשׁוּבָה, כְּנ"ל. אֲבָל דְּרָךְ זֶה צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ מִמְּקוֹם גְּבוּהָ מְאֹד, מִבְּחִינַת חֲדוּשֵׁי תוֹרָה הַנִּמְשָׁכִין מֵאוֹרִיתָא דְּעִיתִיקָא סְתִימָא, כְּנ"ל. וְזֶה בְּחִינַת הַדּוֹרְמִיטָא שֶׁהוּא הַסְּתַלְקוֹת הַמְּחִין כְּדֵי לְזַכּוֹת לְמַחִין גְּבוּהִים עַל-יְדֵי הַשׁוֹפָר, דְּהֵינּוּ לְהַמְשִׁיךְ חֲדוּשֵׁי תוֹרָה הַנ"ל - שְׁנִזְכָּה עַל יָדָם לְבָנוֹת קוֹמַת הַתְּפִלָּה, לַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת, שְׁזֵה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה, כְּנ"ל.

מִירַת הִירָאָה, הִיא בְּחִינַת תְּפִלָּה שְׁנַעֲשִׂית עַל יְדֵי הַתּוֹרָה

[ח] וְזֶה בְּחִינַת הַשׁוֹפָר, שֶׁהוּא בְּחִינַת קְפִלַת הַתּוֹרָה שְׁנִתְּנָה בְּקוֹל שׁוֹפָר, הֵינּוּ שְׁמִמְשִׁיכִין חֲדוּשֵׁי תוֹרָה

כְּאֵלוֹ - שְׁנִזְכָּה עַל יָדָם לְהַקִּים אֶת הַתְּפִלָּה, לַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרָה תְּפִלָּה, שְׁעַל-יְדֵי-זֵה עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה שְׁנִזְכָּה לְשׁוּבָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ וּלְקַיֵּם אֶת כָּל הַתּוֹרָה, כִּי שׁוֹפָר הוּא בְּחִינַת יְרָאָה, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (עֵמוּס ג', ו'): "הִיתַקַּע שׁוֹפָר בְּעִיר וְעַם לֹא יִחְרְדוּ". וְיִרְאָה הוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (מְשִׁלִּי לֵא, ל): "יִרְאָת ה' הִיא תַתְּהַלֵּל". וּבְשִׁבִיל זֶה נִתְּנָה הַתּוֹרָה בְּקוֹל שׁוֹפָר, לְהוֹרוֹת, שְׁעֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַתּוֹרָה הוּא כְּשׁוֹזְכִין לַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרָה תְּפִלָּה, שֶׁהִיא בְּחִינַת יְרָאָה, שְׁעַל-יְדֵי-זֵה זוֹכִין לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה, שְׁזֵהוּ הָעֵקֶר, כִּי לֹא הַמְּדַרְשׁ הוּא הָעֵקֶר אֲלָא הַמַּעֲשֵׂה. וְזֵהוּ בְּחִינַת (שְׁמוֹת כ', טו): "וּלְבַעֲבוֹר תִּהְיֶה יְרָאָתוֹ עַל פְּנֵיכֶם לְבַלְתִּי תַחֲטְאוּ" הַנֶּאֱמָר לְעֵינֵי הַקּוֹלוֹת וְהַפְּרָקִים וְקוֹל שׁוֹפָר, שְׁכַתּוּב נִתְּנָה הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא "לְבַעֲבוֹר תִּהְיֶה יְרָאָתוֹ" וְכוּ', הֵינּוּ כְּדֵי שְׁנִזְכָּה לְתְּפִלָּה, שֶׁהִיא בְּחִינַת קוֹלוֹת, בְּחִינַת (תְּהִלִּים קמ"ב, ב): "קוֹלִי אֵל ה' אֲזַעַק קוֹלִי אֵל ה' אֶתְחַנֵּן", בְּחִינַת יְרָאָה כְּנ"ל, הֵינּוּ שְׁנִזְכָּה לַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת, שְׁעַל-יְדֵי-זֵה נִצּוֹלִין מִחֲטָאִים וְזוֹכִין לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה. וְזֵהוּ: "וּלְבַעֲבוֹר תִּהְיֶה יְרָאָתוֹ עַל פְּנֵיכֶם לְבַלְתִּי תַחֲטְאוּ" - לְבַלְתִּי תַחֲטְאוּ דִיקָא, כִּי לְזַכּוֹת לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה לְבָלִי לְחַטָּא, זֶה זוֹכִין עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַקּוֹלוֹת, בְּחִינַת קוֹל שׁוֹפָר, שֶׁהִיא בְּחִינַת יְרָאָה, הֵינּוּ עַל-יְדֵי הַתְּפִלוֹת שְׁעוֹשֵׁין מִהַתּוֹרוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת יְרָאָה, בְּחִינַת קוֹל שׁוֹפָר, עַל יָדָם זוֹכִים לְבָלִי לְחַטָּא רַק לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה, כְּנ"ל.

עַל יְדֵי לִימוּד הַתּוֹרָה בְּעִיּוֹן בִּי"ג מִידוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרַשְׁתָּ בְּהֵם מִתְּעוֹרְרוֹת הַתְּפִלָּה בְּחִינַת י"ג מִידוֹת שֶׁל רַחֲמִים, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ הַתְּחִזּוֹת לְתְּשׁוּבָה לְכָל אֶחָד יִהְיֶה אִיךְ שִׁיחִיה

[ט] וּבְשִׁבִיל זֶה תּוֹקַעִין שׁוֹפָר בְּרֵאשֵׁי-הַשָּׁנָה כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ הַתּוֹרָה בְּבְחִינַת יְרָאָה, בְּבְחִינַת תְּפִלָּה, הֵינּוּ לַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרָה תְּפִלָּה, שְׁעַל-יְדֵי-זֵה זוֹכִין לְתְּשׁוּבָה לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה כְּנ"ל, כִּי לוֹחֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת נִשְׁתַּבְּרוּ עַל-יְדֵי חֲטָא הָעֵגֶל. וְאֲזַי עָלָה מִשָּׁה לְרַצּוֹת

ענין תפילת מוסף הוא לעשות מהתורות תפילות, שיש מצוה להקריב קרבן מוסף, ועבשיו שאין ביהמ"ק מתפללים ע"ז [וכן מבטיח שמי שילך בדרך זו יזכה בסוף להגיע למצוה בשלימות]

[י] וזה בחינת מלכות וזכרונות ושופרות שאומרים הרבה פסוקי תורה נביאים כתובים בהתפלה, הינו שעושין מתורה תפלה, כנ"ל. ועל-כן תוקעין שופר ומתפללין מלכות וכו', הכל בתפלת מוסף, כי תפלת מוסף מתפללין רק על הקרבנות שהיינו צריכין להקריב בבית-המקדש, ובעונותינו חרב בית-המקדש ואין אנו יכולין להקריב קרבן וכו', על-כן אנו מתפללין להשם-יתברך על בנין בית-המקדש שנוצה להקריב הקרבנות, כמו שאומרים: ומפני חטאינו וכו', ושם נעשה ונקריב לפניך וכו' ואת מוסף יום וכו'. נמצא, שתפלת מוסף הוא בחינת שעושין מתורה תפלה, דהינו מהמצות של הקרבת הקרבן מוסף עושין מזה תפלה, ובזה אנו ממשיכין הדרך לעשות מתורות תפלות, דהינו מהמצוה של הקרבת הקרבן מוסף - עושין מזה תפלה.

ובזה אנו ממשיכין הדרך לעשות מתורות תפלות, שהוא גם-כן בבחינה זו של תפלת-מוסף, שכל אחד ואחד כפי מה שהוא רחוק מקיום איזה מצוה הן מצות עשה, או לא-תעשה - צריך להתפלל להשם-יתברך שיזכה לקימה, שזהו ממש תפלת-מוסף שמתפללין, שנוצה לקיים מה שאין אנו יכולין לקיים עתה בעונותינו בעת החרבן, וזאת התפלה נחשבת במקום קרבן. וגם על-ידי-זה נזכה, סוף כל סוף, לשוב לארצנו ולהקריב שם קרבנות חובותינו, כמו-כן הוא ממש התפלות שעושין מתורות - שצריכין לבקש מהשם-יתברך הרבה, שנוצה לקיים מה שקשה לנו לקיים עתה בעונותינו בתקף גלות הנפש, ועל-ידי תפלות אלו נזכה לבסוף לשוב להשם-יתברך. וגם כל זמן שאין אנו זוכין עדין לגאלת הנפש בשלמות - יהיה נחשב לנו על-ידי התפלה כאלו קימנו ועשינו מה שממל עלינו. נמצא, שתפלת מוסף הוא בבחינת

את ה' יתברך, ואז גלה לו השם-יתברך שלש-עשרה מדות של רחמים, כמו שכתוב שם בענין בפרשת כי תשא: "ויאמר אני אעביר כל טובי וכו' (שמות ל, יט)", "ויעבר ה' על פניו" וכו' (שם לד, ו). הינו מחמת שראה משה שנתן את התורה לישראל בהתגלות אלקות כזה ואף-על-פי-כן עברו על התורה ועשו מה שעשו, על-כן שאל לו יתברך דרכיו שיזכה לידע באיזה דרך יבנים בישראל קיום התורה שיזכו לקיים את התורה. ואז גלה לו השם-יתברך שלש-עשרה מדות של רחמים, שהם בחינת שלש-עשרה מדות שהתורה נדרשת בהם שנמשכין מתליסר תקוני דיקנא, הינו בחינת שעושין מהתורות תפלות כנ"ל, הינו שגלה לו השם-יתברך שעל-ידי שלש-עשרה מדות של רחמים, שממשיכין משלש-עשרה מדות התורה, דהינו שעושין מהתורות תפלות, על-ידי-זה זוכין להבנים בישראל קיום התורה להשיכם בלם להשם-יתברך בתשובה שלמה, כנ"ל.

ועל-כן בראש-השנה, שהוא יום ראשון לעשרת-ימי-תשובה שנגמרין ביום-הפפורים, שהם עשרה ימים האחרונים מארבעים ימים האחרונים שבהם נתרצה השם-יתברך למשה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (פרקי רבי אליעזר פרק מו), על-כן ממשיכין אז התקון הזה, דהינו שבנין אז קומת התפלה, דהינו שעוסקין להמשיך הדרך לעשות מתורות תפלות, שעל-ידי-זה עקר התקון כנ"ל, שזהו בחינת קול שופר שחוזרין וממשיכין קבלת התורה שנתנה בקול שופר, הינו שנמשכין אז מחזן מבחינת עתיק, כמו שאיתא בפגנות, הינו שממשיכין חדושי תורה כאלו שעל ידם נזכה להקים את התפלה שיהיה כל תפלותינו על היראה - לזכות לעשות רצונו יתברך ולעשות מהתורות תפלות, שעל-ידי-זה זוכין לתשובה ונתתקן הכל, וכנ"ל.

(ברכות ז), וזה וזה תכלית התפלה מאחר שכל תפלתו ותחנתו ובקשתו הוא לזכות לקיים את התורה, כי עושה מהתורה תפלה, שיוכה שתבוא התורה לידי מעשה, שזהו העקר והתכלית, וכנ"ל.

וזהו בחינת ראש השנה שנקבע בראש חדש, שהוא חסד גדול (כמבאר בהתורה "תקעו א", סימן א, בלקוטי תנינא, עין שם כל התורה), כי ראש השנה, שהוא בראש חדש, זהו בחינת כלליות חמה ולבנה ביחד, כי השנים נמנין לחמה והחדשים ללבנה, כמובא, ועל-כן ראש השנה, שהוא בראש חדש, זהו בחינת כלליות חמה ולבנה ביחד, כי אז בראש השנה שהוא ראשון לעשרת ימי תשובה, שאנו מתחילין אז לעסק בהתעוררות התשובה על-ידי שעוסקין להקים קומת התפלה - לעשות מהתורה - תפלה, כנ"ל. על-כן אז נכלל חמה ולבנה יחד, בחינת "אור הלבנה כאור החמה", כי שניהם שוים, כי כל זה זוכין על-ידי שעושים מהתורות תפלות, כנ"ל.

עיקר אמירת תהלים היא בבחינת עצת התפילה וההתבודדות שע"ז זוכים לתשובה

[יג] וזה בחינת שנים עשר ראשי חדשים שהם כנגד שנים עשר שבטי י"ה, כי כבר מבאר (באות ז), שלעשות מהתורות תפלות זה בחינת תהלים, שהם חמשה ספרים כנגד חמשה חמשי תורה כנ"ל, שעקר התעוררות התשובה הוא על-ידי זה, כי תהלים מסגל לתשובה כנ"ל, ומבאר שם בהתורה תהלים וכו' הנ"ל (בסימן עג בלקוטי תנינא), כי יש חמשים שערי תשובה (ראשהשנה כא:), וארבעים ותשעה שערים יכול כל אדם לכנס בהם ולהשיגם, אך שער החמשים הוא בחינת התשובה של השם יתברך בעצמו, כביכול, כי גם אצלו יתברך מצינו בחינת תשובה, כמו שכתוב (מלאכי ג, ט): "שובו אלי ואשובה אליכם", ואלו הארבעים ותשעה שערי תשובה הם בחינת ארבעים ותשעה אותיות שיש בשמות שנים עשר שבטי י"ה וכו'. והכלל, שתהלים כלול מפל שערי תשובה, שהם

תפלות שעושים מתורות, על-כן אז תוקעין בשופר ומתפללין מלכיות וכו', כי שופר ומלכיות וזכרונות וכו' הם בשביל בחינה זאת - לזכות להקים את התפלה, לעשות מתורות תפלות כנ"ל, שזהו בחינת תפלת מוסף, כנ"ל.

תפילת מוסף היא בחינת תשובה [כלומר, לעשות מתורות תפילות]

[יא] ועל-כן בכל יום שיש בו תוספות קדשה מתפללין תפלת מוסף, דהינו בשבת ויום טוב וראש-חדש, כי כל הימים קדושים האלו הם בחינת ימי תשובה, כי שבת הוא בחינת כל תשובה, בחינת (דברים ה, ט): "ושבת עד ה' אלקיך", בחינת עולם-הבא, (כמו שכתב רבנו ז"ל בסימן ו), וכן כל הימים טובים הם ימי תשובה (כמו שמבאר בסימן ל), וראש השנה ויום-כפור הם בודאי ימי תשובה, וראש-חדש הוא שרש התשובה (כמו שמבאר בסימן י, עין שם). נמצא, שכל הימים קדושים הנ"ל הם בחינת תשובה, על-כן מתפללין בהם מוסף, שזהו בחינת שעושים מתורה תפלה, שזה עקר דרך התשובה, כנ"ל. כי בימים קדושים הנ"ל - שצריכין להמשיך בהם הדרך של תשובה בעולם, כנ"ל, על-כן מתפללים בהם מוסף, שהוא בחינת שעושים מתורה תפלה, שעל-ידי זה עקר המשכת דרך התשובה בעולם, כנ"ל.

עיקר התכלית והתיקון היא להגיע להעלאת המלכות בשלימות [שלימות הלבנה, ויחוד של ז"א ומלכות בשלימות]

[יב] וזה בחינת ראש-חדש, כי עקר תקון של ראש-חדש הוא למלאות פגימת הלבנה, שיהיו שניהם שוים בקומתן, בבחינת (ישעיה ל, כו): "והיה אור הלבנה כאור החמה", שזה זוכין על-ידי שעושים מתורות תפלות, שעל-ידי זה בחינת מלכות ותפארת, שהם בחינת משה ודוד, בחינת חמה ולבנה, שניהם שוין בקומתן, ושניהם משתמשים בכתר אחד, כי תכלית שניהם אחד, כי תכלית התורה הוא תשובה ומעשים טובים

בחינת כלל האותיות שבשמות השבטים. ועל-כן על-ידי אמירת תהלים זוכין לתשובה, כי זוכין על-ידי אמירת תהלים לעורר האות של השבט, שהוא השער של תשובה השיך לשרש נשמתו, ועל-ידי-זה זוכה לתשובה, עין שם.

ועתה מבאר היטב מה ששנים-עשר ראשי-חדשים הם מכונים כנגד שנים-עשר שבטים, כי הכל אחד, כי שרש התשובה הוא ראש-חדש, שאז אמר השם-יתברך (חלין ס): 'הביאו עלי כפרה על שמעטתי את הירח' (כמבאר בסיון י' עין שם), כי ראש-חדש הוא בחינת מלכות דוד, כנ"ל, הינו בחינת תהלים שייסד דוד, שהוא "נעים זמירות ישראל". ועל-כן הם שנים-עשר ראשי-חדשים כנגד שנים-עשר שבטים, שיש בהם ארבעים ותשע אותיות, שהם בחינת ארבעים-ותשעה שערי-תשובה שזוכין לבוא אליהם על-ידי תהלים, שהוא בחינת דוד, שכל זה הוא בחינת ראש-חדש, כנ"ל, ועתה מה מאד צדקו יחדו - שנים-עשר ראשי-חדשים כנגד שנים-עשר שבטים, כי שניהם אחד, כנ"ל.

וזהו "שבטי-יה עדות לישראל להדות לשם ה'" (תהלים קכ"ד) - 'להדות' דיקא. בחינת תהלים, שהוא בחינת הודות והלל להשם-יתברך, כי שבטי-יה הם בחינת תהלים, שכל זה הוא בחינת ראש-חדש, כנ"ל. ועקר זה התקון של ראש-חדש בחינת תהלים, בחינת אותיות שבטי-יה, נעשה בראש-השנה שנקבע בראש-חדש, כנ"ל, וזהו שמסמוך שם (פסוק ה): "כי שמה ישובו כסאות למשפט", הינו בחינת ראש-השנה שאז יושבים כסאות למשפט, כי הוא יום משפט ודין, שאז צריכין לעסק בתקון זה - לעורר שמות שבטי-יה על-ידי תהלים כדי לזכות לתשובה ששרשה ראש-חדש וכו', כנ"ל, וזהו "כסאות למשפט כסאות לבית דוד", כי עקר התקון של ראש-השנה, שהוא בחינת "כסאות למשפט", נתתקן על-

ידי בחינת מלכות דוד, בחינת "כסאות לבית דוד", הינו על-ידי תהלים, שהוא בחינת מלכות דוד, כנ"ל.

ועל-כן באמת אז בראש-השנה ועשרת-ימי-תשובה עוסקין כל ישראל באמירת תהלים, כי עקר התקון של ראש-השנה ועשרת-ימי-תשובה, שהוא להקים את התפלה, שהיא בחינת מלכות: שפושביל זה עוסקין כל ישראל בראש-השנה ויום-הכפורים וכו' באמירת תהלים, כי תהלים מסגל לתשובה, עין שם, הינו כנ"ל.

סוד יום הכיפורים הוא חיבור תורה ותפילה, ועיקר התורה [שממנה עושים תפילה] היא תורה דעתיקה סתימאה [ספריו הק']

[יד] וזה בחינת יום-הכפורים שאז נכנס הכהן הגדול לפני ולפנים - למקום הארון והלוחות, שהם כלל התורה בשרשה. ושם עקר מקום עלית התפלה, כידוע, שכל התפלות עולין דרך ארץ-ישראל וירושלים ובית המקדש וכו', עד שבאין לבית קדשי-קדשים לנקדת האבן-שתיה, שדרך שם עולין כל התפלות למעלה, כמו שכתוב (מלכים א' ח, מו): "והתפללו אליך דרך ארצם ובבית אשר בניתי לשמך" וכו', וכמו שכתוב (ישעיה נ"ו, י): "כי ביתי בית תפלה", ועקר נקדת קדשת הבית-המקדש הוא במקום הארון והלוחות שעמדו על נקדת האבן-שתיה, ששם מקדש מן הכל. נמצא, שעקר תכלית קדשה העליונה הוא שם במקום הארון, הינו כנ"ל, שעקר שלמות הקדשה הוא כשנכללין תורה ותפלה יחד, שזה זוכין על-ידי שעושין מתורות תפלות, כנ"ל, וזהו בחינת נקדת קדשי-קדשים ששם עקר שלמות התפלה ועלייתה. ושם דיקא הארון והלוחות, שהם כלל התורה, להורות, שעקר שלמות התפלה, שלמות הקדשה, הוא כשעושין מהתורה תפלה, וכוללין תורה ותפלה יחד, כנ"ל. ועל-כן שם במקום הארון - שם הוא תכלית היחוד, כידוע, כי שם נתיחדין ביחוד שלם תורה ותפלה, כנ"ל, ועל-כן לשם נכנס הכהן הגדול

עיקר ההתחדשות שיש בהתבודדות הוא כשעושים מהתורה תפילה, ובעיקר כשמחדשים בתורה ומתבודדים עליה

[טו] וזה בחינת סכה - 'צא מדירת קבע ושב בדירת ארעי' (סכה ב), בחינת (אבות ב, יג): 'אל תעש תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים', ואמרו רבותינו ז"ל (ברכות כט): 'זה שיודע לחדש בה דבר', וזה זוכין דיקא בשעושיין מתורות תפלות, שאז זוכין בודאי לחדש דבר בתפלתו בכל פעם, אבל בלא זה, בתפלות הפשוטות על צרכי הגוף - בודאי קשה לחדש דבר בכל פעם בתפלתו, כי סכה הוא בחינת להקים סבת דוד הנופלת - לזכות לסבת שלם. וכל זה על-ידי בחינת תהלים שיסוד דוד, שהוא בחינת בשעושיין מתורות תפלות, כנ"ל, שעל-ידי-זה עקר הקמת התפלה מנפילתה, שהיא בחינת סבת דוד שנפלה בעונותינו הרבים, בבחינת (תהלים יב, ט): "כרם זלזל" - אלו דברים העומדים ברומו וכו' (ברכות יג): מאי ניהו? תפלה וכו', כי תפלות אלו שעושיין מתורות עומדין ברומו של עולם, כי נעשו מהם שעשועים שלא עלו עדין שעשועים כאלה לפניו יתברך מימות עולם, כמו שכתב רבנו ז"ל (סימן כה תנינא 054). וזה בחינת סבת שלום, דהינו לעשות שלום ויחוד גמור בין תורה לתפלה, שהם בחינת זעיר-אנפין ומלכות, ששם עקר היחוד והשלום, שזה נעשה בשעושיין מתורה תפלה, כנ"ל. ושם בסכה נכנסין כל השבעה רועים (והר אמור קג), שהם שרש השנים-עשר שבט-יה, כי השנים-עשר שבטים הם בחינת שנים-עשר גבולי אלכסון (פריעזחיים, שבת, פרק יט), בחינת שנים-עשר פשוטות שנמשכין משבע כפולות מבחינת שבעת ימי הבנין, כידוע (ספריצורה פרק א), ועל-כן יש בשמות שנים-עשר שבטים ארבעים ותשע אותיות. שבע פעמים שבע, כי שרשם שבע, בחינת שבעה רועים, שהם בחינת שבע כפולות. ועל-כן נכלל שבע בשבע, שהם ארבעים ותשע, בחינת ארבעים ותשעה ימי הספירה, שהם כנגד ארבעים ותשע אותיות השבטים, שהם בחינת ארבעים ותשעה שיערי תשובה, שהם בחינת תהלים, כנ"ל.

ביום-הכפורים, וממשך משם זה השכל העליון - לעשות מהתורה תפלה, שעל-ידי-זה עקר התשובה ועקר הסליחה והמחילה.

ועל-כן אז ביום-הכפורים נתנו לוחות האחרונות ואז נתרצה השם יתברך למושה ואמר לו (במדבר יד, ט): "סלחתי בדברך", שנתקבלה תפלתו: "חצבה עמודיה שבעה". וזהו שבע ביום הללתיך על משפטי צדקך - שהוא התורה, כי בלא חד, כי התפלה בחינת שבע ביום וכו' - נעשה מהתורה שהיא בחינת משפטי צדקך, וכו' ל.

וזה בחינת "מזקק שבעתים" (תהלים יב, י) - שבע פעמים שבע, שעל-ידי-זה נכלל שבע משבע, ומאירין ארבעים ותשעה שיערי התשובה - ארבעים ותשע אותיות השבטים, שהם בחינת תהלים, שהוא בחינת תפלות הנעשיין מתורות, ואז נתקם (ישעיה ל, ט): "והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים" וכו'.

וכל זה זוכין ביום-הכפורים, שהוא בחינת סוד יובל הגדול, שער הגנון, ששם הוא בחינת שופר גדול, שהוא בחינת שער העליון מגון שיערי בינה שישגי אותו משיח - שישגי אוריתא דעתיקא סתימאה, שמשם נמשך זה השכל האמת לעשות מהתורות תפלות, שעל-ידי-זה ישובו כל ישראל להשם יתברך לעולם ועד.

ואז נבנה פרצוף המלכות, שהיא התפלה, בשלמות בפרצוף שלם שזה כמוהו, כי כמו שיש בפרצוף זעיר-אנפין, שהוא התורה רמ"ח איברים ושם"ה גידים, שהם מצות עשה ולא תעשה, וכיוצא בזה בשארי התורות, וכל זה הוא בחינת קשורי המדות וכמו כן צריכין לכוון לעשות מהם תפלות. ואז שניהם שוים בקומתם, וזה עקר תקון הלבנה, בחינת תקון של ראש-חדש שזוכין בראש-השנה ביותר, כנ"ל.

כי התקון של ארבעים ותשעה ימי הספירה, שעל-
 ידיה קבלו התורה ביום החמישים בשבועות - רצו
 הערב-רב לקלקל על-ידי חטא העגל, ואזי חזר
 ונמשך זהמת הנחש שפסקה בשעת מתן-תורה (והר
 חייסרה קבו:). ועתה צריכין לחזור ולתקן זאת, שזהו תקון
 חטא אדם-הראשון, והתקון נשלם ביום-הכפורים,
 שאז הוא גמר ארבעים ימים האחרונים וכו', אבל
 עקר התקון מתחיל בראש-השנה, שהוא יום שנברא
 בו אדם-הראשון, שאז מתחילין בתקון זה ועוסקין בו
 עד שמיני עצרת, כמבאר בפונות האר"י ז"ל (פריעץחיים,
 ראשהשנה, פרק ב).

ועל-כן בסכות בשבעה ימים - חוזרים וממשיכין
 התקון של שבע שבתות תמימות, שהם ארבעים
 ותשעה ימי הספירה, ואחר-כך זוכין לשמיני-עצרת.
 ועל-כן נקרא בשם אחד עם שבועות שנקרא גם-כן
 'עצרת', וגם אז מסימין התורה, כי אז נגמר התקון
 שהתחלנו בשבועות, וטוב אחרית דבר מראשיתו
 (קהלת ג, ח). כי התקון של שבועות רצו לקלקל מחמת
 שלא קבלנו רק התורה, ולא נתגלה עדין התקון של
 שלש-עשרה מדות של רחמים שנמשכו משלש-
 עשרה מדות של התורה, שהוא בחינת לעשות
 מהתורות תפלות, אבל עתה מראש-השנה ועשרת-
 ימי-תשובה ויום-כפור עד עתה, כל עסקנו לעשות
 מהתורות תפלות, שזה עקר התקון, כנ"ל.

נענועי הד' מינים הוא חיבור הז"א לשורשו, ואי אפשר
 לעשות מתורה תפילה רק כשיודעים פנימיות התורה
 והמצוות כפי שמתחברים כל איבריהם בקשרי
 התורות שבספריו הקדושים

[מז] וזה בחינת הפונות של השמונה-עשרה נענועים,
 כי הם שמונה-עשרה נענועים בנגד שמונה-עשרה
 ברכאן דצלותא (ברכות התפלה*), כי פונתנו להמשיך
 המחין של זעיר-אנפין על-ידי הנענועים לתוך
 המלכות, כמו שאיתא בפונות (פריעץחיים, לולב, פרקים בנ):
 שעל-ידי הנענועים ממשיכין המחין של הששה

קצוות לתוך המלכות. ובשכיל זה מנענעים כדי
 לעזור המוח שבראש, להמשיך הארה מהמח
 שבראש לתוך המחין שבששה קצוות כדי
 שיהיה כח להמחין שבששה קצוות, להאיר לתוך
 המלכות, שהוא האתרונג (תקוניהר, תקון כא, נו:), שהוא
 "פרי עין תדר" (ויקרא כג, מ), שכל ההדור שלו נמשך
 ממחין אלו, כמבאר כל זה בפונות האר"י ז"ל, הינו
 כי כל עסקנו מראש-השנה ועד שמיני עצרת להקים
 ולבנות את המלכות, שהוא התפלה, כנ"ל, שעקר
 בנינה ושלמותה הוא כשעושין מתורות תפלות כנ"ל.
 וזה בחינת הנענועים על-פי הפונות הנ"ל, כי המחין
 שבששה קצוות של זעיר-אנפין זה בחינת התורה
 שבנגלה, שהיא בבחינת ששת ימי המעשה, בחינת
 ששה סדרי משנה (והר צו כמ:), שזהו בחינת ששה
 קצוות דזעיר-אנפין שהוא התורה (פריעץחיים, הנהגת הלמוד)
 כנ"ל. והמחין שבראש זעיר-אנפין, זה בחינת סתרי
 תורה, בחינת חדושי תורה של הצדיקים אמתיים
 שבכל דור שנמשכין מאוריתא דעתיקא סתימאה
 (עין וזר בהעלה, קוב). דעתיקא לאתגליא בימות המשיח
 ולעתיד לבוא. ואז יתגלה זה הדרך בשלמות לעשות
 מהתורות תפלות, אבל גם עתה עקר התקרות
 הגאולה הוא על-ידי-זה כנ"ל, אבל כשרוצין לעשות
 מהתורות תפלות צריכין לזה להמשיך חדושי
 תורה אמתיים הנמשכין מאוריתא דעתיקא
 סתימאה, שהוא בחינת סתרי תורה, שהוא בחינת
 מחין שבראש, כנ"ל. וזה שמנענעין פלולב, כדי
 להמשיך הארה ממחין שבראש מבחינת סתרי
 תורה לתוך הששה קצוות, לתוך פשמי אוריתא
 כדי שיהיה להם כח להאיר לתוך המלכות, הינו
 לתוך התפלה, הינו שכל מחי התורה ימשכו לתוך
 התפלה, דהינו לעשות מהתורה תפלה כנ"ל. ולזה
 צריכין דוקא להמשיך הארה מבחינת מחין שבראש,
 שהם בחינת חדושי דאוריתא הנמשכין מאוריתא
 דעתיקא סתימאה, כנ"ל.

רחוק מאמונה שלמה, שהוא יסוד כל התורה בלה וכו', וכן כמה הוא רחוק מתפלה וכו', וכן כמה וכמה עצות רעות של המהפכים האמת וכו' מתגברין עליו, וכמה ישועה ורחמים הוא צריך לזכות לעצות אמתיות, שהם עצות צדיקים, הן על כל אלה בודאי יוכל לשפך שיחו בתפלתו שיעשה מתורה זאת - לפרש את כל אשר עם לבבו על ידי תורה זאת.

וכן מתורה אחרת (סימן כג), שמדברת ממצות מזוזה שמזשברת תאות ממוז ומבטלת מרדת מרירת הפרנסה וזוכה לשמח בחלקו וכו', אשר ידוע, שמרירת מרדת הפרנסה מכלה חיי האדם ומרחקת אותו מעבודת השם יתברך וכו', כמה וכמה תחנות ובקשות מעמק הלב יכול לעשות על ידי זה עד שישפך לבו כמים נכח פני ה'. וכן בשאר הענינים המבארים בתורה זאת וכן בשארי תורות.

נמצא, שעקר שלמות התפלה שהוא כשעושי מתורות תפלות עקר שלמותה הוא על ידי חדושי תורה הנ"ל. וזה בחינת הנענועים על פי הפונות כנ"ל, שכל פונתנו להמשיך כל המחין לתוך המלכות, דהינו להמשיך המחין של התורה לתוך התפלה לעשות מהתורה תפלה, אבל לזה צריכין להמשיך חדושי תורה הנ"ל, שהוא בחינת שממשיכין המחין שבראש לתוך הששה קצוות כדי שיאירו המחין שששה קצוות יותר כדי שיהיה להם כח להאיר להמלכות שהוא התפלה, הינו כנ"ל.

גמר תיקון התפילה הוא בהושענא רבא, ע"י אמירת ספר תהלים

[יז] ועל-כן בהושענא-רבא שאז נגמר התקון, אומרים אז כל ספר תהלים, כי זה עקר התקון, שאנו עוסקין מראש-השנה עד עתה להמשיך אמירת תהלים בעולם ולעסק בהתבודדות ולעשות מהתורות תפלות, שכל זה הוא בחינת תהלים, כנ"ל.

כי אי-אפשר לעשות מהתורות תפלות כי אם על ידי שיודעין קשוני וחבורי המצות והמדות כנ"ל, כפי קשוני תפירות ומדות העליונות, שאז יכולין לעורר שלש-עשרה מדות של רחמים על-ידי תפלות אלו שנעשין מהתורות, שהם בחינת שלש-עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן, שמשם כל חדושי דאורייתא.

כי למשל, כשאחד רוצה לבקש מהשם-יתברך שיוזכה לקיים מצות ציצית בשלמות, אם אינו יודע סגלת הציצית איזה מדה יזכה לשבר על ידי ציצית ולא יזכה מעלה יגיע על ידה וכו', אז בודאי אינו יכול להאריך בתפלה עד שישבר לבו עד שיעורר רחמי ה' יתברך, כי אינו יכול לבקש, רק: "רבנו של עולם! לפני לקיים מצות ציצית בשלמות!" אף-על-פי שבודאי גם זה טוב מאד, אשרי שיאחו בזה, לבקש על כל מצוה מה' יתברך, אף-על-פי-כן עדין אינו זוכה לעשות תפלתו רחמים ותחנונים, שהוא זה שזוכה לחדש בה דבר. אבל עקר התפלה השלמה שעושי מתורות - הוא מחדושי אורייתא שזוכין לידע על ידם סגלת המצות, כמו במשל הציצית שהתחלנו, בשיודע האדם שמצות ציצית מסגל לשבר תאות נאוף ולזכות על ידי זה לעצת הצדיקים ולאמונה שלמה ולתפלה ולארץ-ישראל ולעשות נסים וכו' (סימן יז), הנה על-פי דרך זה בודאי יכול לסדר תפלות רבות באריכות נפלא על מצות ציצית. כי כל אחד כפי מה שיודע בנפשו כמה הוא רחוק מתקון הברית, ואיך תאות נאוף מתגבר עליו בכל פעם, שזה עקר המלחמה של כל אדם, וכל מה שעובר עליו בענין זה בכל פעם, כמה וכמה הוא צריך להפציר להשם-יתברך שיושיעו לקיים מצות ציצית בתקונה, כדי להנצל מנאוף, שהוא התאוה העומדת עליו בכל יום לכלותו, חס ושלום, להרחיקו מחי-החיים. וכן כשיזכר כמה הוא

וְזֶה בְּחִינַת חוֹתֶם, וְחוֹתֶם בְּתוֹךְ חוֹתֶם - שְׁעוֹשִׁין בְּיוֹם-הַכַּפּוּרִים וְהוֹשַׁעְנָא-רַבָּא (פריעין חיים, לולב, פרק ד').
 חוֹתֶם הַמְּלֻכּוֹת, דְּהִינּוּ חוֹתֶם הַתְּפִלָּה שְׁלֵא יַגַּע בָּהּ זֶר - זֶה בְּחִינַת כְּשׂוֹכִין לְהַתְּפַלֵּל רַק עַל יְרֵאת שְׁמַיִם, שְׂזֵה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה, בְּחִינַת "יְרֵאת ה' הִיא תִתְהַלֵּל" וְכו' בַּנ"ל. וְזֶה נִגְמַר בְּיוֹם-הַכַּפּוּרִים, כִּי מֵרֵאשִׁי-הַשָּׁנָה עַד יוֹם-כַּפּוּר מִתְּפַלְּלִין עַל הַיְרֵאָה, בְּחִינַת 'וּבְכֵן תִּזְכָּר הַיְרֵאָה' וְכו', אֲבָל עוֹד צְרִיכִין לְתַקּוֹן אֶת הַתְּפִלָּה יוֹתֵר בְּבְחִינַת חוֹתֶם עַל חוֹתֶם, וְזֶה זֻכִּין כְּשׁוֹשִׁין מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת, וְזֶה עוֹסְקִין בְּסִפּוֹת עַל-יְדֵי הָאֲרֻכָּעָה מִיָּנַיִם בַּנ"ל, שְׁמֹנְעֵנְעִים בָּהֶם וּמְמַשִּׁיכִין הַמַּחִין מֵהָרֵאשׁ לְתוֹךְ הַשְּׂשֵׁה קְצוֹת וְכו', וְזֶה נִגְמַר בְּהוֹשַׁעְנָא-רַבָּא בְּחִינַת חוֹתֶם בְּתוֹךְ חוֹתֶם וְכו'.

[וְזֶה צְרִיךְ עֵינִין וּבְאוּר, כִּי לְמַעַלָּה אִמְרָנוּ שְׁגַם בְּרֵאשִׁי-הַשָּׁנָה וְיוֹם-הַכַּפּוּרִים מְמַשִּׁיכִין זֶה הַתְּקוּן לַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת, וְלִכְאוּרָה הוּא סְתִירָה לְדַבְרִים אֱלֹהִים, אֲדָּךְ זֶה יֵשׁ לְיֹשֵׁב בְּנִקְל, כִּי בּוֹדָאֵי כָּל תְּקוּן הַתְּפִלָּה הוּא בְּרֵאשִׁי-הַשָּׁנָה, וְכָל תְּקוּנֵי הַמְּלֻכּוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה שְׁנִגְמָרִים אַחֲרֵי-כֵן עַד שְׁמִינֵי עֶצְרַת, הַכֹּל הַתְּחִיל בְּרֵאשִׁי-הַשָּׁנָה, רַק שְׁנִגְמַר תְּקוּן שֶׁל כָּל בְּחִינָה וּבְחִינָה נִגְמַר בְּזִמְנֵנו, וְעַל-פִּי זֶה יִהְיֶה מְיֻשָּׁב סְתִירָה הַנ"ל, אֲדָּךְ אַף-עַל-פִּי-כֵן עֲדִין דְּבָרִים אֱלוֹ צְרִיכִים עֵינִין].

עיקר השמחה הגדולה בשמח"ת הוא כשזוכים לעשות מהתורה תפילה

[יח] וְזֶה בְּחִינַת הַהֲקִפּוֹת שֶׁל שְׂמֵחַת-תּוֹרָה - שְׁמִיקְפִין עִם הַתּוֹרָה, וְאוֹמְרִים אִז תְּחַנּוֹת וּבִקְשׁוֹת אֲנָא ה' הוֹשִׁיעָה נָא - לְהוֹרוֹת, שֶׁהַתּוֹרָה עֲדִין בְּבְחִינַת מְקִיפִים אֲצִלְנוּ, וְכָל עִסְקָנוּ לְבַקֵּשׁ וּלְהַתְּחַנֵּן מֵהַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ לְהַכְנִים הַמְּקִיף לְפָנֵינוּ, דְּהִינּוּ שְׁעוֹשִׁין מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת שְׁקִיּוֹם הַתּוֹרָה וְהַמְּצוֹת שְׁלֵא זְכִינוּ עֲדִין בְּשְׁלֵמוֹת שֶׁהוּא בְּבְחִינַת מְקִיף אֲצִלְנוּ - נִזְכָּה לָזֶה, לְקִימָם הַכֹּל בְּשְׁלֵמוֹת, וְזֶה כָּל בְּקִשְׁתָּנוּ וְעִסְקָנוּ,

וְעַל-כֵּן שְׂמַחִים אִז מְאֹד, כִּי כְּשׂוֹכִין לְתְּפִלוֹת שְׁלֵמוֹת כְּאֵלוֹ שְׁנַעֲשִׂין מִהַתּוֹרוֹת מִשֵּׁם עֵקֶר הַשְּׂמֵחָה, בְּחִינַת (תהלים ב, יא): "וְגִילּוֹ בְּרַעְדָּה", בְּחִינַת (ישעיה לה, י): "וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֵאשִׁים" (כמוכן בהתורה "חותם בתוך חותם" בסימן כב, עין שם), כִּי גַם זֶה שִׁיךְ לְכָאן וְהִכָּן שֵׁם הַיֵּטִב. וְעֵינִין לְקַמּוֹן (באות לו) מְבֹאֵר קְצַת, שְׂמֵחָה שְׂכַתֵּב שֵׁם מַעֲגִינֵי הַנַּעֲשֵׂה וְנִשְׁמַע שֶׁהֵם תּוֹרָה וְתְּפִלָּה - שְׂצָרִיכִין לְזַכּוֹת לַעֲשׂוֹת מִהַתְּפִלָּה תּוֹרָה, זֶהוּ בְּעֶצְמוֹ בְּחִינַת לַעֲשׂוֹת מִתּוֹרָה תְּפִלָּה, אַף-עַל-פִּי שְׁלֵפוֹם רְהֵטָא נְרֵאָה הַפְּכִים, אֲבָל בְּאַמַּת הַכֹּל אַחַד לְמִבִּין. וּבְכָר מְבֹאֵר מִזֶּה בְּמָקוֹם אַחֵר (בהלכות ספר תורה, הלכה ב'), עֵינִין שֵׁם.

עיקר הגאולה העתידה תהיה ע"י שעושים מתורות תפילות

[יט] וְזֶה בְּחִינַת (תהלים קיא, י): רֵאשִׁית חֲכָמָה יְרֵאת ה', שְׂכָל טוֹב לְכָל עֲשִׂיהֶם, תְּהַלְּתוּ עִמָּדַת לְעַד; רֵאשִׁית חֲכָמָה יְרֵאת ה' וְכו', הִינּוּ שְׂצָרִיכִין לְהַקְדִּים יְרֵאת חֲטָאוֹ לְחֲכָמָתוֹ, כִּי 'תְּכִלִּית תּוֹרָה תְּשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים', כְּמוֹ שְׁלִמְדוֹ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל מִמְּקָרָא זֶה בְּבְרָכוֹת (דף י"ג), דְּאִיתָא שֵׁם: 'מְרַגְלָא בְּפוּמָא דְרַבָּא וְכו', לְלוּמְדֵיהֶם לֹא נֵאמַר אֱלֹא לַעֲשִׂיהֶם. וְזֶהוּ שְׁפִים: תְּהַלְּתוּ עִמָּדַת לְעַד, הִינּוּ אִידָּךְ זֻכִּין לָזֶה הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת תְּהַלְּתוֹ וְכו' - זֶה בְּחִינַת תְּהַלְּתִים, שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁעוֹשִׁין מִתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת, בַּנ"ל.

וְזֶהוּ שְׂכָל טוֹב לְכָל עֲשִׂיהֶם - כִּי זֶה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת שְׂכָל הַעֲלִיּוֹן מִבְּחִינַת אוֹרֵיתָא דְּעֵתִיקָא סְתִימָאָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׂכָל טוֹב, כִּי בּוֹדָאֵי הוּא שְׂכָל טוֹב וְנִפְלָא לְזַכּוֹת אֶת הָעוֹלָם - לְהַבִּיא הַתּוֹרָה לְיַדֵי מַעֲשֵׂה, עַל-יְדֵי בְּחִינַת תְּהַלְּתוֹ עִמָּדַת לְעַד - שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּהַלְּתִים, בְּחִינַת שְׁעוֹשִׁין מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת בַּנ"ל. וְזֶהוּ תְּהַלְּתוֹ עִמָּדַת לְעַד, כִּי בְּחִינַת תְּהַלְּתִים, דְּהִינּוּ שְׁעוֹשִׁין מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת זֹאת הַבְּחִינָה עוֹמְדַת לְעַד, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה תְּהִיָּה הַגְּאֻלָּה הָאַחֲרוֹנָה

וזה בחינת השבעה רועים הנכנסין בספה מאברהם עד דוד, הכל בשביל בחינה זאת, כי ההתחלה מתפלה והסוף הוא תפלה, כי עבודת האבות התחילה מתפלה, כי עדין לא היה שום תורה. ועל-כן אברהם תקן שחרית וכו' (ברכות כו:), אבל עדין לא היה בתכלית השלמות, מחמת שעדין לא נתנה תורה לעשות ממנה תפלה. ומשה ואהרן הם התורה, ויוסף הוא המביא התורה לבחינת דוד לעשות ממנה תפלה להוליד מעשים טובים, כי עקר תולדותיהן של צדיקים מעשים טובים (בראשית רבה ל, ו), ואז נשלם כונת הבריאה בשלמות. ועל-כן כל אלה השבעה רועים נכנסין בספה, כי בספות עוסקים בזה וכו', כנ"ל.

התפילה הזו היא בחינת למעלה מהזמן [ששורשה בשער החמישים]

[כא] וזה בחינת צלחה מרבה מחמתה (סכה יט), כי בהספה מערב הצל והחמה, שהם בחינת תורה ותפלה, אבל הצל צריך שיהיה מרבה, כי עקר היא התפלה, שהיא בחינת יראה, בחינת "ראשית חכמה יראת ה'" וכו', בחינת 'מעשיו מרבין מחכמתו' (אבות ג, יז), כי תפלה כזאת היא בחינת מעשה וכו'. וזה בחינת "ויהי יום אחד [הוא] יודע לה' לא יום ולא לילה" וכו' (זכריה יד, ז), כי תפלה כזאת היא למעלה מהזמן, כי היא לא יום שהוא תורה, ולא לילה שהוא תפלה, כי היא כלולה משניהם, ואז יתקיים מה שכתוב אחריו (פסוק ט): "ויהי ה' למלך וכו' ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד".

התפילה על קיום התורה היא שלימות בנין המלכות

[כב] וזה בחינת מה שאיתא בזהר הקדוש (תקונייהר תקון ג, כג), שבספות הוא בחינת (ירמיה לא, כא): "נקבה תסובב גבר", בחינת (ישעיה ד, א): "והחזיקו שבע נשים באיש אחד" וכו', כי אז עולה התפלה על-ידי שעוסקין להמשיך הדרך לעשות מהתורות תפלות. ואז היא בחינת "נקבה תסובב גבר", שהיא אשה יראת ה'.

שתהיה גאלה שלמה לעד ולנצח, כי זאת הבחינה של תהלים וכו' עומדת לעד, כי אי אפשר לקלקל זאת לעולם, בחינת "וכרתי להם וכו', לא כבדית" וכו' (ירמיה לא, לא; לב, ט).

על ידי שעושים מתורה תפילה נעשה יחוד תרין משיחין

[כג] וזה בחינת משה יוסף דוד, שכלם בחינה אחת, כי שלשתן נסתלקו בשבת במנחה בעת רעוא דרעיון (כמו שאיתא בזהר הקדוש תרומה דף קנו), שהוא בחינת שלמות התפלה, בחינת (תהלים סט, יד): "ואני תפלתי לך ה' עת רצון" וכו', כי משה הוא התורה כנ"ל, ודוד הוא התפלה כנ"ל (באות א), ויוסף הוא בחינת הצדיק יסוד עולם (זהר, פקודי רגח), בחינת צדיק ח"י עלמין, ח"י ברכאן דצלוחא (שם פנחס רמוד), שהוא הבחינה המחבר שניהם משה ודוד, תורה ותפלה, דהינו שיוסף הוא הבחינה הממשכת התורה לתוך התפלה, שמביא את התורה מבחינת משה לבחינת דוד לעשות ממנו תפלה, ועל-כן משה, יוסף, דוד בגימטריא תפלה, כי דיקא שלשתן הם בחינת שלמות התפלה. כי עקר שלמות התפלה בתכלית הוא בשעושיין מתורה תפלה, שזה נעשה על-ידי שלשה הצדיקים האלה, כנ"ל.

ועל-כן נסתלקו בשעת תכלית שלמות עלית התפלה שהוא בשבת במנחה, בבחינת ואני תפלתי לך ה' עת רצון שאומרים אז. וזהו ענני באמת ישעך, אמת זה בחינת התורה, בחינת (מלאכי ב, ו): "תורת אמת", הינו על-ידי האמת שאזכה לעשות מתורה תפלה, על-ידי זה בודאי תענני ויהיה לי ישועה, בחינת ענני באמת ישעך.

וזה (שמות טו, ב): עזי וזמרת יה; עזי - זה בחינת התורה, בחינת (תהלים כט, יא): "ה' עז לעמו יתן". וזמרת יה - זה בחינת תפלה, הינו בשאזכה לחבר תורה ותפלה, דהינו לעשות מהתורה תפלה, אז בודאי ויהי לי לישועה - כי בודאי יהיה לי ישועה שלמה, כנ"ל.

ההשפעות. וזהו לחמנו נאכל ושמלתנו נלפש - כי אין אנו צריכין שאתה על-ידי למוודך תמשך לנו שפע הפרנסה, רק אנחנו בעצמנו נמשיך השפע לחם ושמלה מאחר שכל עסקנו להמשיך קיום התורה במעשה, שזה העקר, שמשם כל ההשפעות.

וזהו רק יקרא שמך עלינו אסף חרפתנו - דהינו לעלות התפלה מחרפות ובזיונות, מזילותא דגלותא, מבחינת (תהלים יב, ט): "כרם זלות" וכו', אלו דברים וכו'. ותפלה כזאת היא בחינת (משלי יב, ד): "אשת חיל עטרת בעלה" וכו'. ועל תפלה כזאת נאמר (שם לא, כט): "רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה", בחינת (שם לא, יא): "בטח בה לב בעלה", כי יש אשה שבעלה צריך לפרנסה וכו', כי בעלה צריך להביא לה כל צרכי הפרנסה והיא רק מתקנת המאכל בבשול ואפיה לפרנס את בני ביתה וכו'. וזה בחינת התפלה הפשוטה של צרכי הגוף שכל השפע של התפלה מביא לה בעלה שהוא התורה, רק שעקר גמר בשול השפע צריך שיהיה על-ידי התפלה, כדי שתוכל לירד להעולם לפרנס את העולם. אבל יש אשת חיל שכל עשירות של בעלה וחיותו ממנה, בחינת "בטח בה לב בעלה", וזה בחינת התפלה שעושין מתורות - לקיים את התורה, שכל חיות התורה שהוא קיום התורה, הוא על ידה, דהינו על-ידי התפלה, וכנ"ל.

גודל השמחה שמגיעים על ידי הדרך של 'לעשות מתורה תפילה' היא כשמחת בית השואבה

[כג] וזה בחינת שמחת בית השואבה. בחינת (ישעיה יב, ג): וישאבתם מים בששון מפעני תישועה - 'ותקבלון אולפן חרות' (תרגום שם), הינו חדושי תורה הנ"ל הנמשכין מבחינת עתיקא סתימאה, שעל-ידי זה יכולין לעשות מתורות תפלות, שעל-ידי זה יכולין לשפך לבו כמים נכח פני ה', שזהו בחינת נסוד המים כחג, בחינת "וישאבו מים וישפכו לפני ה'" הנאמר בשמואל (א' ג, ו) ופרש רש"י: ששפכו לבם כמים, כי דיקא על-ידי חדושי תורה הנ"ל, בחינת 'אולפן

בחינת תפלה רודפת אחר התורה, כי מה שעכשו דרכו של איש לחזר אחר אשה זהו מחמת קטנותה במעלה, שהוא בחינת מעוט הירח. וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (קדושין ב): 'משל למי שנאבדה לו אבדה וכו' בעל אבדה מחזר אחר אבדתו וכו', כי עכשו התפלה בקטנות ורב התפלות הם צרכי הגוף. ואז אין להתפלה פתחון פה לרדף אחר התורה ולתבע אותה, כי התפלה שהיא לצרכי הגוף אין לה שלמות כי אם על-ידי התורה וכו' כנ"ל. ועל-כן בודאי אין זה דרך הטוב והאמת לומר: "אלמד תורה כדי שאוכל להתפלל על צרכי הגוף", כי זה הוא בחינת (אבות ה, ה): 'אל תעשה קרדם לחפר בה', כי עקר פונתו על צרכי הגוף רק מחמת שמתביש לשאל על צרכיו, על-כן הוא לומד כדי שישאל צרכיו. וזה בודאי מגנה מאד, על-כן אין נאה בתפלה כזו שהתפלה תבקש את התורה כנ"ל, אבל התפלה שעושין מתורות, שהוא לקיים את התורה, אז התפלה נבנית בשלמות גדול בבחינת מלוי הירח וכו', ואז בודאי אינה מתבישת התפלה בחינת אשה לרדף אחר בעלה, שהוא התורה, בבחינת "נקבה תסובב גבר", בחינת "והחזיקו" וכו', כי תפלה שלמה כזאת - בודאי תוכל לרדף אחר התורה ולבקש אותה: 'למד ועסק בתורה בשבילי כדי שאוכל לעשות תפלות מתורות אלו, כי כל פונתי לעשות רצון בוראי'.

וזהו והחזיקו שבע נשים - בחינת תפלה, שהוא יראת ה', בחינת "שבע ביום הללתיך" וכו'. וזהו (שם) לחמנו נאכל ושמלתנו נלפש - כי הלחם והשמלה, שהוא הפרנסה הנמשך על-ידי תפלות פשוטות של צרכי הגוף, עקר הפרנסה נמשך מהתורה, כי תפלה כזאת אין לה שום כח להשפיע כי אם מה שמקבלת מהתורה, שמשם כל ההשפעות וכו', אבל תפלה שעושין מתורה, שכל פונתה לקיים את התורה - זאת התפלה היא בעצמה תורה ואצלה כל ההשפעות, מאחר שכל עסקה לקיים את התורה שמשם כל

התשובה השלימה והיודוי [של יוהב"פ] הוא לעשות מהתורה תפילה

[כה] פִּימִים הִתְהַמָּה, לֹא יֹאמְרוּ עוֹד אַרְזֵן בְּרִית ה' וְכוּ', בְּעֵת הַהִיא יִקְרְאוּ לִירוּשָׁלַם כְּסֵא ה' וְכוּ', וְלֹא יֵלְכוּ עוֹד אַחֲרֵי שְׁדָרוֹת לְבָם הָרַע (ירמיה ג, טו-יז). יְרוּשָׁלַם – יִרְאֶה שָׁלֵם (בראשית רבה נ, ז), בְּחִינַת תְּפִלָּה, כִּי שֵׁם הַבַּיִת הַמְקֻדָּשׁ – "בֵּיתֵי בַיִת תְּפִלָּה" (ישעיה נ, ז), שְׁעָקֵר שְׁלֵמוֹת הַתּוֹרָה יִהְיֶה כְּשֶׁתְּבֹא לְתוֹךְ בְּחִינַת יְרוּשָׁלַם, דְּהֵינּוּ לְתוֹךְ הַתְּפִלָּה, שְׁעַל-יְדֵי-זִכְוִין לְשֹׁמֵר וְלַעֲשׂוֹת וְלִקְוִים, 'לֹא הַמְדַרְשׁ הוּא הָעֵקֶר אֲלֵא הַמַּעֲשֶׂה', "קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל ה'" (הושע יד, ג) – 'דְּבָרִים' דִּיקָא, (שמות לח, ד) כִּי בְּוֹדָאֵי הַתְּשׁוּבָה קָשָׁה מְאֹד לְזָכוֹת לְתְּשׁוּבָה, כִּי מֵאַחַר שְׁגָם קָדָם שְׁחָטָא וְנִתְלַכְלַךְ בְּעוֹנוֹת וְנִלְכַד בְּמַצּוֹדוֹת הַיֵּצֵר הָרַע – לֹא הָיָה לוֹ כַח לְעַמֵּד בְּנִגְדּוֹ, מִכָּל שְׂכָן אֵיךְ יִכּוֹל לְעַמֵּד בְּנִגְדּוֹ אַחֲרֵי-כֵן – שְׂכָבֵר נִתְפַס בְּמָה שְׁנִתְפַס (וכנ"ל בַּאוֹת ז), עַל-כֵּן עָקֵר הַתְּשׁוּבָה עַל-יְדֵי אֲמִירַת תְּהִלִּים שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּבוּדוֹת, וְהָעֵקֶר כְּשֶׁעוֹשִׂין מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת כְּנ"ל, שְׂאֵז יִכּוֹל לְדַבֵּר בְּפִיו עַל כָּל פְּנִים וְלִבְקֹשׁ מִהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ עַל כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, עַל כָּל מַצּוֹה וּמַצּוֹה שִׁזְכָּה לְקִימָה וְלְשׁוּב אֵלָיו, וּבְפִרְט עַל הַדְּבָרִים שְׂכָבֵר עֲבַר עֲלֵיהֶם, וְעַל-יְדֵי-זִכָּה לְתְּשׁוּבָה, בְּחִינַת "קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ".

וְזֶה בְּחִינַת הַיּוֹדֵי שֶׁל יוֹם-כִּפּוּר שְׁפוֹרְטִין בְּהַיּוֹדֵי כָּל הַחֲטָאִים וּמִתְחַרְטִין עֲלֵיהֶם וּמִבְקִשִׁין מִהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ: יְחִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ שְׁלֵא אֲחֻטָּא. נִמְצָא, שְׁעוֹשִׂין מִהַתּוֹרָה תְּפִלָּה, דְּהֵינּוּ מִכָּל מַצּוֹת הַתּוֹרָה שְׂמִזְכִּיר שְׂעֵבֵר עֲלֵיהֶם, הוּא מִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם לְהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ שִׁיִּצִּילוּ לְהִבָּא וּיִמַּחֵל לוֹ עַל הָעֲבָר עַד שִׁיְהִי נִחְשָׁב כְּאִלוֹ קַיִם כָּל הַתּוֹרָה, שְׂכָל זֶה הוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה שְׁעוֹשִׂין מִהַתּוֹרָה. נִמְצָא, שְׂכָל הַיּוֹם שֶׁל יוֹם-כִּפּוּרִים עוֹסְקִין לַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרָה תְּפִלָּה עַל-יְדֵי רַבּוּי הַיּוֹדֵי שְׂאֻמְרִים אֵז, כִּי אֵז צְרִיכִין לְכַךְ, כִּי אֵז יוֹם הָאֲחֵרוֹן שֶׁל אַרְבָּעִים יָמִים הָאֲחֵרוֹנִים (סדרעולם ז), שְׂאֵז עָקֵר גְּמַר הַתְּקוּן שֶׁל חֲטָא הָעֵגֶל שְׂעֵבְרוּ עַל

חֲדַת', שְׁעַל-יְדֵי-זִכָּה זִכְוִין לַעֲשׂוֹת מִתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת, דִּיקָא עַל-יְדֵי-זִכָּה זִכְוִין לְשַׁפֵּךְ לְבוֹ כַּמִּים לְפָנֵי ה', כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי אֲשֶׁר יוֹדַע נִגְעֵי לְבָבוֹ וּמִכְאוּבּוֹ אֵיךְ הוּא רְחוּק מֵה' יִתְבָּרַךְ, וְלֹאִיזָה מִדּוֹת רְעוֹת וְתַאוֹת רְעוֹת וּבְלִבּוֹלִים רְעִים נִפְל בְּעוֹנוֹתָיו, וְכָל מָה שְׁעוֹבֵר עָלָיו בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת, שְׂהַכֵּל יוֹכֵל לְמַצָּא בְּתוֹךְ תְּפִלוֹת אֵלוֹ שְׁעוֹשֶׂה מִתּוֹרוֹת, וְלִפְרֹשׁ שִׁיחַתוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּגִים עַל בְּלָם כִּבֵּן הַמִּתְחַטָּא לְפָנָי אֲבִיו עַד שְׂיִוְכַל לְשַׁפֵּךְ לְבוֹ כַּמִּים וְכוּ'.

וְזֶהוּ מִמַּעֲיָנֵי הַיְשׁוּעָה – כִּי דִרְךָ זֶה הוּא בְּחִינַת מַעֲיָנֵי הַיְשׁוּעָה, שֶׁהַיְשׁוּעָה נּוֹכַעַת מִמַּעֲיָנוֹת שְׂאִינָם פּוֹסְקִים שְׂנַמְשָׁכִין מִהַנְּחַל נּוֹכַע וְכוּ' (משלי יח, ד), שֶׁהֵם יְשׁוּעוֹת בְּלִי גְבוּל וְקֵץ וְסוֹף וְתַכְלִית – שְׂיִכּוֹלִים לְהוֹשִׁיעַ לְכָל יְהִיָּה מִי שִׁיְהִיָּה, אֲפִלוֹ אִם הוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא, כִּי הוּא "נִחַל נּוֹכַע" וְכוּ' בְּחִינַת (בראשית כו, יט): "בְּאֵר מַיִם חַיִּים" – מַעֲיָנוֹת שְׂאִינָם פּוֹסְקִים לְהוֹשִׁיעַ לְכָל בְּחִינַת מַעֲיָנֵי הַיְשׁוּעָה. וְזֶהוּ בְּחִינַת גְּדַל הַשְּׂמִיחָה, כִּי כְּשׁוֹזְכִין לְהַמְשִׁיךְ דִּרְךָ זֶה הוּא וְדָאֵי שְׂמִיחָה שְׂאִין לָהּ קֵץ, בְּחִינַת וְגִילוֹ בְּרַעְדָּה, בְּחִינַת "וְשִׂמְחַת עוֹלָם" וְכוּ', כְּנ"ל (בַּאוֹת יח).

התפילה צריכה להקיף את כל התורה – להתפלל ללמוד ולהתפלל

[כד] וְזֶה בְּחִינַת הַהִקְפּוֹת עִם הַלּוֹלֵב סְבִיב הַסְּפָר תּוֹרָה, בְּחִינַת "נִקְבָה תְּסוּבֵב גְּבֵר", שְׂאֻמְרִים תְּפִלוֹת וְהוֹשְׁעוֹת סְבִיב הַתּוֹרָה, כִּי כָּל כּוֹנְנֵנוּ לְהַמְשִׁיךְ הַתּוֹרָה לְתוֹךְ הַתְּפִלָּה לַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרָה תְּפִלָּה כְּנ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת אָדָם דְּבוּר מַעֲשֶׂה הַמְּבֹאֲרִים בְּכּוֹנְנֵנוֹת (פריעקזיים, שַׁעַר הַלּוֹלֵב, פֶּרֶק ז), אָדָם הוּא בְּחִינַת הַתּוֹרָה, בְּחִינַת (במדבר יט, יד): "זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם", דְּבוּר הוּא הַתְּפִלָּה שְׁעוֹשִׂין מִהַתּוֹרָה, בְּחִינַת (תהלים נא, ז): "אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח" וְכוּ', מַעֲשֶׂה – הֵינּוּ שְׂכָל כּוֹנְנֵנוּ בְּתִפְלָתְנוּ לְזָכוֹת לְמַעֲשֶׂה, דְּהֵינּוּ לְקַיִם אֵת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, שְׂזֶהוּ בְּחִינַת הַנ"ל שְׁעוֹשִׂין מִהַתּוֹרָה תְּפִלָּה, כְּנ"ל.

יודעין בעצמנו כל אחד ואחד, אף-על-פי-כן, על-פי הדרך הזה - לעשות מהתורות תפלות, הנמשך עתה מבחינת התנוצצות משיח שמתנוצץ לבוא במהרה בימינו, כי בודאי לא יתמהמה עוד, חס ושלום, כל-כך, כמו שהתמהמה עד הנה. על-פי הדרך הזה אנו יכולים בלנו איך שהוא לשוב להשם-יתברך, מאחר שכל תשובתנו ותקונתנו ותחלתנו להשם-יתברך הוא רק על-ידי תפלה, שאנו מצפים ומבקשים ומתחננים מהשם-יתברך שישב אותנו אליו, ויעזרנו וישעינו בגבורתו הגדולה ובחסדיו הנפלאים לקיים את כל התורה מעתה, על-כן עתה בודאי אין לנו לפל בדתנו מלהתפלל לשוב להשם-יתברך, מחמת שמעשינו אינם כהגון, כי הלא, אדרבה! זהו בעצמו בקשתנו מהשם-יתברך שהוא יעזרנו לתקן מעשינו, ובזה אנו יכולים לעסק תמיד עד שירחם עלינו מן השמים למלאות בקשתנו. ובאמת מי שהוא תוק בדרך הזה להרבות בהתבודדות ולעשות מהתורות תפלות, ולהרבות בתפלות כאלו תמיד, יהיה איך שיהיה - בודאי יהיה אחריתו טוב. וסוף כל סוף, סוף כל סוף בודאי ישוב להשם-יתברך באמת, כאשר הבננו מפיו הקדוש כמה פעמים, וכמבאר מזה בספריו הקדושים.

על ידי דרך זו יכולים תמיד לשוב לה' אף על פי שעבר מה שעבר

[כז] וזה שצוהק הפסוק: עד מתי תתחמקין הפת השוכבה, ופרש רש"י לענין תשובה, כנ"ל. הינו שהפסוק קורא תגר וצועק וקורא בקול גדול אים ונורא על מה שאנו נופלין בדתנו בכל פעם מלשוב מחמת רבוי מעשינו הרעים, שהיינו שונים באולתנו פעמים אין מספר. וכאשר ידוע, שרוב המתרחקים מהשם-יתברך הוא מחמת נפילות כאלו, מחמת שרואים שזה כמה שחפצים לשוב, ובכל פעם נופלים יותר ויותר, כי כל מה שהם רוצים לצאת מן הרפש והפיט, מתגרה ומתגבר עליהם הבעל

התורה, שעקר התקון על-ידי שעושין מהתורות תפלות, שזהו בחינת שלש-עשרה מדות של רחמים שנתגלו למושה אז בשביל התקון, כנ"ל (באות ט).

עיקר החידושים [שמהם עושים תפילה] הם חידושים של תורה שבעל פה [כלומר, שמחדש התחזקות שלא כתובה בתורה שבכתב]

[כז] וזהו (ירמיה לא, כא): עד מתי תתחמקין הפת השוכבה כי ברא ה' חדשה בארץ נקבה תסוכב גבר, ופרש רש"י הפסוק לענין תשובה, וזה לשון רש"י: תתחמקין - 'תסתרי ממני שאת בוששה לשוב אלי מפני דרביך'. הנה חדשה נבראת בארץ - 'שהנקבה תחזור אחר הזכר לבקשו שישאנה, לשון (שיר השירים ג, ב) אסככה בעיר אבקשה' וגו', עד כאן לשון רש"י. ולכאורה מה ענין "נקבה תסוכב גבר", שהנקבה תחזור אחר הזכר וכו' לענין תשובה? אך על-פי הנ"ל מבאר היטב, כי איש ואשה, זכר ונקבה - שרשם למעלה למעלה במקום גבה מאד, שכל היחודים העליונים תלויים בהם, וכמוכן בכל ספר הזהר הקדוש וכתבי האר"י ז"ל. והם בחינת הקדוש-ברוך-הוא וכנסת ישראל (זהר משפטים קח:), והם בחינת תורה-שבכתב ותורה-שבעל-פה (שם תרומה קסא:), שהם בחינת תורה ותפלה, כי תפלה היא בחינת תורה-שבעל-פה, כי עקר שלמות התפלה היא כשעושין מהתורה תפלה, שזהו בחינת תורה-שבעל-פה, כי אי אפשר לעשות בשלמות מהתורה תפלה כי-אם על-ידי בחינת תורה-שבעל-פה, שהוא בחינת כלליות כל החידושים דאורייתא שמתדשין כל אחד ואחד, שכלם נמשכין מבחינת רוח-של-משיח - שזוכה להתחדשות התורה בתכלית השלמות, שהוא בחינת אורייתא דעתיקא סתימאה, ועל-ידי חידושים אלו יהיה נמשך זה הדרך בשלמות בעולם - לעשות מהתורות תפלות, וכנ"ל.

ואז לא נתבייש לשוב להשם-יתברך אפלו אם עשינו מה שעשינו, ואפלו אם אנחנו עכשו כמו שאנו

כנ"ל. ועל-כן על-ידי דרך זה לא נבוש ולא נפלם לעולם, כי איך שהוא נשוב להשם-יתברך, כנ"ל.

וזה בחינת (תהלים קמ, ד): תחת אהבתי ישמנוני ואני תפלה - אהבה זה בחינת התורה, בחינת "תורת חסד", וכמו שכתב רבנו ז"ל (סימן לג) על פסוק (שם מב, ט): "יומם יצוה ה' חסדו" - שכל מצות התורה הם בחינת אהבה וחסד וכו'. וזהו תחת אהבתי ישמנוני - שכל מה שאני זוכה לבחינת אהבה שהוא בחינת מצות התורה, כל מה שאני רוצה להתחיל לעסק באיזה תורה ומצוה, שהם בחינת אהבה וחסד. ישמנוני - שהם מתגרים ומשמינים בי ורוצים להפילי, חס ושלום, ואני איני יודע מה לעשות לנגדם, כי הם מתגרים בי מאד, על-כן כל עסקי תפלה, בחינת "ואני תפלה", דהינו שאני עושה מהתורה שהיא בחינת אהבה - אני עושה ממנה תפלה, ועל-ידי זה אני מצפה לישועה עדין, שאזכה לשוב להשם-יתברך באמת, וכן"ל.

על ידי דרך זו של התפילה עיקר התעוררות הרחמים

[כח] וזה שנסמך שם בירמיה אחר פסוק: עד מתי תתחמקין וכו' (פסוק כו): הנה ימים באים נאם ה' וזרעתי את בית ישראל וגו' זרע אדם וזרע בהמה. ופרש רש"י: 'הפובים והסכלים שבהם אני אזרעם בלם להיות זרע שלי', זרע אדם וזרע בהמה, תרגום יונתן: אקמינון כבני אנשא ואצלחינון כבעירא - שאין עונותיו נפקדין עליו, עד כאן לשון רש"י. אדם זה בחינת תורה, בחינת (במדבר יט, ד): "זאת התורה אדם". בהמה זה בחינת תפלה, כי בהמה בגימטריא שם ב"ן, שהיא בחינת מלכות, כמובא בכתבים (עץ חיים שער מות, פרק ד). כי עקר התפלה שישים עצמו כבהמה, כמו שאין בו שום דעת, רק יבקש רחמים ותחנונים, בבחינת (תהלים מב, ב): "כאיל תערג על אפיקי מים" וכו'. וכמו שכתוב (עין יואל א, ב): "כבהמות שדי אערג אליך" וכו'. בחינת (ישעיה לח, ד): "כסוס עגור

דבר יותר ויותר. ומחמת זה נתרשלו ידיהם מלשוב עוד, כאלו, חס ושלום, אפס תקנה, חס ושלום. ועל זה קורא הפסוק: עד מתי תתחמקין - עד מתי תסתרי ממני שאת בוש לשוב אלי מפני דרכך. הנה חדשה נבראת בארץ - שהנקה תחזור אחר הזכרים וכו', הינו בחינת "נקבה תסובב גבר", שהוא בחינת שעושים מהתורות תפלות, כמבאר לעיל (באות כב), שזהו בחינת סבות, בחינת "והחזיקו" וכו' כנ"ל, שמכל דברי התורה והמצות בין מצות עשה בין מצות לא תעשה עושין מהם תפלות, כנ"ל. ועל-ידי דרך זה אין לך להתביש לשוב אלי תמיד, יהיה איך שיהיה, כי רחמי לא בלים, ובכל פעם תוכל לבוא בתפלה ותחנונים לבקשני שאקרבך מעתה, ובודאי יעילו דבריך סוף כל סוף.

כי דרך זה נמשך מבחינת גאלה האחרונה שאין לה הפסק שהיא בחינת מעיני הישועה, שדרך ישועה זאת אינו נפסק לעולם כנ"ל (באות כג), כי הוא דרך שדרכו בו אבותינו מעולם אברהם יצחק ויעקב ומשה ואהרן ויוסף ודוד, וכל הצדיקים הקדמונים שעסקו בתפלה והתבודדות הרבה להתקרב להשם-יתברך, אך בתפלה לא היו יכולים עדין לזכות לזה בשלמות - לעשות מתורה תפלה, מחמת שעדין לא היה תורה בעולם, והכרחו לעסק בתפלה הרבה כל האבות עד משה, עד שזכה משה ברבוי תפלותיו, בחינת (תהלים צ, א): "תפלה למשה" להמשיך תורה, אבל עדין לא הגיע העת לחזור ולהכניס התורה לתוך התפלה ולכבש דרך זה בעולם לעשות מהתורות תפלות. ועל-כן הוה מה דהוה, שקלקלו הערב רב והחטיוא גם את ישראל וכו', עד שבא דוד המלך, עליו השלום, שהוא משלים את השבעה רועים, והוא היה שרש נשמת משיח, והוא התחיל לעורר זה הדרך לעשות מהתורות תפלות, שזהו בחינת תהלים וכו' כנ"ל, אבל עקר הגמר יהיה בימי משיח

עֲשֶׂה תְּקוּנָא דִּיקְנָא קְדִישָׁא, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא יוֹדְעִין
לַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁלֹשׁ-עֶשְׂרֵה
מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים, וְכַנ"ל.

וְעַל-כֵּן לֵאמֹר וְרַחֵל כְּחֵדָא חֲשִׁיבִי [וְכַמּוּבָא בְּזֵהר
הַקְדוּשָׁה (פְּנִיחַס רַמְדִּי); וּבְכַתְּבֵי הָאֲר"י (עֵין עִזְחִיִּים, שַׁעַר יוֹד, פֶּרֶק
ח): שְׁלֵאָה וְרַחֵל כְּחֵדָא חֲשִׁיבִי]. כִּי לַפְעָמִים נִכְלָלִין
בְּפִרְצוּף אֶחָד. וַיַּעֲקֹב שֶׁהוּא יְסוּד הַתּוֹרָה, בְּחִינַת
תּוֹרָה-שֶׁבְכָתָב, הִיָּה כָּל עֲבוּדָתוֹ בְּרַחֵל, שֶׁהוּא
בְּחִינַת תּוֹרָה-שֶׁבְעַל-פֶּה. כִּי אִין שְׁלֵמוֹת לַתּוֹרָה-
שֶׁבְכָתָב בְּלֹא תּוֹרָה-שֶׁבְעַל-פֶּה. וְאִי אֶפְשָׁר לְהוֹלִיד
שׁוּם עֲבוּדָה וּמִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים מִתּוֹרָה-שֶׁבְכָתָב
כִּי אִם עַל-יְדֵי תּוֹרָה-שֶׁבְעַל-פֶּה, כִּי מִתּוֹרָה-שֶׁבְכָתָב
אִין יוֹדְעִין שׁוּם מִצְוָה בְּשְׁלֵמוֹת, כִּי כָּל מִצְוֹת תְּפִלִּין
לֹא נֶאֱמָרָה כִּי אִם בְּפֶסֶק אֶחָד (דְּבָרִים ו, ח): "וּקְשַׁרְתֶּם"
וְכו', וְאִין אֲנִי יוֹדְעִין אִם הַתְּפִלִּין שֶׁל עוֹר אוֹ שֶׁל כֶּסֶף
וְזָהָב, וְהֵיכָן מְקוּם הַנְּחֻתָן וְקִשְׁיֵרְתָן. וְכֵן שְׁאָר דִּינֵי
תְּפִלִּין הַמְּרַבִּים בָּלָם אִין אֲנִי יוֹדְעִין כִּי אִם עַל-יְדֵי
תּוֹרָה-שֶׁבְעַל-פֶּה, וְכֵן בְּשְׁאָר הַמִּצְוֹת (וְכַמּוּבָא כָּל זֶה בְּמִקּוּם
אֲחֵר). וְעַל-כֵּן הִיָּה כָּל עֲבוּדָתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב בְּרַחֵל.

אָבֵל בְּאֵמֶת אִי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לְקִיּוּם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת
בְּשְׁלֵמוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת יַעֲקֹב וְרַחֵל כִּי אִם עַל-יְדֵי
תְּפִלָּה וְתַחֲנוּגִים וְכַנ"ל, שֶׁהֵם בְּחִינַת לֵאמֹר כַּנ"ל.
וּמִחֲמַת שֶׁתּוֹרָה וְתְּפִלָּה הֵם תְּלוּיִים זֶה בְּזֵה, שְׂאִי
אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לַתּוֹרָה כִּי אִם עַל-יְדֵי תְּפִלָּה, כִּי צְרִיכִין
אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לַתְּפִלָּה כִּי אִם עַל-יְדֵי תּוֹרָה, כִּי צְרִיכִין
לַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרָה תְּפִלָּה, וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְלַמַּד תּוֹרָה
כְּדֵי לִידַע עַל מַה לְהַתְּפַלֵּל וְלַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרָה תְּפִלָּה,
אָבֵל גַּם לְזַכּוֹת לְלַמַּד תּוֹרָה צְרִיכִין תְּפִלָּה. וְכַמּוּ שְׂאֲנִי
מִתְּפִלִּין בְּכָל יוֹם: וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרַתְךָ וְכו', וְתַן
בְּלִבְנוּ בִּינָה וְכו', לְלַמַּד וּלְלַמַּד וְכו'. וּמִחֲמַת זֶה
אִין יוֹדְעִין מֵהֵיכָן הַהִתְחַלָּה [וְכַמּוּ שֶׁכָּתָב רַבְנֵינוּ ז"ל
בְּמִקּוּם אֲחֵר (לְקוּטֵי מוֹהָר"ן סִימָן רַע"א)] שֶׁיֵּשׁ כְּמַה דְּבָרִים שְׂאִין
יוֹדְעִין הַהִתְחַלָּה.

כֵּן אֶצְפָּצֵף אֶהְיֶה כִּינָה" וְכו', וְעַל-יְדֵי בְּחִינָה זֹאת
שֶׁיַּעֲשֶׂה ה' יִתְבָּרֵךְ, שִׁיזְרַע אֶת יִשְׂרָאֵל זֶרַע אָדָם וְזֶרַע
בְּהֵמָה יַחַד, שֶׁיַּעֲשׂוּ מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת כַּנ"ל, עַל-יְדֵי-
זֶה תִּהְיֶה יְשׁוּעָה לְכֻלָּם, בְּחִינַת 'אֶקִּימִינוּן כְּאֲנִישָׁא
וְאֶצְלַחִינוּן כְּבַעֲיָרָא' - 'שְׂאִין עֲוֹנוֹתֵינוּ נִפְקְדִין עָלֵינוּ,
כִּי עַל-יְדֵי-זֶה עֶקֶר הַתְּשׁוּבָה וְסְלִיחוֹת כָּל הָעֲוֹנוֹת, כִּי
הוּא בְּחִינַת שְׁלֹשׁ-עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים, שְׁעַל-
יְדֵי-זֶה עֶקֶר הַסְּלִיחָה וְהַתְּקוּן, וְכַנ"ל.

וְזֶה שְׁנִסְמָךְ שָׁם: הִנֵּה יָמִים בָּאִים וְכָרְתִי אֶת בֵּית
יִשְׂרָאֵל וְכו'. הֵינּוּ כַּנ"ל, כִּי עַל-יְדֵי דְרָךְ זֶה נִזְכָּה
לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה לְעוֹלָם, בְּחִינַת (יִרְמִיָּה ל"א, ל"ב): נִתְּתִי
אֶת תּוֹרַתִי בְּקֶרֶבְךָ וְעַל לְפִם אֶכְתְּבֶנָּה. לֵב זֶה
בְּחִינַת תְּפִלָּה, כִּי עֲבוּדָה שֶׁבְלֵב זֶה תְּפִלָּה (תְּעִנִּית ב'),
הֵינּוּ שֶׁתִּהְיֶה נִכְתְּבַת הַתּוֹרָה בְּתוֹךְ הַלֵּב - שֶׁיִּכְתְּבוּ
מִהַתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת לֵב, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִשׁוּב
אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ בְּאֵמֶת וְיִקְרַב אוֹתָנוּ בְּרַחֲמָיו, בְּחִינַת
וְהִיִּיתִי לָהֶם לְאֱלֹקִים וְהֵמָּה יִהְיוּ לִי לְעָם.

ביאור סוד לאה ורחל, וכן מבאר למעשה מהיכן
להתחיל [תורה או תפילה]

[כַּמּוּ] וְזֶה בְּחִינַת יַעֲקֹב וְלֵאמֹר וְרַחֵל. רַחֵל - זֶה בְּחִינַת
תּוֹרָה-שֶׁבְעַל-פֶּה, (כַּמּוּ שֶׁכָּתָב רַבְנֵינוּ ז"ל בְּסִימָן י"ב בְּהַתּוֹרָה 'תְּחִלָּה
לְדוֹד'), לֵאמֹר - זֶה בְּחִינַת תְּפִלָּה, בְּחִינַת (בְּרַאשִׁית כ"ב, ז'):
"וְעֵינֵי לֵאמֹר רְכוֹת", שֶׁהִיָּתָה בּוֹכָה שְׁלֹא תִפֵּל בְּחֵלְקוֹ
שֶׁל עֵשָׂו (בְּכַתְּרָא קַנָּה), בְּבְחִינַת (יִרְמִיָּה ל"א, ח): "בְּכִבִּי
יָבִאוּ וּבְתַחֲנוּגִים אוֹכִילִם". יַעֲקֹב זֶה בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת
הַתּוֹרָה, בְּחִינַת (דְּבָרִים ל"ג, ד'): "תּוֹרָה צְוָה לָנוּ מִשָּׁה
מוֹרְשָׁה קְהֵלֶת יַעֲקֹב", הֵינּוּ בְּחִינַת תּוֹרָה-שֶׁבְכָתָב,
כִּי תּוֹרָה-שֶׁבְכָתָב וְתּוֹרָה שֶׁבְעַל פֶּה הֵם בְּחִינַת אִישׁ
וְאִשָּׁה, בְּחִינַת יַעֲקֹב וְרַחֵל, כִּיְדוּעַ (עֵין זֵהר תְּרוּמָה קס"א).

וְכַבֵּר בְּאַרְנוֹ, שֶׁעֶקֶר הַתְּפִלָּה שֶׁעוֹשִׂין מִתּוֹרָה הוּא עַל-
יְדֵי תּוֹרָה-שֶׁבְעַל-פֶּה, שֶׁהִיא בְּחִינַת חֲדוּשִׁין דְּאוֹרֵיתָא
הַנְּמָשְׁכִין מִשְׁלֹשׁ-עֶשְׂרֵה מִדּוֹת וְכו', שֶׁשְׂרָשָׁם שְׁלֵשָׁה

עלמא דאתכסיא, כי סוד התפלה גבה וסתום ונעלם מאד, ועל-כן אין בני אדם, אפלו הכשרים - רצין אחר זה כל כך. ואדרבא! בני אדם מזוללים בה, כי תפלה הוא בחינת דברים העומדים ברומו של עולם, שגבה ונשגב מאד, אבל בני אדם מזולזין בה.

ואפלו יעקב לא היה יכל לעמוד על הדבר הנ"ל ועבד ברחל דיקא, וכנ"ל. ולכן הארמי ברמאותו הגדולה רצה להטעות את יעקב ולהחליף לו לאה ברחל (שם פסוק כג), כי לכן לא ידע כלל מעלת לאה בחינת מעלת התפלה, כי הוא בודאי זלזל בתפלה לגמרי, ועל-כן סבר שאין בלאה שום חשיבות כלל, וסבר שהטעה ורמה את יעקב מאד במה שהחליף לו לאה ברחל, אבל באמת הכל מאת ה' היתה, כי מאד עמקו מחשבותיו יתברך, ובאמת הכל היה לטובה גדולה.

כי רחל הצדקת מסרה סימנים לאחותה לאה שלא תתביש (מגלה יג), כי יעקב מסר הסימנים לרחל - זה בחינת הסימנים של התורה, בחינת (ירמיה לא, ב): "הציבי לך צינים", ודרשו רבותינו ז"ל (ערובין נד): 'עשו סימנים לתורה', כי צריכין לעשות סימנים בתורה שלא תשתכח ולא תתחלף, שלא לגלות פנים בתורה שלא כהלכה, וכל הסימנים הם בבחינת תורה-שבעל-פה, שהוא בחינת רחל, ששם כל המסורה והסימנים, אבל רחל, שהוא בחינת תורה-שבעל-פה - מסרה כל הסימנים לאחותה לאה, שהיא בחינת התפלה ומלמדת אותה איך לדבר עם יעקב, שהוא כלל התורה, ואיך לעשות מהתורה תפלה. ואזי באמת נכללין רחל ולאה יחד, כי תורה-שבעל-פה ותפלה שניהם בחינה אחד, ושניהם מתחברים עם יעקב, שהוא יסוד כלל התורה, והכל פדי להוליד שנים-עשר שבטי-יה, שיש בהם ארבעים ותשע אותיות כנגד ארבעים ותשעה שערי תשובה, שזהו בחינת תהלים, שכל זה הוא בחינת שעושין מהתורות תפלות, כנ"ל (באות יג).

ועל-כן אפלו יעקב אבינו, עליו השלום, לא היה יכל לעמוד על הדבר, וסבר שבהכרח להתדבק תחלה ברחל, שהוא בחינת תורה-שבעל-פה, כי לכאורה נראה כך, שצריכין להתחיל מעסק התורה, וכנ"ל. וגם פי לאה היא בחינת 'עלמא דאתכסיא'. ורחל היא בחינת 'עלמא דאתגליא' (זהר ויצא קנח), הינו כי רחל, שהיא בחינת תורה-שבעל-פה, זה בחינת עלמא דאתגליא, כי מעלת חדושיין דאורייתא הכל רואין, וחביב בעיני כל בני [כאין] עולם מחמת שיש בהם חכמה ושכל גדול הנגלה לעין כל, וחכמה ושכל זה חשוב וחביב בעיני כל, כי "החכמה תחיה" (קהלת ז, יב), והיא חשובה בעיני הכל וכמו שכתב רבנו בהתורה 'מי שיודע מארץ-ישראל' וכו' (בסימן מ בלקוטי תנינא). אבל לאה, שהיא בחינת תפלה, היא בחינת עלמא דאתכסיא, כי חשיבות ומעלת התפלה סתום ונעלם מעין כל, כי תפלה היא רק בחינת אמונה ואי אפשר להבין ענין התפלה בשום שכל כלל. ועל-כן נאמר על התפלה, "כרם זלות" וכו' (תהלים יב, ט), ודרשו רבותינו ז"ל (ברכות ו): 'אלו דברים העומדים ברומו של עולם ובני אדם מזולזין בה, ומאי ניהו? תפלה'.

וזה בחינת (בראשית כט, ז): "ורחל היתה יפת תאר ויפת מראה ועיני לאה רכות" וכו'. כי יפי ההדור התורה-שבעל-פה הכל רואין וחשוב בעיני הכל, והכל רצין אל המשנה, אבל 'ועיני לאה רכות' - 'שהיתה בוכה תמיד שלא תפל בחלקו של עשו' (בראשית רבה ע, טז), שזהו בחינת התפלות שמתפללין להשם-יתברך להנצל מהיצר הרע וחילותיו, שהוא הסמ"ך מ"ם, שהוא שרו של עשו. וזה בחינת 'שהיתה בוכה שלא תפל בחלקו של עשו', והיתה בוכה כל-כך עד שהיה עיניה רכות. וזה רמז על כנסת ישראל, על שכל אחד ואחד מישראל צריך לבכות כל-כך כמו לאה - שלא יפל בחלקו של הסמ"ך מ"ם, חס ושלום, שהיא בחינת עשו (וכמבאר מזה במקום אחר). אבל מעלות וחשיבות ענין זה של תפלה אין הכל רואין, כי הוא בחינת

יתברך לזכות לקיים את התורה. וכמו שכתב רבנו ז"ל (סימן קי תנינא), שכל הצדיקים לא זכו למדרגתם כי אם על-ידי התבודדות ותפלות וכו', כמבאר בשיחותיו הקדושים (שיחות הר"ן סימן קנר).

ע"י שעושים מתורה תפילה מהתפכת הסטרא אחרא להיות חלק מהטוב

[ל] ועל-כן זכה יעקב שגם השפחות נכללו בקדשה, כי 'שפחה' בנמיטריא 'משנה' עם הכוללים, כמוכא בכתיבי האר"י ז"ל (הקדמת שער הקדמות). וכש"אין לומדין כראוי, דהיגו שאין הלמוד לשמור ולעשות ולקיים, רק להתנהר ולקנטר, אזי נאמר (משל ל, כג): "ושפחה כי תירש גברתה", אבל על-ידי למוד ששה-סדרי-משנה כראוי - מבררין הטוב מן הרע, על-ידי שמבררין המתן מן האסור וכו', ואזי בחינת השפחה נכללת בקדשה תחת יד גבירתה, כמו שהיה בקריעת ים-סוף שראתה שפחה על הים וכו' (מכילתא בשלח). ואי אפשר להוליד מן התורה הולדה דקדשה - כי אם כשמכניעין את הסטרא-אחרא, עד שנכללת השפחה בקדשה. וזה סוד האבות שנשאנו שפחות, אבל אברהם, אף-על-פי שהכניע בחינת שפחה בישא על-ידי שמסרה לו שרה שפחתה, וזכה אחר-כך להוליד בקדשה את יצחק, אף-על-פי-כן עדן לא נהפכה מרע לטוב לגמרי. ועל-כן גוף ההולדה של השפחה היה הולדה דסטרא אחרא, שהוא ישמעאל.

אבל יעקב אבינו על-ידי שזכה לשניהם - לרחל וללאה, ושניהם נכללו יחד, שזהו בחינת שעושין מהתורה תפלה, שעל-ידי-זה עקר ההכנעה של השפחה בישא לגמרי עד שנתהפכה מרע לטוב גמור, כי עקר הכנעת הסטרא-אחרא בשלמות הוא על-ידי תפלה שעושין מתורה, שעל-ידי-זה זכו כל הצדיקים למדרגתן, על-כן זכה יעקב לשא את השפחות בקדשה גמורה עד שזכה להוליד גם מהם הולדות קדושות ונוראות, שהם שבטי-יה.

כי באמת בכל אלו הדברים שאין יודעין מהיכן ההתחלה צריכין להתחיל משניהם ביחד ולעסק בזה ובה, כמו בענין זה של תורה ותפלה, שאין יודעין מהיכן ההתחלה - צריכין להתחיל משניהם, דהיגו לעסק בכל יום בשניהם, ללמד קצת היום ולעסק בתפלה קצת היום. ואזי אף-על-פי שבתחלה בודאי אינו יודע היטב סדר תפלה ואיך לעשות מתורה תפלה, אף-על-פי-כן השם-יתברך מרחם עליו ומאיר עיניו, ומוסר לו סימני ודרכי התורה ומלמד אותו לפי בחינתו איך לעשות מתורה תפלה. ואחר-כך על-ידי התפלה יודע להשיג את התורה יותר, ואזי זוכה לידע סדר התפלה יותר, וכן בכל פעם, שכל אחד מחזיק את חברו, התפלה את התורה והתורה את התפלה.

וזה סוד מה שבתחלה, רחל שהיא התורה-שבעל-פה - מסרה את הסימנים של התורה ללאה שהיא התפלה. ועל-כן עקר ההולדה על-ידי לאה שילדה ששה שבטים, כי עקר תולדות של צדיקים שהם מעשים טובים, הם על-ידי התפלה, שהיא בחינת לאה עלמא דאתכסיא כנ"ל, וגם כל ההולדה של רחל היה רק בזכות שמסרה סימנים לאחותה. כמו שאמרו רבותינו ז"ל (מגלה יג): "ויזכר אלהים את רחל" (בראשית ל, כב) - שמסרה סימנים לאחותה, היגו שכל הולדת הצדיקים שמולדין מעשים טובים על-ידי התורה, שזהו העקר, כי לא המדרש הוא העקר וכו' (אבות א, יז). עקר ההולדה הוא רק על-ידי שמסרה הסימנים ללאה שהיא התפלה, היגו על-ידי שגם כל למוד התורה-שבעל-פה בחינת רחל, הכל בשביל לזכות לעשות מהתורה תפלה, שזהו בחינת שרחל מסרה סימני התורה ללאה, שהיא בחינת תפלה כנ"ל, כי עקר זכות הצדיקים השלמים שזוכין למצות ומעשים טובים ולהנצל מהיצר הרע וחילותיו העקר על-ידי תפלה - שמתפללין להשם-

שירת האזינו זה בחינת תפלה, שהוא בחינת שירה וזמרה, בחינת עשרה מיני נגינה (תקוניזר תקון סמ, קה), שבהם יסד דוד המלך, עליו השלום, ספר תהלים וכנ"ל, הינו שעל-ידי השירה הזאת כלל משה רבנו, עליו השלום, את כל התורה בתוך בחינת שירה, שהיא בחינת תפלה. ועל-ידי-זה האיר בנו הארה הזאת - לזכות ולעשות מהתורות תפלות, שעל-ידי-זה עקר קיום התורה באחרית הימים, בחינת וענתה השירה הזאת וכו', כי לא תשכח מפי זרעו וכו', וכנ"ל.

כשארם אין לו דיבורים בהתבודדות, אזי התורה שלמד [- ובעיקר התושבע"פ, דהיינו, שמתחזק להמשיך להתבודד בעקשנות] נותנת לו דיבורים חדשים לה' יתברך

[לב] וזה בחינת מה שאיתא בדברי רבותינו ז"ל (פתיחתא איכה רבתי סימן כד) שרחל בעצמה שכבה תחת המטה ודברה הסימנים עם יעקב בעת שנוודוג עם לאה. כדי שלא תתבייש לאה. ואיתא בכתבי האר"י ז"ל (פרועיחיים, שער הסליחות פ"ג) סוד גדול ונורא על זה, שקב הדבר בסוד היחודים העליונים, שבעת שמוודוג האור הנקרא יעקב, עם האור הנקרא בחינת לאה, אז בחינת רחל תחת המטה וכו', עין שם בעין חיים (שער לח, פרק א). ועל-פי דרכנו הנ"ל מכון היטב הסוד הזה לענין תפלה הנ"ל [כי זה ידוע, שעקר כל היחודים והזווגים העליונים נעשין בפני עבודת התחתונים, ובפרט על-ידי תפלה, שהיא עקר שלמות היחוד, כידוע בפגנות], הינו כי בעת שאיש הישראלי נכנס להתפלל תפלתו ושיחתו לפני השם-יתברך שזיכה להתקרב אליו ולקיים תורתו ומצותיו ורוצה לעשות מהתורה תפלה, אבל עדין אין מלה בלשונו לדבר, כי עדין אינו יודע דרכי וסימני התורה, ואינו יודע איך להתפלל ולדבר ולשוח. אזי בחינת רחל, שהיא בחינת תורה-שבעל-פה, בחינת חדושין דאורייתא שמהם נמשכין הדרכים לעשות מתורות תפלות, כנ"ל, אזי היא בעצמה מרחמת על איש הישראלי

כי מתורה בפני עצמה יש לפעמים יניקה להסמטרא-אחרא, חס ושלום, שהוא בחינת שפחה בישא (והר פנחס רל) - שמכנים בדעתו ללמד שלא לשמה להתיהר ולקנטר, ואזי הוא בחינת "ושפחה כי תירש גברתה", שהיא בחינת משנה וכמרמוז בתקונים (דף יד:). וכן מתפלה בפני עצמה תוכל הסמטרא-אחרא להתאחו, שמכנים בדעתו להתפלל לצורך גופו לבד וכו' וכנ"ל. אבל בשנכלל תורה ותפלה יחד, וכל תפלתו שיקים את התורה, וכל למודו את התורה, כדי שידע לעשות תפלות מהתורות, כדי שזיכה לשמור ולעשות ולקיים, ואז נכלל תורה ותפלה יחד בתכלית היחוד. ואז "יתפרדו כל פעלי און" (תהלים צב, י) ואין להסמטרא-אחרא שום יניקה, אדרבא! הרע נתהפך לטוב והשפחות נכללין בקדשה, שזה בחינת יעקב, שעל-ידי-זה שזכה ללאה ולרחל, שהם בחינת תורה ותפלה ביחד וכנ"ל, על-ידי-זה זכה להוליד גם מהשפחות שבטרייה, כי הכל נכלל בקדשה, על-ידי שעושיין מהתורות תפלות, שעל-ידי-זה עקר התשובה ועקר הסליחה של ראש-השנה ויום-הכפורים שאז עונות נתהפכין לזכיות (יומא פו:), וכנ"ל.

עיקר קיום התורה באחרית הימים [- ימי הירידה] יהיה ע"י תפילה

[לא] וזה (דברים לב, אב): האזינו השמים ואדברה וכו', יערף כמטר לקחי וכו' - שבודאי יכנסו דברי באזניכם, וכעין שפרש רש"י שם לענינו, והטעם פי שם ה' אקרא - כי אקרא ואתפלל בשם ה' ואעשה מהתורות תפלות, ועל-ידי-זה בודאי יערף כמטר לקחי תזל כטל - שיתקיימו ויכנסו דברי בלביכם כמטר וכטל, ותזכו לקיים את התורה, כי עקר קיום התורה הוא על-ידי-זה שעושיין מתורות תפלות וכנ"ל, כי כל שירת האזינו נאמרה כדי לזכות באחרית הימים לקיים את התורה, כמו שפתיב שם בענין (לא), - ואנכי הסתר אסתיר פני וכו', וענתה השירה הזאת לפניו לעד כי לא תשכח מפי זרעו (לא, כא), כי

הזה המתפלל שהוא בכחינת לאה כנ"ל, ומוסרת לו הסימנים והדרכים של התורה ומדברת בעצמה עם דודה, בחינת יעקב, בחינת פלל שרש התורה, כדי שיוכל לעשות מהתורה תפלה, כדי שיזדווג תורה ותפלה יחד, כדי שיולידו מעשים טובים.

וזה בחינת הדבורים הנשפעים לאדם בעת שנכנס להתבודד ולפרש שיתחיל לפני ה' ותברך, שבתחלה אינו יודע שום דבור לדבר, וכשהוא חזק בדעתו ומכריח עצמו אף-על-פי-כן לדבר, אזי על-פי רב באים לו דבורים שלא עלה על דעתו שידבר אותם, ואלו הדבורים נשלחים לו מן השמים ונמשכים מבחינה הנ"ל.

כל היגיעות שאדם צריך להתייגע הוא משום שאינו מתפלל

[לג] וזה בחינת יום-טוב שאסורים בו כל המלאכות, כמו בשבת, לכד אכל-נפש שמותר ביום-טוב, כמו שאמרו במשנה (ביצה לו): 'אין בין יום-טוב לשבת אלא אכל-נפש בלבד'. כי כל הימים טובים הם 'וכר ליציאת מצרים', שאז זכינו לקבל את התורה, על-ידי משה רבנו, עליו השלום, כמו שכתוב (שמות ג, יב): "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה". כי עקר התכלית הוא תורה ותפלה, שבשביל זה נברא כל אדם.

וזה בחינת (קהלת יב, יג): סוף דבר הכל נשמע את האלקים ירא ואת מצותיו שמור, כי זה כל האדם; את האלקים ירא - זה תפלה, שהוא בחינת יראה, בחינת (משלי לא, ל) "יראת ה' היא תהלה", כמו שכתב רבנו ז"ל כמה פעמים (יד, כב), ואת מצותיו שמור - זה תורה. וסיים: כי זה כל האדם - כי זה עקר הקיום והחיות והתכלית של כל אדם אשר בשבילו נבראו כל העולמות מראש ועד סוף, והכל בשביל התכלית הזו, שיוזכה לעסק כל ימיו בתורה ותפלה, וילך מדרגא לדרגא עד מדרגה העליונה.

כי יש כמה וכמה בחינות ומדרגות בתורה ותפלה, כמבאר בהתורה "חותם בתוך חותם" (בסימן כב), עין שם, ואם היה האדם זוכה לזה בשלמות - היו מתבטלים כל היגיעות והפרחות של כל העסקים והמלאכות הפלוליים בל"ט מלאכות, כי כל היגיעות הפרנסה שצריכין לעסק בעסקים ומלאכות, הכל נתהוה על-ידי חטא אדם הראשון שנגזר עליו (בראשית ג, י"ט): "בעצבון תאכלנה; בועת אפך תאכל לחם" וכו', על-ידי שפגם בעין הדעת טוב ורע, שאז פגם בתורה ותפלה, כי הוא היה צריך אז לקיים המצוה הזאת לבלי לאכל מעץ הדעת, שפגה היה כלול כל התורה, כידוע. וגם היה צריך אז להתפלל תפלתו לתקן כל העולם, כמובא בכתבים (ספר הגלגלים פרק יז). וכמבאר בפרוש רש"י על פסוק (בראשית ב, ה): "וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכו', ואדם אין לעבד את האדמה", ופרש רש"י: ובשלישי שכתוב "ותוציא הארץ", לא יצאו, על פתח קרקע עמדו עד יום ששי, ולמה? כי לא המטיר וכו', וכשבא אדם וכו' - התפלל עליהם וירדו וצמחו האילנות והדשאים. נמצא, שתקון כל הדברים לא היה אפשר להיות נגמר כי אם על-ידי תפלות אדם הראשון, והוא היה צריך עדין להתפלל עוד לגמר תקון כל העולמות בשלמות, כמבאר בכתבים.

אבל הסמ"ך מ"ם התגבר עליו בתחבולותיו והסיתו עד שאכל מעץ הדעת, ולא היה יכול עוד להתפלל תפלתו שהיה צריך להתפלל לתקון העולמות, ועל-ידי-זה נתקלקלו כל העולמות עד אשר לא יגמר תקונם עד ביאת המשיח, כמובא (פרעין חיים, קריאת שמע, פרק ג). ועל-ידי-זה נגזר יגיעת הפרנסה בחינת ל"ט מלאכות, בחינת "בעצבון תאכלנה" וכו'. נמצא, שעקר פגם הל"ט מלאכות נמשכין מפגם תורה ותפלה של אדם הראשון. וגם עכשו כל אדם כפי מה שזוכה לעסק יותר בתורה ותפלה בשלמות יותר - כמו-כן דוחה ומבטל מעצמו והמת הנחש, שהם

דומה למלאך ה' צבאות וכו', תורה יבקשו מפיהו וכו' - שאותיות התורה מבקשים שיצטוו מפיו על ידי שהוא ידבר בפיו ההשתוקקות והכסופין דקדשה שלו, שהם עקר שלמות התפלה, כמבאר לעיל, שעקר שלמות התפלה הוא, בשעושיין מתורה תפלה שמתפללין להשם יתברך שיזכה לקיים את כל דברי התורה וכו', ואז בודאי מציר אותיות התורה לטוב, וזוכה לגמר ציור כל ההשפעות הנמשכין על ידי התורה לציירם לטוב, ולהמשיכם ולהורידם לעולם לקיים כל העולמות בתכלית השלמות.

ועל כן כל אחד כפי מה שזוכה לעסק בזה, דהינו בתורה ותפלה והעקר לעשות מהתורה תפלה כנ"ל, אז בודאי נצטווים כל ההשפעות והחיות לטוב, ואז נדחה זהמת הנחש ונרחים ונתבטלים כל יגיעות של הל"ט מלאכות' שצריכין להתנגע ביגיעה גדולה קדם שמצירין וממשיכין השפע והפרנסה, שכל זה נמשך מחטא אדם הראשון שפגם בתורה ותפלה וכו', שעל ידי זה אי אפשר לצייר השפע ולהורידה לעולם כי אם ביגיעה גדולה של הל"ט מלאכות וכן"ל, אבל מי שזוכה לעסק בתורה ותפלה כנ"ל כפי עסקו בן מתקן חטא אדם הראשון, וזוכה להמשיך כל ההשפעות והברכות על ידי התורה ולגמר ציור השפע ולהורידה לעולם בשלמות על ידי התפלה, ועל כן מתבטלים ממנו יגיעות וטרדות המלאכות כפי עסקו בקדשה בתורה ותפלה, וכן"ל.

עיקר תיקון היגיעות ע"י התפילה

[לה] וזהו בחינת החלוק שבין שבת ליום טוב. שבשבת אסורים כל המלאכות שבעולם, וביום טוב מתיר אכל נפש לבד, ושאר כל המלאכות אסורין כמו בשבת, כי שבת היא בחינת גמר התקון בשלמות שאין שלמות אחריו, כי שבת היא בחינת עלמא דאתי (והר בראשית מת), שאז יהיה נגמר התקון בתכלית השלמות, ואז יתבטל הכל, ולא ישאר כי אם תורה

מרדת הל"ט מלאכות. כי זוכה שתהיה מלאכתו נעשית על ידי אחרים, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות לה:): 'בזמן שישראל עושין רצונו של מקום מלאכתן נעשית על ידי אחרים', ועל כן לעתיד שיעסקו כל ישראל בתורה ותפלה, על כן אז יתקיים (ישעיה סא, ה): "ועמדו זרים ורעו צאנכם" וכו'.

ע"י עבודה זו עיקר השפע של בריאת העולם ככל יום [בהתחדשות]

[לד] ביה פלל גדול, שכל קיום העולם וכל ההשפעות אינם נמשכים כי אם על ידי תורה ותפלה, כי עקר בריאת העולם היה על ידי התורה, כמו שכתוב: (משלי ח, ל): 'ואתיה אצלו אמון' - 'אל תקרי אמון' אלא אמון' וכו' (בראשית רבה א, א). וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (והר בהקדמה דף ה): 'באורייתא ברא קדשא בריך הוא עלמא'. וגם עכשו כל קיום העולם וכל הדיוש מעשה בראשית שבכל יום תמיד, שעל ידי זה נמשכין כל ההשפעות והחיות לקיום העולם הכל הוא רק על ידי התורה, כמו שאומרים (בברכת יוצר): 'ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית' - אין טוב אלא תורה (אבות ג, ג), כמו שכתב רבנו ז"ל במקום אחר (סימן לא). אבל כל החיות וההשפעות הנמשכין על ידי התורה אין נגמר ציורם בשלמות ואין יורדים לעולם כי אם על ידי התפלה, שעל ידי זה עקר ציור השפע והחיות לטוב והמשכתה וירידתה לעולם.

כי התפלה היא בחינת עקר הכלי שמצירת השפע לטוב עד שנגמרת במלאה וטובה וממשכת אותה לעולם, וכמוכן כל זה בכמה מקומות, וכמבאר בהתורה 'אית לן בירא בדברא' (בסימן לא), עין שם היטב, ובפרט בהשמשות המבארים שם אחר כך בלשוני המתחיל: 'זווגן והצטרפותן של האותיות' וכו', עין שם מה שכתוב שם, כי האותיות התורה הם פועלים וכו'. אבל עקר ציורם לטוב הוא כפי הכסופין וכו'. ומבאר שם, שצריכין להוציא הכסופין בפה מלא ועל זה נסדר סדר התפלות וכו', וזה (מועדקמן יז): 'אם הרב

כי כבר מבאר, שעל-ידי התורה היא התהוות והמשכת כל הדברים שבעולם, אבל גמר ציורם וירידתם לעולם בשלמות הוא על-ידי התפלה, כנ"ל.

וזהו בחינת החלוק שבין שאר מלאכות למלאכת אכל-נפש, כי "כל עמל האדם לפיהו" (קהלת ה, ט), כי כל היגיעות והמלאכות הם בשביל הפרנסה. ועקר הוא האכילה שהיא חיי-נפש, כמו שכתוב: "כל עמל האדם לפיהו". וגם כל המלאכות לא נגזרו כי אם בשביל פגם האכילה, דהיינו מה שאכל מעץ הדעת וכו', כנ"ל. וכל המלאכות הרחוקים עדין מאכל-נפש הם בבחינת התהוות והמשכת השפע, שזה נעשה על-ידי התורה, אבל גמר המלאכות שעושים בשביל האכל-נפש בעצמו - זה בחינת גמר ציור השפע בשלמות להחיות נפש האדם ולקיימו, שזהו נעשה על-ידי התפלה כנ"ל. למשל, כשאדם הולך בסחורה או עוסק איזה מלאכה כדי שירויח ממון, וכשזוכה להרויח עדין אינו יכול לאכל את הממון וצריך לקנות בעדו תבואה, וגם התבואה אינו יכול לאכל עד שיטחן אותה, וגם הקמח אינו ראוי לאכילה עד שיתקן אותו ויעשה ממנו פת או תבשיל, ואז דיקא ראוי לאכילה להחיות נפשו, וכל המלאכות שעסק בתחלה הרחוקים מאכילה, עדין הם בחינת המשכת השפע, שזאת הבחינה נמשכת על-ידי התורה, כנ"ל, אבל מלאכת אכל-נפש שגומר המאכל לאכילה להחיות נפשו - זה נמשך על-ידי בחינת תפלה שעל ידה הוא גמר ציור השפע בשלמות, כנ"ל.

ועל-כן בשבת שאז הוא גמר התקון בשלמות שיהיה לעתיד, בחינת תקון תורה ותפלה כנ"ל, על-כן אז כל המלאכות בטלים לגמרי, כנ"ל, אבל ביום-טוב, שאז עקר התקון הוא רק בבחינת תורה, אבל תקון התפלה צריכין אנחנו עדין לעסק גם ביום-טוב, כי אף-על-פי שקבלנו את התורה בשעת יציאת מצרים, שאז נתקדשו כל הימים טובים, אף-על-פי-כן עדין לא נתבררה ונתעלה התפלה עדין בשלמות. ועל-

ותפלה שזיכו הצדיקים לעתיד, כי אזי ותגלה אוריתא דעתיקא סתימאה, שהיא בחינת סתרי תורה, שהם בחינת תפלה, כמובא בדברי רבנו ז"ל (סימן טו), כי אז יזכו להתכלית, שהוא לדעת ולהפיר אותו יתברך ולהודות ולהלל אותו יתברך, כמו שכתוב בהתורה "ימי חגכה" וכו' (בלקוטי תנינא סימן ב), שזהו בחינת תורה ותפלה, כי לדעת ולהפיר אותו יתברך זה בחינת תורה, שהוא עקר הדעת אותו יתברך ולהודות להלל זה בחינת תפלה. ועל-כן מחמת שבשבת נמשכת הקדשה של לעתיד, על-כן אז הוא תכלית העליה של תורה ותפלה, ועל-כן אז מתבטלין כל הל"ט מלאכות לגמרי, כי אז מתקים העולם רק על-ידי תורה ותפלה שגשגלמין ועולין אז בתכלית העליה והשלמות, כי כל הל"ט מלאכות נהוו רק מפגם חטא אדם-הראשון, שהוא בחינת פגם תורה ותפלה כנ"ל, אבל בשבת שאז הוא עלית התורה והתפלה בתכלית השלמות. על-כן כל המלאכות בטלין בו לגמרי, כי שבת הוא עקר התקון של חטא אדם-הראשון, בבחינת (וזה תרומה דף קלח): "שבת אגין עלוהי", כמו שמבאר במקום אחר.

אבל ימים טובים הם זכר ליציאת מצרים, שאז זכינו לקבל את התורה, כנ"ל. ובעת קבלת התורה לא זכינו עדין לברר ולתקן, כי אם בחינת תורה שקבלנו אז בסיני על-ידי משה רבנו, אבל בחינת עלית התפלה בתכלית לא נתברר אז עדין, עד שיבוא משיח. כי בכלליות העולם גאלה ראשונה וגאלה אחרונה הם בחינת תורה ותפלה, שהם בחינת משה ודוד כנ"ל, כי משה הוא התורה כנ"ל, ודוד הוא משיח, שהוא בחינת התפלה, שהוא תקן ויסד ספר תהלים שהם חמשה ספרים כנגד חמשה חמשי תורה, שהוא בחינה הנ"ל שהתחיל להמשיך התקון ולעשות מהתורה תפלה כנ"ל, על-כן ביום-טוב יש עדין קצת מלאכות, שהם מלאכות אכל-נפש שמתר ביום-טוב.

יתרה מחמת תוספת קדשת יום-טוב, אבל אין מתבררת ועולה בשלמות עצמה כמו בשבת, על-כן יש אז עדין מלאכת אכל-נפש, שהם המלאכות של גמור ציור השפיע, שהם בבחינת תפלה, כי בחינת תפלה צריכה עדין ברור על ידינו גם ביום-טוב, כנ"ל.

ועל-כן צריכין לומר הלל ביום-טוב אבל לא בשבת, כי הלל זה בחינת כלליות תהלים, כמו שפרש רש"י על פסוק (תהלים כו, ו): "לשמע בקול תודה ולספר כל נפלאותיך" - "זה הלל שיש בו לשעבר ויש בו לגוג ויש בו לימות המשיח ויש בו לעתיד לבוא". נמצא, שהלל הוא כלליות ההודאה והלל להשם-יתברך על כל הנסים לשעבר ולעתיד וכו', שזהו בחינת כלליות כל ספר תהלים שנתתקן על זה. ועל-כן ביום-טוב אומרים הלל, שהוא בחינת כלליות ספר תהלים, שהוא בחינת עלית התפלה שעסק דוד, שזה צריכין אנחנו לעסק ביום-טוב. כי מחמת קדשת יום-טוב שאז יצאנו ממצרים וזכינו לקבל את התורה יש אז עליה גדולה להתורה, על-כן אז גם התפלה מאירה באור גדול ויש לנו כח להעלותה בעליות גדולות, ועל-כן אומרים אז הלל, בחינת כלליות תהלים, כי יש לנו כח עתה להעלות התפלה בעליה גדולה, כי תורה ותפלה תלויים זה בזה, וגם אז בשעת מתן תורה שהמשיך משה רבנו התורה בעולם, בודאי המשיך גם תקון התפלה, רק שעקר עלית התפלה היה על-ידי דוד שיסד ספר תהלים ויגמר בימי המשיח. ואז יהיה נשלם גם התורה בשלמות יותר, כי שניהם תלויים זה בזה, כנ"ל, רק שבכלליות העולם נקרא גאלה הראשונה בבחינת תורה, וגאלה האחרונה בבחינת תפלה, שהם בחינת משה ודוד כנ"ל. ועל-כן ביום-טוב שצריכין עדין לברר ולהעלות את התפלה, על-כן יש בו מלאכת אכל-נפש, וכנ"ל, אבל בשבת אין צריכין לומר הלל, כי אז עולה התפלה מעצמה מחמת קדשת עצומו של יום, כי אז נתתקן הכל כנ"ל, על-כן אז כל המלאכות אסורים, כנ"ל.

כן בני אדם מזולזין בה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל על פסוק "כרם זלת", אלו דברים העומדים ברומו של עולם ובני אדם מזולזין בה, ומאי ניהו? תפלה. כי שלמות עלית התפלה יהיה רק לעתיד כשיבוא משיח בן דוד שהוא "נעים ומירות ישראל" (שמואל ב' כג, א), כי עקר בלי זינו של משיח יהיה רק התפלה. ועל-כן נקרא משיח בחינת הטם, כמו שכתוב (איכה ה, ט): "רוח אפינו משיח ה'". בחינת (ישעיה מח, ט): "ותהלתי אחרטם לך" וכו'. (כמו שכתב כל זה רבנו בסיומן ב בהתורה "אמר אל הכהנים" ובשאר מקומות). ועכשוו כל יגיעתנו לברר ולהעלות את התפלה.

ובאמת מחמת שאין התפלה עדין בשלמות, על-כן גם התורה אינה בתכלית השלמות, והיא מלבשת ב"כתנות עור" (בראשית ג, כא), שמשם משתלשל יניקת העץ הדעת. ומחמת זה יש בה שני בחינות, זכה - געשית לו סם חיים, לא זכה וכו' (יומא עב:). ומחמת זה באמת רבים נכשלו ועברו על התורה. ועל-כן אנו צריכין להתנגע בכל דור ודור ובכל עת וזמן לברר את התורה והתפלה, כי תורה ותפלה שניהם אחד ותלויים זה בזה, וכנ"ל, ועל-כן צריכין לעשות מהתורה תפלה, וכנ"ל.

ועל-כן בימי החל שאז יש אחיזה לחיצונים, וצריכין יגיעה גדולה לברר ולהעלות את התורה והתפלה, על-כן יש אז יגיעת כל הל"ט מלאכות ששולטין בימי החל, מחמת שאז אין שלמות להתורה ותפלה, וצריכין יגיעה לבררם לבטל מהם אחיזת החיצונים. וכל זה שיש ברור צריכין מלאכות, כידוע בפונות ובדברי רבנו ז"ל, אבל בשבת, מחמת קדשת עצומו של יום - נתבטל אחיזת החיצונים ועולין התורה והתפלה בשלמות, על-כן אז בטלין כל המלאכות כנ"ל, אבל ביום-טוב אין נמשכת הקדשה מעצומו של יום, כי אם בבחינת עלית התורה שזכינו לקבל אז כנ"ל, אבל התפלה צריכין עדין להעלותה על ידינו, רק שיש לנו כח להעלותה בשלמות יותר ובעליה

העבודה 'לעשות מתורה תפילה' היא בחינת העליה
מנעשה לנשמע [ליקו"מ כב]

[לו] וזה שאיתא בפתכים (פרעץחיים, מקראיקדש, פרק א)
בהחלוקין שבין שבת ליום-טוב, שבשבת מקבלין
תוספת אור גדול ביותר בתוך לבושין, אבל ביום-
טוב תוספת האור קטן משבת. אבל הוא בלא
לבושין; עין שם. כי מחמת שבשבת נמשך מלמעלה
תוספת אור תורה ותפלה, כנ"ל, על-כן נמשך אור
גדול מאד בתוך לבושין, אבל ביום-טוב שהאור
שלמעלה הוא רק בבחינת תורה, אבל בחינת תפלה
עדין אנוחגו צריכין להעלות על-ידי עבודתנו כנ"ל,
על-כן האור בלא לבושין והוא מעט משבת, כי על-
ידי תפלה יכולין לקבל האורות הגדולים והנוראים
בתוך לבושין וצמצומים נפלאים.

כי עקר הלבושין נעשין ונגמרין על-ידי תפלה, שהוא
בחינת הפלי והלבוש, לקבל על-ידי-זה כל האורות
בבחינת (איוב כט, יד): "צדק לבשתי וילבשני" - צדק
מלכותא קדישא' (תקונייהר זי), שהיא בחינת תפלה,
בחינת (תהלים קט, ד): "ואני תפלה" שאמר דוד המלך,
וכנ"ל, כי תפלה היא בחינת אמונה, כמו שכתב
רבנו ז"ל בכמה מקומות (סימנים ג, ט), ועל-ידי אמונה
יכולין לקבל כל האורות, כי באמונה בלם יכולים
להתלבש, כי בהדעת יש גבול כל אחד לפי דעתו
שאסור לו לצאת חוץ מהגבול של דעתו, בחינת (הגיגה
יג): 'במפלא ממוך אל תדרש'. ואי אפשר לגלות לו
מה שהוא למעלה מגבול דעתו שלא יתקלקל דעתו
לגמרי, כי רבוי השמן גורם כבוי הנר, פידוע (חובת
הלבבות, שער אהבת ה', פרק ז), אבל אמונה היא פלי שעל ידה
יכולין לקבל כל האורות הגבוהים וכל הסתרי תורה
בדרך אמונה, אף-על-פי שהוא למעלה מדעתו.

וכן מובן בדברי רבנו ז"ל בכמה מקומות, שעל-
ידי תפלה זוכין לקבל סתרי תורה, וכמו שכתוב
בהתורה "חותם בתוך חותם" (סימן כב): שתפלה הוא
בחינת נשמע, בחינת נסתר, בחינת תורת ה'. ומובן

שם, שכל אחד צריך להתפלל הרבה להשם-יתברך
שיזכה להשיג ולהבין התורה הנסתרת ממנו. ועל-
ידי-זה זכה אחר-כך להשיגה שיהיה נעשית תורתו
וכו', עין שם.

וזהו בעצמו בחינת מה שעושין מהתורה תפלה, אף-
על-פי שלכאורה נראה שם להפך, כי שם מבאר,
שצריכין לעשות מהתפלה תורה, וכאן אנו מדברים
שצריכין לעשות מהתורה תפלה, אך באמת אינו
סותר כלל, אדרבא, שם מבאר היטב זה הענין
שצריכין לעשות מהתורה תפלה, ועל-ידי-זה בעצמו
נעשה מהתפלה תורה. כי עקר מה שצריכין לעשות
מהתורה תפלה כנ"ל הוא שצריכין לעשות מבחינת
נסתר, בחינת תורת ה', שהוא בעצמו בחינת תפלה,
בחינת נשמע, כמבאר בהתורה "חותם בתוך חותם"
כנ"ל, צריכין לעשות מזה תפלה להתפלל להשם-
יתברך שיזכה להשיג הנסתר. נמצא, שעושה מתורה
תפלה, דהינו מתורת ה' מבחינת נסתר - עושה מזה
תפלה. ועל-ידי-זה בעצמו נעשה אחר-כך מהתפלה
תורה, הינו שנעשה מזה תורתו, דהינו שזוכה
להשיגה, כנ"ל.

וזה בעצמו הענין לעשות מהתורה תפלה שהזהיר
רבנו ז"ל הרבה כנ"ל, כי בודאי התורה והמצוות
שאדם זוכה כבר אליהם להשיגם ולקיים בשלמות
כראוי, ודאי אינו צריך להתפלל על זה, מאחר שכבר
זכה לזה, אך עקר מה שצריך לעשות מהתורה תפלה
הוא להתפלל להשם-יתברך על התורה והמצוות
שעדין לא זכה להשיגם ולקיים - שיזכה להשיגם
ולקיים כראוי, שזה בחינת סתרי תורה אצלו, לפי
בחינתו ומדרגתו, ואפלו איש פשוט לגמרי שרחוק
עדין מקיום המצוות כפשוטו, וצריך להתפלל על
זה ולעשות מהתורה תפלה, גם זה נקרא אצלו
סתרי תורה - מאחר שרחוק עדין מקיים נקרא
'נסתר' אצלו.

ועל-כן בשבת, שתוספת האור עצמו של קדשת עצומו של יום הוא בחינת שלמות תורה ותפלה, על-כן מקבלין אור גבה ביותר על-ידי לבושין, אבל ביום-טוב, שתוספת קדשת עצומו של יום הוא רק בבחינת תורה, על-כן אין מקבלין אור גבה כל כך והוא בלא לבושין, כי עקר הלבושין והכלים נגמרים על-ידי תפלה, כנ"ל.

ועל-כן שבת בחינת אמונה, בחינת תפלה, בחינת מלכות דקדושה נקרא 'פלה', כידוע, וכמו שאומרים בשבת: בואי כלה וכו', כי כלה על שם שכלולה מהכל, כמו שאיתא בזהר הקדוש (אמור צו) ובכתבים (פריעזחיים, הנהגת הלמוד). כי אמונה תפלה, שהוא בחינת קדשת שבת, כלול מכל האורות שבעולם, כי כל האורות שאי אפשר לקבל על-ידי שום דעת - יכולין לקבל על-ידי אמונה, בחינת תפלה, שהיא בחינת שבת, כנ"ל. השם יתברך יזכנו לבוא לזה - לעסק כל ימינו בתורה ותפלה ולעשות מהתורה תפלה תמיד, עד שנוכח להשיגה ולקיימה בשלמות שתהיה נעשית 'תורתנו, אמן ואמן'.

ענין קריאת התורה בתוך התפילה דייקא, שהתפילה תהיה מתוך התורה

[לז] וזה בחינת קריאת התורה בצבור בכל יום שיש בו תוספת קדושה, שהם ראש-חדש, ויום-טוב, וחל-המועד, ויום-הכפורים, ושבת וכו'. וזה בחינת החלוקים של מספר הקרואים שיש בימים שקורין בהם, כמו שאמרו במזשנה (מגלה כא): בשני וחמשי קורין שלשה, בראש-חדש וחל המועד ארבעה, ביום-טוב חמשה ביום-הכפורים ששה. בשבת שבעה וכו'. כי בכל יום שיש בו תוספת קדושה - עולה בו התפלה ביותר, כמבאר בפונות בכתבי האר"י ז"ל, שכל ימים אלו עולה התפלה יותר כפי תוספת קדשת היום, ועל-כן קורין בהם בתורה, כי עקר עלית התפלה הוא פשעושין מתורה תפלה,

כי עקר התורה הוא הקיום, כי לא המדרש הוא העקר אלא המעשה. למשל, מי שלומד תורה שמדברת ממצות צדקה והוא רחוק מצדקה, ומתפלל להשם יתברך שיוכח לתן צדקה, וכל זמן שאינו זוכה עדין לפעל בקשתו לקים מצות צדקה, אזי נקראת מצות צדקה אצלו בחינת נסתר, בחינת תורת ה', כי אין התורה נקראת תורתו כי אם בשזוכה לקיימה, שזה עקר למוד התורה בשלמות ללמד על מנת לקים, וגם באמת מחמת שאינו מקים המצוה אין לו בה שום השיגה כלל, והוא בחינת נסתר ממנו, ואחר-כך פשוטה לקיימה על-ידי התפלה שהתפלל על זה, זה בחינת שעשה מהתורה תפלה, הינו מבחינת סתרי תורה לפי בחינתו, מחמת שלא זכה לקיימה עשה מזה תפלה, כי סתרי תורה הם באמת בחינת תפלה כנ"ל, ועל-ידי-זה זכה אחר-כך שנעשה מזה תורתו כנ"ל. וכן אפלו אחר-כך בשזוכה לקים מצות צדקה, אבל אינו מקים אותה עדין בתכלית השלמות כראוי, אזי זאת הבחינה הרחוקה ממנו עדין, הוא בחינת נסתר אצלו. וצריך לעשות מתורה זאת תפלה, כי הוא בחינת תורת ה' אצלו, שהוא בחינת תפלה, על-כן צריך לעשות מזה תפלה - שיתפלל הרבה להשם יתברך שיוכח לקיימה בשלמות עד שזוכה לזה לקיימה בשלמות ואז נעשה מהתפלה מבחינת תורת ה', בחינת נסתר, נעשה מזה תורה נמצא, מה שמבאר שם לעשות מהתפלה תורה ומה שמבאר כאן לעשות מהתורה תפלה, הכל אחר, וכנ"ל.

על כל פנים יוצא משם, שהנסתר, שהוא בחינת תורת ה', אצלו בחינת אור אין-סוף - הוא בחינת תפלה, שהוא בחינת בטול ודבקות לאין-סוף, עין שם, על-כן צריך להתפלל הרבה עד שיוכח להשיגו על-ידי התפלה וכו'. נמצא, שעל-ידי התפלה יכולין לקבל ולהשיג כל האורות הגבוהים גבה מעל גבה, עין שם בהתורה 'חותם בתוך חותם' הנ"ל ותבין.

ועל-כן קורין בתורה בשעת התפלה כדי להמשיך
התפלה מהתורה, שזהו עקר עלייתה, כנ"ל.

ועקר שלמות עליית התפלה בתכלית הוא בשבת,
שהוא קדוש מכל הימים והזמנים, ועל-כן אז קורין
בתורה ביותר מכל הימים, כי אז קורין כל השבעה
קרואים, שהוא תכלית שלמות קריאת התורה,
שעל-ידי-זה עולה התפלה בתכלית העלייה, כי
שלמות התורה והתפלה הוא על-ידי השבעה רועים:
אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרן, יוסף, דוד, שהם
בחינת השבעה קרואים בשבת, כידוע (פריעיןחים, שבת,
פרק טו). וכל זמן שאין זוכין להמשיך קדשת כל השבעה
רועים הנ"ל - עדין אין עליית התפלה בתכלית
השלמות, כי דוד הוא בחינת שלמות התפלה והוא
השביעי מהשבעה רועים, ועל-כן עקר שלמות עליית
התפלה הוא בשבת שקורין בו שבעה קרואים וכנ"ל.
ועל-כן אז בשבת הוא בטול מלאכה לגמרי, אבל
ביום-טוב וחל המועד וכו' שאין קורין בו שבעה,
על-כן אין עליית התפלה בשלמות כל כך, רק כפי
תוספת הקדשה, שכמו כן הם המספר של הקורין
בתורה, וכמו כן זוכין להמשיך קדשת התפלה, דהיינו
לעשות מהתורה תפלה, שזהו עקר עלייתה כנ"ל,
על-כן אין כל המלאכות נתבטלין אז מחמת שעדין
אין עליית התפלה בתכלית השלמות, כנ"ל.

וזה שאמרו שם (מגלה כב:) הטעם של הקורין בתורה
משום בטול מלאכה, שפיום שיש בו אסור עשית
מלאכה ביותר קורין בתורה מספר גברי ביותר, הינו
כנ"ל, כי אסור מלאכה בשבת ויום-טוב הוא כפי
עליית התפלה בשלמות, וכמו כן הם מספר העולים
לתורה כנ"ל, כי תורה ותפלה תלויים זה בזה, וביום
שאין עליית התפלה בשלמות - גם התורה אין לה
שלמות כל כך, רק שהעקר מה שאנו צריכין עכשו
להתייגע הוא - להעלות התפלה מגפילתה וזולתה,

כי עקר הפגם נוגע בתפלה, שהוא בחינת מלכות,
ששם מגיעים כל הפגמים ושם כל התקונים, ועל-כן
בני אדם מזולזלים בתפלה דיקא, כמו שאמרו רבותינו
ז"ל (ברכות ו): אלו דברים העומדים ברומו של עולם
ובני אדם מזולזלין בה, ומאי ניהו? תפלה.

וזה שאמרנו למעלה (באותיות לגדלה), שפיום-טוב מתר
מלאכת אכל-נפש, מחמת שאז אין עליית התפלה
בשלמות כמו בשבת, ועקר החסרון נכר בהתפלה,
כי בהתורה אין נוגע הפגם והזולזול כל כך, כי בני
אדם מזולזלין בתפלה דיקא, כנ"ל. ועל-כן צריכין
ביום-טוב לעשות מלאכת אכל-נפש, שהוא כנגד
בחינת התפלה, שאנו צריכין לבררה ולהעלותה עדין
על ידינו אפלו ביום-טוב, כי כפי הפרור שצריכין
עדין על ידינו, כמו כן צריכין עדין איזה עשית
מלאכה, כנ"ל.

וזה שאמרנו למעלה, שפיום-טוב עקר תוספת
הקדשה הוא בבחינת תורה, אבל בחינת תפלה
צריכין אנחנו עדין לברר ולהעלות, כי אף-על-
פי שבאמת תורה ותפלה שניהם תלויים זה בזה
כנ"ל, וכשאין התפלה עדין בשלמות הגמור, בודאי
גם התורה עדין אינה בשלמות הגמור, אך מחמת
שעקר החסרון והפגם נוגע ונכר בתפלה ביותר, על-
כן ביום-טוב שיש בו תוספת קדשה מרבה מאד,
רק שעדין אינו בתכלית השלמות כמו בשבת, על-
כן בהתורה אין נוגע החסרון כי אם בתפלה, על-
כן מתר בו מלאכת אכל-נפש, אבל בימי החל אז
נוגע החסרון גם בהתורה, וצריכין יגיעה גדולה
לברר ולהעלות הקדשה של בחינת תורה ותפלה,
על-כן אז יש בהם כל הל"ט מלאכות, כנ"ל,
ולתפוד בשבת-קדש - שאז עולה התורה והתפלה
בתכלית השלמות, על-כן כל המלאכות בטלות בו
לגמרי, וכנ"ל.

ענפי התורה

ליקוט נרחב

השייך לתורות ע"ג וכ"ה תנינא

אמירת תהלים מסגל לתשובה

בסימן עג) שתהלים מסגל לתשובה. ובהושענא רבה שאז הוא סוף ימי הסכות ואז הוא בחינת דוד בידוע, על כן אנו ממשיכין תקון הנפלא הזה.

כוכבי אור חכמה ובינה אות כז

תהלים מסגל לתשובה, ויש בה שיכות למדת הבינה, כמובא בלקוטי מוהר"ן תנינא סימן ע"ג, ויש לרמז כי על כן נמצא בו קמ"ט מזמורים (כי השני מזמורים הראשונים נחשבים כאחת, כמבאר במסכת ברכות דף ט: בסופו) כמספר "נחמן" עם הפולל (149).

כוכבי אור ח"ו אות ב

לעבדא ולמעשה תבין ותתבונן לפי כל זה עד היכן גדול ונפלא מעלת העסק באמירת תהלים, שכל בטול הקלפות הוא על-ידי זה, וכמוכן גם בספרו הקדוש לקוטי תנינא, שכל בטול התגברות הקלפות המונעים מלבא בשערי תשובה, הוא ברכ הסגלה הנמצאת באמירת תהלים ע"ש:

ליקו"ה הל' ערלה ה"ד

טז. עקר הפתח והדרך לתשובה הוא לצעק תמיד מעמקא דלבא לה' יתברך יהיה איד שיהיה. ולא יתיאש עצמו מן הצעקה לעולם כאשר הזהירנו על זה אדמו"ר ז"ל פעמים אין מספר בכמה וכמה מיני לשונות.

וזה בחינת מה שמרבין לצעק בהושענא רבה כמה וכמה פעמים הושענא הושענא וכו'. וכן נעורין כל הלילה וגומרין כל ספר תהלים שהוא מלא צעקות וזעקות ושועות ותחנונות ובקשות ותפלות לה' יתברך בכמה וכמה מיני לשונות ומליצות קדושות הנאמרות בראש השנה הקדוש הפוללים כל באי עולם עד אשר לא נמצא שום רשע ובעל עברה בעולם שלא יוכל למצא את עצמו בספר תהלים הפולל כל באי עולם בכל הדורות ובכל המדרגות שבעולם מראש ועד סוף עד תכלית הירידה שאין ירידה אחריו רחמנא לצלן לבלם הוא מעורר בצעקותיו ותפלותיו לשוב לה' יתברך.

וכמו שמבאר אדונינו מורנו ורבנו ז"ל (בלקוטי תנינא

שובו אלי ואשובה אליכם

ליקו"ה הלכות קריאת שמע ה"ה

י. וזה עקר התשובה, שנוכח אנחנו לשוב אליו יתברך על ידי ההתעוררות שלנו, כי זה הופיח בין השם יתברך ובין ישראל שהשם יתברך צועק אלינו (מלאכי ג), "שובו אלי ואשובה אליכם", שאנחנו נשוב תחלה וישראל אומרים (איכה ה), "השיבנו ה' אליך ונשובה וכו'", שהוא ישיבנו אליו וכמוכא בספרים.

ועל ידי תהלים שכולל כל מ"ט שערי תשובה, שהם בחינת מ"ט אותיות השבטים, מ"ט ימי הספירה, מ"ט אותיות שבשמע וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, על ידי זה נתתקן הכל כי תהלים נאמר על ידי דוד מלך ישראל, שהוא בחינת משיח שיזכה להשיג שער החמשים שכולל הכל, שהוא שכל נפלא שזוכין על ידי זה להכניס בלב ישראל שיצטקו תמיד להשם יתברך ששייבנו אליו ועל ידי זה בעצמו יהיה נחשב להתעוררות שלנו כאלו אנו שבים אליו מעצמנו, כי באמת כל צעקתו יתברך שצועק אלינו שובו אלי וכו', פונתו זה בעצמו שאנחנו נצטק אליו תמיד, "השיבנו ה' אליך וכו'".

נמצא, שבאמת לאמתו אין מחלקת וחלוק כלל בין כנסת ישראל ובין השם יתברך, רק שאין כל אחד מבין פונתו הקדושה, וכל זה מחמת שלא נתגלה עדין שער החמשים, אבל על ידי התהלים נמשך הארת שער החמשים שכולל הכל מתתא לעילא ומעלא לתתא, עד שנוכח לצעק אליו תמיד איך שיהיה ועל ידי זה יתתקן הכל וכו' ל:

יא. וזה בחינת עשרה מיני נגינה שבהם נאמר ספר תהלים, כי איתא בדברי אדמו"ר ז"ל בסמין רלו, שעקר ההתחברות על ידי נגינה בבחינת (בראשית כט) הפעם ילוה אישי אלי, הנאמר כשנולד לוי שעוסקין בשיר על הדוכן וכו', ע"ש. הינו, כי שיר ונגון בחינת תהלים על ידי זה עקר ההתחברות של כנסת ישראל עם הדודה, כי עקר הרחוק חס ושלוה, הוא מחמת הופיח הנ"ל שישאל רוצים שהשם יתברך יעוררם תחלה וישיבם אליו והוא יתברך רוצה שפנסת ישראל תתעורר תחלה.

אבל על ידי אמירת תהלים, שכולל כל העשרה מיני נגינה מעילא לתתא ומתתא לעילא, בבחינת 'מזמור לדוד' 'לדוד מזמור' ואמרו רז"ל שלפעמים אומר שירה ואחר כך שורה עליו רוח הקדש ולפעמים להפך ששורה עליו רוח הקדש ואחר כך אומר שירה, הינו כנ"ל, שמזמורי תהלים כלול משיני הבחינות מאתערוותא דלתתא קדם ומאתערוותא דלעילא קדם כנ"ל.

על כן על ידי תהלים עקר ההתחברות וההתקרבות של ישראל לאביהם שבשמים, מאחר שעל ידי זה נכללין יחד שני ההתעוררות כי תהלים מעורר לב ישראל להשתוקק להשם יתברך וזה נחשב להתעוררות שלנו אף על פי שבאמת הכל מאתו יתברך וכו' ל וזה בחינת 'תכין לבם תקשיב אזניך', שהשם יתברך בעצמו מכין לבבנו להתפלל אליו ואחר כך

הוא מקשיב אזניו לשמע דבורינו כאלו הם יוצאים מאתנו בעצמנו, רק שאנו מחיבים על כל פנים להתעורר לזה בעצמו להשתוקק ולהתפלל להשם ותברך על זה שייכין לבבנו אליו, שזהו בעצמו בחינת התפלה תכין לבם תקשיב אזניך.

וכן מתפלל דוד בספר תהלים הרבה על זה, כמו שכתוב (תהלים נא), "אדני שפתי תפתח וכו'" כי תהלים הוא בחינת התבודדות ושיחה בינו לבין קונו, ועל ידי זה יכולין לפרש שיחתו על הכל ולבקש להשם ותברך על זה בעצמו שנוכל לבקשו, "השיבנו ה' אליך וכו'" באמת נמצא, שהכל מאתו ותברך ואף על פי כן נחשב להתעוררות שלנו, מאחר שאנו מתעוררים על כל פנים לבקש על זה וכו"ל והבן היטב כי בודאי בלי שום התעוררות כלל אי אפשר להתקרב:

יב. וזה מרמז שם בפסוקים (בשמואל ב סימן כג) שהביא משם אדמו"ר ז"ל בלקוטי תנינא סימן עג לענין מעלת אמירת תהלים, שהם, "ונאום הגבר הוקם על" שהוקם עלה של תשובה, כמו שדרשו רז"ל (מועד קטן נז), על ידי שהוא משיח אלהי יעקב ונעים זמירות ישראל שהוא ספר תהלים שיסוד שנמשך מבחינת משיח שמשוג שער החמשים שכולל שני ההתעוררות יחד, שעל ידי זה עקר ההתקרבות של ישראל לאביהם שבשמים מכל מקום שהם.

וזהו (שם), "לי דבר צור ישראל מושל באדם צדיק מושל יראת אלקים" מושל באדם'

זה בחינת אתערותא דלעילא, בחינת והוא מושל בך, וכמו שפרש רש"י שם, 'צדיק מושל' זה אתערותא דלתתא, הינו כלליות שני ההתעוררות יחד וזה זוכין על ידי בחינת יראת אלקים, הינו בחינת תהלים, בחינת (משלי לא) יראת ה' היא תתהלל:

יג. ועל כן אין אומרים עקר קריאת שמע וברכותיה בשחרית עד שאומרים תחלה מזמורי תהלים, שהם פסוקי דזמרה שתקנו לנו לומר קדם קריאת שמע וברכותיה, כי עקר קבלת היחוד שעל ידי זה בנסת ישראל מתחברין בהשם ותברך, אי אפשר כי אם על ידי פסוקי דזמרה, שהם מזמורי תהלים שכלולים משני ההתעוררות, שעל ידי זה עקר היחוד וכו"ל.

ועל כן אומרים המזמורים האחרונים שבסוף תהלים שהם העשרה הללויות שאמר בסוף תהלים שכלולים מכל ספר תהלים שנאמר בעשרה מיני נגינה שכנגדם הם העשרה הללויות שבסוף תהלים.

ומזמור האחרון הוא כלליות דכלליות שכולל בזה המזמור בעצמו כל היוד הלולים וסים, "כל הנשמה תהלל י"ק הללויה" כי אמרו רז"ל (פסחים ק"ז), בעשרה לשונות נאמר ספר תהלים ונדול מכלם הללויה, שכולל שם ושבח בבת אחת, הינו בחינה הנ"ל, כי הללויה הוא עקר בחינת כלליות ספר תהלים שכולל שם ושבח בבת אחת, הינו בחינת אתערותא דלעילא ואתערותא דלתתא כולל יחד, שזהו בחינת

אומרים כל הנשמה תהלל י"ק וכן לעולם, כי ההלול שנראה כאלו הוא מאתנו ושמו יתברך שניהם אחד כנ"ל, שזהו בחינת הללויה שפים בסוף ספר תהלים שכולל שם ושבח ביחד, שהוא בחינת פללויות אתערותא דלעילא ואתערותא דלתתא יחד, שעל ידי זה עקר התחברות ישראל לאביהם שבשמים.

שזהו עקר בחינת היחוד שזהו בחינת קריאת שמע, בחינת 'ה' אלהינו ה' אחד, הינו 'ה' אלהינו', שהוא בחינת החיות אלקות שלנו המלבש בנו בכל אחד ואחד בכל מקום שהוא, וה' בעצמו, כביכול, אחד, כי הכל אחד בתכלית האחדות, שזה עקר שלמות האמונה לחבר וליחד חלקי הנפש רוח נשמה שלו, שהם חלק אלקי ממעל, לחברם וליחדם עמו יתברך בבחינת (תהלים ק) הוא עשנו ולו אנחנו כי הכל אחד בתכלית האחדות.

רק שהשם יתברך, כביכול, מסתיר עצמו מאתנו כדי שנתעורר מעצמנו אליו, כדי שיהיה אתערותא דלתתא, שעקר הבריאה היתה רק בשביל זה כדי שיהיה אתערותא דלתתא, כדי שלא תאכל הנשמה נהמא דכסופא כידוע אבל מעצם גשמיות העולם קשה לנו מאד להתעורר מעצמנו כראוי, כי בכל יום יצרו של אדם מתגבר עליו וכו' (קדושין ל) ומחמת זה הוה מה דהוה, שנתרחקנו בעוונותינו כמה שנתרחקנו ונחרב בית ראשון ובית שני ועדין מרקד בינן ועל ידי זה מתארך הגלות בעוונותינו הרבים.

הללויה. שההלל שאנו אומרים והשם יתברך בעצמו הם שניהם אחד בבחינת (דברים י) הוא תהלתך והוא אלקיך, שזהו עקר שלמות התפלה והתהלה, כמובא (במ"א, סימן יט בלקוטי תנינא). וזהו הללויה בראש, הללויה בסוף וכן תקנו לשלשולי הללויה בטר הללויה, כי נעוין ראשו בסופו וסופו בראשו וכן נעוצים ומחברים המזמורים זה בזה, כי הכל אחד הראש והסוף, התעוררות עליון והתעוררות תחתון וזהו בחינת כל הנשמה תהלל י"ק הללויה, שהוא סיום ספר תהלים שהוא כולל כל תהלים, הינו כמו שדרשו רז"ל (מדרש רבה דברים פרק ב), על כל נשימה ונשימה תהלל י"ק וזה העקר לידע שכל נשימה ונשימה מאתו יתברך ולהלל שמו יתברך על כל נשימה ונשימה ואחר כך צריכין מיד להללו על זה בעצמו שאנו זוכין להלל שמו, שזהו בעצמו הנשימה, כי עקר הנשימה, שהוא הנשמה, הוא להלל שמו יתברך, כמו שכתוב בזה הפסוק בעצמו בפשוטו, "כל הנשמה תהלל י"ק וכו'".

נמצא, שלעולם צריכין להלל שמו יתברך בבחינת 'אנחנו נברך י"ק מעתה ועד עולם הללויה', כי כל מה שמהללים שמו יתברך צריכין להללו על זה בעצמו שאנו זוכים להלל שמו, כי באמת הכל מאתו יתברך בבחינת הוא תהלתך והוא אלקיך וכו' וזהו בחינת כפילת הפסוק, כל הנשמה תהלל י"ק, כל הנשמה תהלל י"ק, שפולין בסוף ההללויות, להורות על בחינה הנ"ל שאחר כך צריכין לומר כל הנשמה תהלל י"ק, להללו על זה בעצמו שאנו

העצות כלולים בספר תהלים שהם חסדי דוד הנאמנים, שהם בחינת נו"ה, בחינת עצות קדושות ונפלאות מאד (פידוע שחסדי דוד הם בחינת נו"ה בחינת עצות), הינו לצעק תמיד להשם יתברך יהיה איך שיהיה וכנ"ל כי הגלות של עכשו נמשך מבחינת שער החמשים של הטמאה, רחמנא לצלן, שמשם אי אפשר לצאת כי אם בישועת ה' וחסדו הנפלא.

יו. וזה שאומרים רות בשבועות, כי עקר קדשת שבועות, שהוא יום החמשים, זוכין על ידי מ"ט ימי הספירה, שהם בחינת מ"ט אותיות השבטים, בחינת מ"ט שערי תשובה, בחינת מ"ט אותיות שבקריאת שמע וכו' שכל זה כולל ספר תהלים, כמבאר בהתורה הנ"ל בסיומן עג וכנ"ל.

ועל כן אומרים רות שמדבר משלשלת היוחסין מתחלת הלדת דוד המלך, שהוא משיח, שחבר ספר תהלים שכולל כל הנון שערים, שהוא בחינת קדשת שבועות כנ"ל אשר על שם זה נקראת בשם רות, על שם שיצא ממנה דוד שחבר ספר תהלים שרוה להקב"ה בשירות ותשבחות, כמו שאמרו רז"ל (ברכות ז).

כי עקר קדשת שבועות, שהוא יום החמשים, שהוא בחינת קבלת התורה מחדש בכל שנה ושנה, הוא על ידי בחינת דוד, שהוא בחינת משיח, שהוא בחינת ספר תהלים, שעל ידי זה נזכה לשוב להשם יתברך ולקיים את כל דברי התורה, שזהו עקר קבלת התורה בכל שנה, כי לא המדרש הוא העקר אלא המעשה,

ועל כן עקר התקון על ידי אמירת תהלים בכונה שכולל שני ההתעוררות יחד וכנ"ל שעל ידי זה עקר קבלת אמונת היחוד שאנו מקבלין עלינו בכל יום, שעל ידי זה נזכה להתקרב אליו יתברך ולהתחבר ולהכלל בו יתברך תמיד מכל המקומות שבעולם עד שנוזכה לגאולה שלמה על ידי משיח צדקנו שיזכה להשיג ולגלות השער החמשים, שעל ידי זה הכל ילכו בדרך זה לעסק באמירת תהלים והתבודדות הרבה הרבה עד שנוזכה לתקן הכל בחסדו הגדול יתברך:

זו. וכל זה זוכין על ידי השכל הקדוש הנמשך משער החמשים, שהוא בחינת שבועות, בחינת המקנה של שבועות, שהוא מקנה של שער החמשים שמטהר מכל הטמאות והגלילים שבעולם ומושיע מכל הצרות שאז ממשיכין על עצמו קדשה זאת לזכות לילך בזה באמת ולא יטעה את עצמו ולא יאבד את עולמו לנצח בחנם חס ושלום.

כי עכשו כל תקונתנו הוא רק על ידי אמתיות העצות הקדושות התמימות הנמשכין מההתנוצצות משיח שהתחיל להתנוצץ מימי האריז"ל וכל מה שמתקרבין יותר לביאת משיח, אף על פי שהצרות הנפש מתגברין יותר, אבל ברחמיו גם התנוצצות משיח מתנוצץ בכל פעם יותר וכמו שמשפטים ענין זה בשם הרב הקדוש מברדיטשוב זכר צדיק וקדוש לברכה.

ועקר אלו העצות האמתיות נמשכין מבחינת שער החמשים שיגלה משיח צדקנו וכלל

והשם יתברך מבקש שנקח אותם עמנו לשוב אליו על ידי זה וכמו שמפרש ומלמד אותנו שם איך נאמר לפניו כמו שכתוב שם, אמרו אליו כל תשא עון וכו'.

ומי שידע כל זאת באמת בודאי בקל ישוב להשם יתברך מכל מקום שהוא אפלו אם יעבר עליו מה, כי תמיד יוכל ליקח דבורים מאתו יתברך אם ירצה עד אשר סוף כל סוף ישוב אליו וירחמנו.

וזהו בחינת גדל מעלת אמירת תהלים שגלה הוא ז"ל, שעל ידי זה בודאי נזכה לתשובה, ועל ידי זה תהיה הגאולה שלמה במהרה בימינו כל זמן שנעסק באמירת תהלים בכונה להשמיע אוננו ולבו למה שאומר, בודאי ישוב להשם יתברך, כי באמת הכל מאתו יתברך ואין השם יתברך חפץ רק הרצון וההתעוררות וההשתדלות אחר האמת, כי בלי שום התעוררות כלל אי אפשר, אבל באמת הכל מאתו יתברך:

שהוא קיום התורה שזוכין על ידי אמירת תהלים וכנ"ל:

יח. כלל הדברים, שעקר ההתרחקות מהתשובה הוא מחמת שצריכין שאנו נתעורר לשוב אליו, וההתעוררות כראוי קשה מאד, ובפרט למי שכבר נתרחק ועשה מה שעשה, ואף על פי כן הכל חפצים לראות שמו יתברך, אך קשה וכבר להם להתעורר וכלם רוצים שהשם יתברך יעורר אותם ויחזירם למוטב.

אבל כשיודעים ומאמינים בהאמת שהשם יתברך בוחר בזה בעצמו שיהיה רצוננו וחפצנו תמיד להתקרב אליו ושאינו אנו צריכין רק ליקח דברים ולשוב אליו, כמו שכתוב (הושע יד), "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'". ודרשו רז"ל, איני מבקש מכם אלא דברים ובאמת גם הדבורים בעצמו ממנו יתברך, רק שאנו צריכין להשתדל ליקח אותם עמנו ולדבר בהם לפניו יתברך וזהו, "קחו עמכם דברים" 'קחו' דיקא, הינו שהדברים כבר מוכנים מאתו יתברך

אפלו מי שאין לו שום התעוררות לתשובה

בפה. רצונו לומר להרבות בדבורים של תחנונות ובקשות בפה, והתעוררות הלב בא ממילא:

שבחי הר"ן סי' י

עקר עבודתו אשר על ידה זכה למה שזכה, הנה רק רבוי התפללות ותחנונות והבקשות והרצויים והפיוסים, שהיה רגיל מאד להתפלל ולהתחנן לפניו יתברך. והיה מרצה ומפייס אותו

חיי מוהר"ן סי' תמא

פעם אחת דבר רבנו ז"ל שצריכין לעסק הרבה באמירת תהלים ותחנונות ובקשות והתבודדות וכו'. ושאל אותו הרב רבי יודל ז"ל איך לוקחין לב (רצונו לומר איך זוכין שיהיו הדבורים בהתעוררות הלב).

השיב לו רבנו ז"ל, תאמרו לי אצל איזה צדיק קבלתם התעוררות הלב, העקר הוא האמירה

שיח שרפי קודש בצד

רַבְּנּוּ אָמְרִי: "צָרִיךְ לְהוֹדוֹת לְרַבִּי רַפְּאֵל מִבְּאַרְשָׁאד (תלמוד רבי פנחס מקארמין זיע"א) עַל שֶׁהִכְנִיחַ בְּעוֹלָם לֹאמַר אֵף בְּקִרְיֹת וְלֹא הִתְעוֹרְרוּת מִזְמוּרֵי תְהִלִּים", "א קאלטן קאפיטל תהלים", כִּי עַל פִּי פְּקוּדָתוֹ הָיוּ אֲנִישָׁיו מְרַבִּים בְּאִמֵּרַת תְּהִלִּים בְּאִמֵּרָה בְּלִבָּר.

יִתְבָּרַךְ בְּכַמָּה מִיָּנִי תַחֲנוּת וּבִקְשׁוֹת שְׂיִזְכְּהוּ בְּרַחֲמָיו לְקַרְבוֹ לְעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ וְכוּ'. גַּם הָיָה רָגִיל לְפַעֲמִים לֹאמַר בְּתִהְלִים רַק הַפְּסוּקִים הַמְּדַבְּרִים מִתַּחֲנוּת וּבִקְשׁוֹת וְצַעֲקָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְהָיָה אוֹמֵר רַק פְּסוּקִים אֵלּוּ, וְהִשְׁאָר לֹא הָיָה אוֹמֵר. וְהָיָה אוֹמֵר כָּל הַפְּסוּקִים הָאֵלּוּ מִכָּל סֵפֶר תְּהִלִּים בְּפַעַם אֶחָד.

עקר התשובה של דוד המלך הוא ספר תהלים

י"א) הַנֶּאֱמַר עַל מְשִׁיחַ שֶׁהוּא דָּוִד, בְּחִינַת: "רוּחַ אֶפְיָנו מְשִׁיחַ ה'" (איכה ד').

וְזֶה בְּחִינַת (פסחים סח.): "עֲתִידִין צְדִיקִים שְׂיַחֲיוּ מֵתִים", עַל יְדֵי הַמְּשַׁעֲנֵת, בְּחִינַת: "וְאִישׁ מְשַׁעֲנֵתוֹ בְּיָדוֹ". בְּחִינַת: "וְנָתַתְּ הַמְּשַׁעֲנֵת עַל פְּנֵי הַנֶּעֱר".

מכתבי שמואל ח"א מכתב פח

הִנֵּה הִנְנּוּ בִימֵי הַשּׁוֹבְבִים שְׁמֹסְגָל לְכַפֵּר עַל הָעוֹנוֹת וּלְתַקֵּן תַּקּוֹן הַבְּרִית. וּמִרַבְּנּוּ ז"ל וּמִמּוֹרֵנֵי ז"ל יֵשׁ הַתַּקּוֹן לְהִרְבּוֹת בָּהֶם בְּאִמֵּרַת תְּהִלִּים שְׁמֹסְגָל לְפִתּוּחַ שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה וּלְתַקֵּן הַכֹּל וְכוּ'. וּמֵהַצְּדִיקִים ר' אֱלִימֶלֶךְ ז"ל וְר' נַחוּם מְטוּשְׁרֵנְאֲבִיל שְׁאִמֵּרַת תְּהִלִּים כְּמוֹ תַעֲנִיתִים וְכוּ'.

שיחות הר"ן סי' צח

אִמֵּרַת תְּהִלִּים מַעֲלָה גְדוֹלָה כְּאֵלּוּ אָמַרְם דָּוִד הַמֶּלֶךְ בְּעֶצְמוֹ. כִּי הוּא אָמַרְם בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וְהָרוּחַ הַקֹּדֶשׁ מֵנַח בְּתוֹךְ הַתְּבוּת, וּכְשֶׁאֱוֹמְרִים הוּא מְעוֹרֵר בְּרוּחַ פִּי אֶת הָרוּחַ הַקֹּדֶשׁ עַד שֶׁנֶּחֱשָׁב כְּאֵלּוּ אָמַרְם דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם בְּעֶצְמוֹ.

וְהוּא מְסַגֵּל מְאֹד לְרַפְּאוֹת הַחוֹלָה לְהִיּוֹת לוֹ בְּטַחֲחוֹן רַק עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׁעַל יְדֵי אִמֵּרַת תְּהִלִּים יוֹשִׁיעוּ ה', וְהַבְּטַחֲחוֹן הוּא בְּחִינַת מְשַׁעֲנֵת. כְּמוֹ שֶׁהָאָדָם נִשְׁעֵן עַל הַמַּטָּה, כֵּן הוּא נִשְׁעֵן עַל הַבְּטַחֲחוֹן שְׁבוּטֵחַ שְׂיִוְשִׁיעוּ ה'. כְּמוֹ שְׁאִמֵּר דָּוִד: "וַיְהִי ה' לְמוֹשְׁעֵן לִי" (תהלים י"ח). וְעַל כֵּן עַל יְדֵי זֶה נִתְרַפָּא הַחוֹלָה, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב "אִם יָקוּם וְהִתְהַלֵּךְ בַּחוּץ עַל מְשַׁעֲנֵתוֹ וְנִקְּה" (שמות כ"א). וְזֶה בְּחִינַת: "וַיֵּצֵא הַטָּר מִגִּזְעַ יִשְׂרָאֵל" (ישעיה

כָּל אֶחָד וְאֶחָד יָכוֹל לְמַצֵּא אֶת עֲצָמוֹ בְּתֵהָלִים

ליקוטי מוהר"ן ח"ב סי' קא

אמירת תהלים וכיוצא, צריך לראות שימצא את עצמו בתוך כל מזמורי תהלים ובתוך כל התחנות ובקשות וסליחות וכיוצא. ובקל בפשיטות בלי חכמות יכולין למצא את עצמו בתוך כל התחנות ובקשות, ובפרט בתהלים, שנאמר בשביל כלל ישראל, בשביל כל אחד ואחד בפרט. וכל אדם כל מלחמות היצר שיש עליו וכל מה שנעשה עמו, הכל מבאר ומפרש בתהלים, כי עקרו נאמר על מלחמות היצר הרע וחילותיו, שהם עקר האויבים והשונאים של האדם, שרוצים למנעו מדרך החיים ולהורידו לשאול תחתיות, חס ושלום, אם לא ישמר עצמו מהם. ורק על ענין מלחמה זאת נתיסד כל ספר תהלים.

כי עקר כלל ושרש ויסוד של כל העצות להתקרב להשם יתברך, הוא רק אמירת תהלים ושאר תחנות ובקשות והתבודדות, לפרש שיחתו בינו לבין קונו, לבקש מלפניו שיקרבהו לעבודתו יתברך, ורק על ידי זה זוכין לנצח המלחמה אם יהיה חזק ואמיץ מאד תמיד להעתיר ולהתפלל ולהתחנן לפני השם יתברך תמיד, יהיה איד שיהיה, אז בודאי ינצח המלחמה. אשרי לו. כך הבנו מדברי רבנו ז"ל:

פי אף-על-פי שנמצאים כמה עצות טובות בספרי רבנו ז"ל, שהם מלאים עצות להתקרב להשם יתברך, אף-על-פי-כן על-פי-רב קשה להאדם לקיים העצה בעצמה. על-כן העקר הוא תפלות ותחנות ובקשות, יהיה איד שיהיה,

על-כל-פנים ידבר בפיו באיזה כחינה שהוא, ויבקש מהשם יתברך תמיד, שיוציא אותו מחשך לאור ויחזירנהו בתשובה שלמה באמת, ואל יתן דמי לו עד שיענהו. ואף-על-פי שהוא קורא וצועק להשם יתברך זה זמן רב מאד, ועדין הוא רחוק מאד מאד, אף-על-פי-כן אם יהיה חזק ואמיץ בתפלות ובקשות, בודאי סוף כל סוף יענהו השם יתברך ויקרבו לעבודתו באמת, בודאי בלי ספק, רק חזק ואמיץ. וכמו שאמרו רבותינו, ז"ל (ברכות לב), 'שתפלה צריך חזק, כמו שכתוב (תהלים כ"ז): "קנה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקנה אל ה'", ופרש רש"י 'ואם לא תתקבל תפלתך, חזר וקנה. וכן לעולם, עד ישקיף וירא ה' משמים':

וכבר מבאר זאת בדברינו כמה פעמים. אך צריכין לכפל ולשנות זאת ולזכר זאת בכל יום ויום, כי יש כמה וכמה מיני חלישות ובלבולים על זה בלי שעור, מה שאין הפה יכול לדבר והלב לחשב. על-כן צריכין לחזר זאת אלפים פעמים, כדי שיתחזק ויתאמץ לעמד על עמדו, להתפלל ולהתחנן לפני השם יתברך תמיד, שיקרבהו לעבודתו, יהיה איד שיהיה. "נשא לבבנו אל פנים אל אל בשמים. כי לא ימש ה' את עמו ונחלתו לא יעזב. חסדי ה' כי לא תמנו, כי לא כלו רחמיו":

ליקוטי מוהר"ן ח"ב סי' קכח

מענין אמירת תהלים דבר עם אחד ואמר לו, שעקר אמירת תהלים לומר כל מזמורי תהלים

ואמר לו רבנו ז"ל: הלא אצל יהושפט פתיב
(דבריהימסב י'): "ויגביה לבו בדרכי ה'", שפדרכי ה'
ועבודתו יתברך הגביה לבו קצת. עוד אמר לו
רבנו, ז"ל: הלא בבקר אנו אומרים בתחלה:
'מה אנו מה חיינו' וכו', ואנו מקטינים עצמנו
מאד, ואחר-כך אנו אומרים: 'אבל אנחנו
עמך בני בריה' וכו', שאחר-כך אנו מחזקים
עצמנו ומרימים את עצמנו, ואנו מספרים את
גדלתנו ומתפארים, שאנחנו עמו בני בריתו
זרע אברהם יצחק ויעקב וכו', כי כך צריכין
להתנהג בעבודת השם פנ"ל. ועין מזה ספר
הראשון בסיומן רפ"ב, על פסוק: "אזמרה
לאלקי בעודי":

על עצמו, למצא את עצמו בתוך כל מזמור
ומזמור. ושאל אותו ז"ל: איך, ופרש לו רבנו
ז"ל, קצת, כי כל המלחמות שבקש דוד המלך,
עליו השלום, שיצילהו השם יתברך מהם -
הכל צריכין לפרש לעצמו על מלחמת היצר
הרע וחילותיו, וכיוצא בזה בשאר המזמורים.
ושאל אותו: איך יפרש לעצמו מהפסוקים,
שדוד המלך, עליו השלום, משבח את עצמו,
כגון: "שמרה נפשי כי חסיד אני" (תהלים פ"ו),
וכיוצא בזה. השיב לו: גם זה צריכין לפרש
על עצמו, כי צריכין לדון את עצמו לבק זכות,
ולמצא בעצמו איזה זכות ונקדה טובה, אשר
בבחינת הנקדה טובה הזאת הוא בבחינת
חסיד, וכיוצא.

ספרו מ"ט ימי הספירה

והקרבתם שביום החמשים תקריבו קרבן,
היינו לענייננו שפשופרין ומזכין כל המ"ט
יום, המ"ט שערים, אז מעוררין לתשובה של
הש"י, שהוא בחי' שער החמשים כנ"ל בתורה.
וזה קרבן לה', שהוא מרמוז על התשובה
של הש"י כ"ש הביאו עלי כפרה, בידוע.
וזה התחזקות נפלא לענייננו שאע"פ שרואין
שפועל מעט בעבודתו ובספירתו, אעפ"כ
הוא פועל הרבה למעלה שע"ז הוא מעורר
תשובה של הש"י כי באתעדלת אתער
לעלא, והש"י בודאי יתקן הכל. וזהו ואטהר
ואתקדש בקדשה של מעלה. הינו שיעורר
תשובה של הש"י באתערוהא דלעילא לבר,

נחלי אמונה מכתב ב'

כתבו רז"ל שע"י ימי הספירה וגם עוסקין אז
בתהלים, עי"ז מוצאין כ"א השער של תשובה
הש"י לו, היינו כי שמעתי מר' ישראל ג"י
מקרדאן, במדמה לי ששמע מר' משה ג"י
בראסלעוויר, כי כ"א יש לו דרך מיוחד לתקן
נשמתו. כפי שרש נשמתו בכל הגלגולים,
זה בתורה וזה בתפלה וזה בצדקה וכיוצא,
וכשהוא מזכר כל המ"ט שערים, עי"ז בא
לתשובה של הש"י שהוא שער החמשים, ואז
וירד ה' על הר סיני (עין בתורה תהלים מסגל לתשובה ותבין).
וזה חמשים יום, והקרבתם מנחה חדשה
לה", כמו שפרש"י ז"ל שהחמשים מוסב על

התקון תלוי בה. ואין המצוה נקראת אלא על מי שגומרה. וטוב אחרית דבר מראשיתו.

ע"כ צריכין להזהר מאוד באלו הימים דיקא ועקר באהבת החברים, שלא יהיה ח"ו כמו תלמידי ר"ע ח"ו בידוע ר"ל. רק ויחזן שם ישראל באיש אחד בלב אחד, כי המ"ט שערי תשובה כלולין מכל נשמות ישראל בידוע. כ"ש בתורה הזאת ואלה שמות כ"י הבאים מצרימה. ע"כ אין יכולין להשיג כל המ"ט שערי תשובה, עד שיבואו לתשובתו של הש"י, כי אם ע"י התחברות חברים, כ"ש רשב"י א'נ"ן בחביבותא תליא, ואמר אחד מאנ"ש אנ"ן ר"ת א'נשי נ'חל נ'ובע, ועי"ז נוכל לבא לשכל הכולל שהוא הצדיק שהוא משיג תשובתו של הש"י בעצמו.

ידידכם החפץ באמת
אלקים געציל ליובאוונע

ועי"ז ישפע שפע רב בכל העולמות, הינו שפזה השפע והארה ישתמשו לתקן את נפשותינו ורוחנו ונשמתנו מכל סיג ופגם, ועי"ז יבוא להארה השני' לטהרנו ולקדשנו בקדשתך העליונה א"ס.

יה"ר שנופה עכ"פ בשבוע האחרונה הזו מלכות, לספר פראוי לא בפה לבר, כי אם ע"י הפה נמשיך הנקדה אל הלב לישר לבנו, תמימות תהינה, כפי בן לבי (עין בתורה ל"ד ח"א) הינו שנודה בלב שלם כי עקר החכמה והאמת הוא כמו שהפה אומר מזכרונו ורשימתו של אז, וזה ידוע ממוהרנ"ת ז"ל עפ"י כתבי האריז"ל שגם בכל השבועות והספירות עקר התקון הוא בבחי' מלכות של כל מדה ומדה, כי כל מדה וספירה הוא כלול מכל הספירות והמדות בידוע. וכמו שרואין כאן בספירה, ובפרט בספירת מלכות בעצמה, בודאי כל

לעסק תמיד באמירת תהלים

כי צריכין בשעת אמירת תחנונות ובקשות להרחיק מעצמו כל מיני מחשבות חוץ שבעולם, רק לבו דעתו אל הדבורים, שהוא מדבר לפני השם יתברך, כאשר ידבר איש אל רעהו, ואז ממילא בקל יתעורר לבו, עד שיבוא לבכיה גדולה באמת. אבל כשחושב ומצפה על זה שיבכה, אזי זה וזה אינו עולה בידו, כי האמירה בעצמה נתבלבלה עי"ז כנ"ל. כי זה שחושב ומצפה שיבכה, הוא גם כן בחינת

ליקוטי מוהר"ן ח"ב סי' צה

לענין התבודדות ושיחה בינו לבין קונו ואמירת תהלים ותחנונות ובקשות, טוב מאוד כשזוכין לאמרם בלב שלם באמת, עד שיופה לבבות לפני השם יתברך, כבן הבוכה לפני אביו.

אבל אמר, שכשהאדם אומר תחנונות ובקשות וחושב בלבו ומצפה שיבכה, זאת המחשבה אינה טובה, והיא מבלבלת גם כן את דעתו, כי מחמת זה אינו יכול לומר הבקשות בלב שלם בשלמות.

שום מחשבות אחרות כלל כנ"ל. ואם יזכה
לבכייה באמת מה טוב, ואם לאו לאו, ולא
יבלבל אמירתו בשביל זה כנ"ל:

מחשבה זרה שמבלבלת, הפונה, שאינו יכול
לשמע היטב מה שהוא מדבר עי"ז, כי העקר
לדבר הדבור באמת לפני השם יתברך בלי

תהלים הוא התעוררות גדול מאד מאד להשם יתברך

בקדשת שבת ולהודות לה' יתברך תמיד על
העבר ולצעק על להבא, כמבאר בדברינו
הרבה בזה.

מכתבי רבי ישראל קארדונער

יד. אהובי אחי, חזק ואמץ בתורה ובתפלה,
ולחיות בשמחה תמיד, ולאמר תהלים בכל יום
באמת ובלב נשבר; וע"י אמירת תהלים זוכין
לתשובה - כמובא בלקוטי תנינא סימן ע"ג,
ע"ש. ולבקש הרבה הרבה מה' יתברך שירחם
עליך להצילך מהיצר הרע ומשטות תאות
עולם הזה, ולזכות לתורה ולתפלה ולתשובה
שלמה ולכל המדות טובות וכו'.

ליקו"ה הל' שבת ה"ז

ס. כל התקון של דוד הוא בחינת תהלים
שהוא הלולים ושכחים רבים לה' יתברך,
שהוא בחינת קדשת שבת בחינת טוב להודות
לה' הנאמר במזמור שיר ליום השבת, ובתוך
כך צועק ומתחנן ומתפלל הרבה לה' יתברך
מכל מקום שהוא וכו'.

ועל כן כתב אדמו"ר ז"ל (בסימן עג בלקוטי תנינא)
שע"י תהלים זוכים לתשובה, ועל כן עתה
באריכות הגלות כל חיותינו הוא ע"י בחינת
משה ויהושע הנ"ל שע"י בחינות אלו מחזקים
אותנו לצעק לה' יתברך תמיד ולשמח נפשו

אשרי שיאחז בו

עושה ביום אחד מה שעשיתי בשנה כלה (כלומר
שהיה מזרח כל כך בעבודתו, עד שמה שהיה עושה ועובד השם יתברך
בשנה כלה היה עושה ביום אחד). והיה מתגעגע מאד אחר
מעלת העבודה בבחינת "פראסטיק" באמת,
ואמר "איי איי פראסטיק".

גם אמר שדבר עם כמה צדיקים גדולים ואמרו
גם כן, שלא הגיעו למדרגתם כי אם ע"י ענין
"פראסטיק", שעסקו בעבודתם בפשיטות

שיחות הר"ן סי' קנד

שמעתי בשמו שאמר, שעקר מה שהגיע
למדרגתו הוא רק ע"י ענין "פראסטיק" (פשיטות).
שהיה מדבר הרבה ומשיח הרבה בינו לבין
קונו ואמר תהלים הרבה בפשיטות, ועי"ז
דיקא הגיע למה שהגיע.

ואמר: אם הייתי יודע שהשם יתברך יעשה
ממני מה שאני עתה, דהינו חדוש כזה, הייתי

מחמת שהלך בכה נתזו שם המים, דאם הייסט עם וועט אריין שפריצען אפלו אין די כשר'ה הערצער (הינו שיתזו גם בתוך הלכות הכשרים). ועם חכמות לא יוכלו לתן עציה, וכל שרי המלוכה נתפזרו וכל המלוכה לא יתחזק על עמודו, וועט זיך גיט דער האלטין גאר (לא יחזיקו מעמד רק) פשוטי ישראל שאומרים תהלים בפשיטות וכו'. על-כן שפשיבוא משיח הם יתנו הפתר מלוכה בראשו.

חיי מוהר"ן סי' קסב

אמר שכשאחד יבוא על קברו ויאמר קפיטל תהלים בהתעוררות הלב יהיה לו תענוג גדול מזה ועשה תנועות בגופו ובעצמותיו אז, ורמז שיהיה לו חלוץ עצמות אז בקברו כשיאמרו תהלים על קברו.

חיי מוהר"ן סי' תפה

אמר בזה הלשון, אגיש קפיטל תהלים אז מע זאגט איז אזוי וויא אפאנטש [כשאומרים טוב מזמור תהלים הרי הוא כמו משקה טעים]:

שיח שרפי קודש א קסג

ספר רבנו ז"ל מעשה משני נערים קטנים שהיו אוהבים זה לזה מאד, עד שלא היו יכולין לחיות זה בלא זה, ופעם אחד נחלש אחד מהם והיה השני בצער גדול עד למאד, ושאל מה לעשות שיבריא חברי, ואמרו לו שיאמר תהלים, והוא בתמימות התחיל לומר תהלים, ובכל פעם שאמר כמה קפיטלאך שאל את חברו אם הבריא, והיה כך כמה פעמים, ואמרו

גמור בהתבודדות ושיחה בינו לבין קונו וכו', ועי"ז הגיעו למה שהגיעו, אשרי להם.

כוכבי אור ספורים נפלאים אות ד

מעשה ממטר. מענין שהשם יתברך יכבש המלחמה רק עם הפשוטים אומרי תהלים בפשיטות וכו' ולא עם ההולכים בחכמות.

ספר רבנו ז"ל משל ממלך שהלך לצוד חיות (נאוולאוי) ונסע לבוש כאיש פשוט, כדי שיהיה נקל להצחוק. ובאמצע פתאם ירד מטר גדול ממש מבול מים, וכל השרי מלוכה נתפזרו אחד לאחד וכו'. והמלך היה בסכנה גדולה, וחפש עד שמצא בית כפרי אחד. והיה שם איש כפרי, ולקח את המלך והלבישו, ונתן לו אכילה שלו גריין (מרק גריסים) וכו', והסיק את התנור, והניחו לישן על הפיעקליק (סמך לתנור) וכו'.

וכל כך היה ערב ומתוק להמלך, שמעולם לא טעם טעם ערב כזה, כי היה עיף ויגע וכו'. והשרי מלוכה חפשו את המלך עד שבאו לשם, וראו שהוא ישן. ורצו שיחזרו המלך לביתו עמהם. ואמר להם, פיון שאתם לא הצלתם אותי וכל אחד נתפזר להציל את עצמו, וזה הציל אותי, ופה טעמתי טעם מתוק כזה, על-כן הוא יביא אותי בעגלה שלו ובאלו המלבושים, והוא יושב אותי על כסא המלוכה.

וסים על זה רבנו ז"ל באשר מובא שבעקבות משיחא יהיה מבול "מען וועט שייסען מיט אפיקורסות" (יירו עם אפיקורסות) לא של מים, רק של מחשבות זרות. ויכסו כל ההרים הגבוהים, ואפלו בארץ ישראל שלא היה מבול, רק

שיח שרפי קודש ב שלה

מוהרנ"ת היה לו בכל יום שעור וסדר קבוע
 לאמירת תהלים, דהיינו: אמירת יום אחד של
 תהלים, ובימי השוכבים והספירה היה מוסף
 עוד באמירת תהלים, נוסף על הקביעות היום
 יומית, והוא על פי הנאמר בלקוטי מוהר"ן
 חלק ב' סימן ע"ג, ע"ש.

שעדין הוא חולה, ואמר עוד עד שהיתה לו
 רפואה בשלימות.

וכל מה שספר רבנו ז"ל בזה הורה לנו דרך
 התפלה בתמימות, שצריכין אנו להתפלל,
 ולהתפלל בתמימות, עד שתמשך הישועה
 בשלימות, ולהאמין שבכל תפלה ממתיקין
 מעט מעט הדינים, עד שימתיקו כל
 הדינים בשלימות.

לעשות מהתורה תפלה

ורמזו לי שתשוקתו מאד לעשות כן מתורתו
 הקדושות, לעשות מכל התורות תפלות.
 כי כן היה דרכו לרמוז על דברים גבוהים על
 ידי דברים קטנים, מחמת שהיה קשה לו לבאר
 דעתו בפרוש מגדל הקטרוגים והמניעות, ועוד
 מכמה טעמים, על כן רמז בדרכים נפלאים כדי
 שהאדם בעצמו יבין דעתו מאלו אם ירצה.
 ויש בזה ענינים נפלאים בהנהגתו עמי בכמה
 ענינים ואי אפשר לבארם.

גם אמר, שכשעושין מהתורות תפלות נעשים
 מזה שעשועים גדולים למעלה שלא עלו לפניו
 יתברך שעשועים גדולים כאלה מימות עולם,
 בנדפם כבר בהקדמת התפלות. ויותר מזה
 חזקנו בזה על ידי השיחה הקדושה שפסח
 עמי אחר אמירת התורה: "בראשית לעיני כל
 ישראל" (לקוטי תנינא ס"ו), במבאר לקמן (סימן קצ"ו):

שיחות הרן סי' קצו

שיחתו הקדושה של רבנו ז"ל אור ליום שני

שיחות הרן סי' קמה

כשדבר עמי וגלה לי הדרך לעשות מהתורות
 תפלות בנדפם (בלקוטי תנינא סימן כ"ה), אמר לי
 שטוב לכתב לעצמו התפלות. ואז ראיתי
 והבנתי בתנועותיו הקדושות שהוא דבר נפלא
 ונורא מאד מאד לעשות מהתורות תפלות,
 וכמו שאמר, שנעשין מזה שעשועים גדולים
 למעלה וכו'.

גם פעם אחת היה מדבר עם אחד, והיה
 מתגעגע מאד שיעשו מהתורות תפלות,
 ואמר: אני חפץ מאד שיעשו מהתורות
 תפלות אך איני יודע למי מוסרים זאת.
 ופעם אחד הראה לי בספר אחד שהיה אצלו
 שנתחבר בסמוך הנקרא "יד הקטנה", ובסוף
 מבאר שם כמה ענינים בלשון תפלה, שמדבר
 להשם יתברך ומתחיל כל ענין אלקי וכו', אלקי
 וכו'. וקרא אותי וצוה לעין בו בפנים, ורמז
 לי אז כמדבר, ראה שזה המחבר מדבר כמה
 ענינים מדרושיו להשם יתברך בלשון תפלה.

יסוד דוד המלך עליו השלום ספר תהלים שכלול מכל התפלות ושירות ותשבחות שבעולם, כי הוא נעים זמירות ישראל. ועשרה מיני נגינה הם בחינת טעמים בחינת נגינת הטעמים, והטעמים הם תכלית שרש העליון של כל בחינת טעמים נקודות תגין אותיות, כי הנקודות מנהיגין להתגין והאותיות, והטעמים לנקודות כמובן בתקונים, הינו שכל הצרופים של האותיות שנתהוים ע"י הנקודות (כמובא בסימן לא) הכל נעשה ע"י הטעמים שהם שרש הכל. והטעמים הוא בחינת תפלה.

ועל כן עקר התהוות הצרופים שמהם נארגה כל התורה הוא ע"י התפלה ועל כן אי אפשר לבוא לשום השגה בתורה כי אם ע"י תפלה, כמו שמבאר בסימן כ', על כן צריכין לעשות מהתורות תפלות דהינו בשלומד איזה תורה והוא רחוק עדין מאותה התורה, כי עדין לא התחיל לקימה או שעדין לא קימה בשלמות וכו' הוא צריך להתפלל הרבה על זה לה' יתברך שיזכה לקימה.

מכל שכן כשיודע בעצמו שעבר על איזה תורה הוא צריך בודאי להתפלל הרבה לה' יתברך ולעשות מהתורה תפלה להתפלל הרבה לה' יתברך שיזכה מעתה לקיים כל מה שכתוב בהתורה הזאת, כי ע"י תפלה יזכה לתקן הכל, כי ע"י התפלה יחזור ויתקן ויעשה הצרופים ויחזירם על מכוונם ביתר שאת, כי עקר התהוות הצרופים שהם בחינת התהוות הבתים הנפלאים הוא ע"י התפלה כנ"ל.

ועל כן התורה מתחלת בבית דבראשית וגם בראשית הוא ראש בית כמו שאיתא בתקוני

פרשת נח תק"ע. התורה שלי גדולה מאד, והיא כלה רוח הקדש, ויכולין לידע ממנה עתידות, שמי שיטה עצמו ויאזין ויקשיב התורה שלי יכול לידע עתידות שיהיה. ואין צריך לומר אחר כך כשנעשין הדברים בעולם, שאז יכולין בודאי למצא הכל בתוך התורה שלי ולראות ולהבין שהכל מבאר בתוך התורה שנאמרה כבר. כל זה שמעתי אחר שבת בראשית תק"ע, בעת שהראיתי לו התורה: "בראשית לעיני כל ישראל" בכתב הנדפסת בלקוטי תגינא סימן ס"ז וכו'.

אלה דברי רבנו ז"ל, בעת שראה התורה הנ"ל בכתב: המוסר של התורה שלי נפלא ועצום מאד. אלו היו אומרים זאת התורה בלשון אחר, בלשון מוסר, היה מעורר ומשבר את הלב מאד, כי כלה מוסר השכל, מוסר גדול ונורא מאד. על כן צריך לזהר לקיים מה שהזהרתי אתכם לעשות מן התורה תפלה. כי תקף בשמתחילין להכניס זאת התורה בתוך דברי התעוררות ושיחה של תפלה, בודאי תעורר ותשבר את לבו מאד כנ"ל:

ליקו"ה הל' נזקי שכנים ה"ד

ז. וזה בחינת גדל המעלה לעשות מתורות תפלות, כי עקר פגם כל העברות הוא בהצרופי אותיות של כל מצוה שקלקל הצרוף הקדוש של אותה המצוה, כמובא בהתורה אנכי (בסימן ה) ע"ש. ועקר הצרופים קדושים נתהוים ע"י התפלה כמובן בהתורה הנ"ל.

כי התפלה היא שרש התורה כנ"ל, כי כל התפלה היא כלולה בעשרה מיני נגינה שבהם

ממעשיו אין חכמתו מתקיימת. ואמר על זה ראבר"ג ז"ל, שהעצה לזה שינצל מפגם זה, הוא ע"י עבודת התפלה, שהיא נקראת עשייה. ומזה נבין עוד גדל מעלת צווי רבנו לעשות מתורות תפלות כדרי שתהיה השואה נכונה בין החכמה למעשה, כי התפלה היא המפתח והפתח לכל המעשים הטובים, ועל כן שם העבודה והמעשה נקרא על שם התפלה, וכמו שאמרו רז"ל: "אין כחנו אלא בפה". וזהו שאמרו רז"ל: "לא המדרש עקר אלא המעשה". והינו מעשה התפלה.

זהו. כי עקר בגין התורה הוא ע"י התהוות הפתים הנוראים הנ"ל שנעשים ע"י התפלה כנ"ל שכלם נעשים ונבנים ע"י הראש בית שהוא הבעל הבית של העולם שהוא הצדיק הדור האמת שהוא עוסק לקבץ הנפשות ולבנות מהם הפתים הנפלאים והנוראים הנ"ל לאין קץ ולהעלות שעשועים גדולים לפני ה' יתברך בלי ערף וכו'. כמובן משיחותיו הקדושות בענין זה.

שיח שרפי קודש ד כט

אמרו חכמינו ז"ל באבות: כל שחכמתו מרבה

אזי יעשה מזה תפלה

וזהו בעצמו מה שכתב אדונינו מורנו ורבנו ז"ל במקום אחר, בסימן כה לקוטי תנינא, לעשות מהתורה תפלה. אף על פי שלפום רהטא נראים כסותרים זה את זה, כי כאן כתב לעשות מהתפלה תורה ושם כתב לעשות מהתורה תפלה.

אף באמת בשניהם לדבר אחד נתכונן, כי מה שכתב כמה פעמים לעשות מהתורה תפלה פונתו לעשות מהתורה שלא זכה עדין לקימה ולהשיגה, לעשות ממנה תפלה להתפלל לה' יתברך שיזכה לקימה ולהשיגה, וזהו בעצמו מה שכתוב כאן לעשות מתורת ה' בחינת תפלה בחינת נשמע, לעשות מזה תורתו בחינת נעשה וכו', כי התורה שלא זכה עדין לקימה פראוי ולהשיגה היא אצלו בחינת תורת ה', בחינת נסתרות ממנו. ועל זה צריך

ליקו"ה הל' מתנה ה"ה

זו. עקר התפלה בחינת נשמע הוא בחינת רצונות וכסופין חזקים לה' יתברך בדבקות ובטול גמור אל אור האין סוף עד שבא לדבורים שה' יתברך מרחם עליו ופותח פיו לפרש שיחתו לפניו וכמוכן בכמה מקומות בדבריו ז"ל.

וזה בחינת לאדם מערכי לב ומה' מענה לשון, שעקר ההכנה ועריכת הלב שמכין ומעריך לבו בכסופין חזקים ובא לפני ה' יתברך לפרש שיחתו, וה' ברחמיו נותן מענה בפיו בחינת ומה' מענה לשון. וזה עקר בחינת נשמע שהוא בחינת תפלה, שהוא בחינת בטול אל אור אין סוף. ועי"ז זוכה שישגי תורת ה' עד שנעשית תורתו, שזהו בחינת שעושה מהנשמע נעשה, מהנסתר נגלה, מתפלה תורה:

תורת ה' מאחר שלא זכה עדין לקימה בשלמות הראוי באפן שיגיע לכל הנ"ל רק שהצדיק שגלה זאת התורה זכה לזה בשלמות כי אצלו היא תורתו (וגם נמוכה אצלו באלפים ורכבות מדרגות מבחינת תורתו, מבחינת הנגלה שלו, רק שהכרח להוריד עצמו בשבילנו לאמרה כך וכו', כמבאר מזה במקום אחר). אבל אצלנו הוא בחינת תורת ה', בחינת נסתר מאחר שלא זכינו לקימה פראוי, מפל שפן להשיגה ועל זה צריכין תפלה כנ"ל. ועושין מהתורה הינו מבחינת תורת ה' תפלה עד שזוכה לבוא לזה לקים ולהשיג זאת התורה ואז נעשה מתורת ה', שהיא בחינת תפלה, תורתו.

נמצא ששניהם אחד, כי מה שכתוב כאן לעשות מהתפלה תורה, הינו בחינת תורתו שיהיה נעשה מהנסתר, שהיא בחינת תורת ה', יהיה נעשה מזה ע"י רבוי תפלות בחינת תורתו, שזהו בעצמו מה שאיתא במקום אחר לעשות מהתורה תפלה, הינו מתורת ה' מה שגלו הצדיקים ואנחנו עדין רחוקים ממנה, לעשות מזה תפלה עד שזוכה לזה ויהיה נעשה תורתו והרי בשניהם לדבר אחד נתכונן.

לכטל עצמו ולהתפלל הרבה לה' יתברך עד שיקימה וישיגה לעשות מתורת ה' תורתו. נמצא שעושה מהתורה תפלה, הינו מבחינת תורת ה', שהוא הנסתר ורחוק ממנו, עושה מזה תפלה שמתפלל לה' יתברך שיוזכה לבוא לזה. ואחר כך כשזוכה לפעל בקשתו ומשיג בחינת הנסתר, בחינת תורת ה' אזי נעשה מתורת ה', שהוא בחינת תפלה, תורתו. נמצא ששניהם אחד:

ונבאר הדבר קצת, כי פונת אדוננו מורנו ורבנו ז"ל שהזהיר מאד לעשות מהתורה תפלה, היה פונתו מהתורה שלא זכה עדין להגיע אליה הן מצד הקיום הן מצד ההשגה, והעקר הוא הקיום כמו למשל כשלומד בתורה שע"י מצות ציצית זוכה להנצל מנאוף, כמו שכתוב, ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, ועי"ז יהיה נצול מעצות הפוכות שאינם אמת וכו'. ועי"ז יזכה לאמונה ולתפלה ולארץ ישראל וכו'. ויודע בעצמו רחוקו מזה הוא צריך להתפלל הרבה לה' יתברך ולעשות מהתורה הזאת תפלה להתפלל לה' יתברך שיוזכה לקים מצות ציצית פראוי באפן שיזכה לכל הנ"ל.

נמצא, שכל התורה הזאת היא אצלו בחינת

לְבַקֵּשׁ וּלְהַתְחַנֵּן לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ

השתפכות הנפש אות ב

עין בספר "עלים לתרופה" (מכתב שעב), שכתב שם: והעקר לעשות מתורות תפלות לבקש בכל יום ולפרש שיחתו לפניו יתברך על פי איזה תורה, שילמוד בספריו הקדושים, שבכלם יכולים למצא את עצמו בכל יום.

אהה, השם! מתי נזכה לזה כי כל ימינו פורחים והולכים כצל עובר וכענן פלה וכרוח נושבת וכחלום יעוף וכו', ואין לנו במה לתפסם ולהחזיקם, שיהיו נשארים קימים לנו, שנחיה בהם לנצח כל אחד ע"י תפלה ותחנונים והעקר על פי הדרך הקדוש הזה, שהוא ישן וחדש מאד, שהוא לעשות מהתורות תפלות כנ"ל

וכל אחד רחוק בעיני עצמו מזה, ובאמת אינו בן, כי קרוב אליך הדבר מאד, בפיד ובלבד לעשותו ואם אף על פי בן אין יכולים להתחיל לדבר כלל, הלא גם מזה דברנו הרבה בעצות אמתיות, שהם בדוקים ומנסים, שכבר הועילו לנו הרבה וכו'.

אשרינו, שזכינו לשמע כל זאת ולעסוק בזה קצת מי יתן, שנוזכה לקים רצונו באמת וללכת בכל דרכיו, לשמח בכל יום ולבקש ולצעק לה' ולעשות מהתורות תפלות וכו', ע"ש שיחותיו הקדושים הפתובים בסוף הספר "לקופי מוהר"ן".

שִׁיזְכְּהוּ לְבוֹא לְכָל הַנֶּאֱמָר שֶׁם בְּאוֹתוֹ הַמֵּאֱמָר

ליקו"ה הל' נחלות ה"ד

כב. וזה בחינת גדל עצם המעלה לעשות מהתורות תפלות, כי כל התורה שאדם לומד באה בתוך התפלה ונתחדשה שם, והם מחזקין זה את זה. וזה אפלו כשהתורה שעוסק בה אין לה שיכות בפשיטות עם התפלה כגון שלומד דיני ממונות ואחר כך מתפלל על שמירת שבת וכיוצא.

אבל בודאי הוא מעלה יתרה ועצומה כשזוכה

לעשות תפלה מהתורה בעצמה שעוסק בה שאז התורה והתפלה הם אחדות גמור ביותר ואז מחזקין זה את זה ומאירין זה לזה ביותר ויותר. ועל כן ענין זה לעשות מתורות תפלות יקר מאד מאד ונעשה מזה שעשועים גדולים למעלה שאין דגממתם, כמבאר בדבריו הקדושים ז"ל, כי מיחדים עי"ז תורה ותפלה ביחוד נפלא עד שנעשים אחדות גמור והם מחזקים זה את זה ביותר וכנ"ל:

השיחה זו עולה למקום גבוה מאד

על ציונו הקדוש, ואמר אז על הציון הקדוש התפלה המתחלת 'אתה יצרת' בלקוטי תפלות חלק ב' סימן ל"ו. ואחר כך פשהלך משם אמר (בלשון תמה) הם המתנגדים שואלים אם יש בהתפלות רוח הקדש, ובאמת הם גבוהים מרוח הקדש כי הם נמשכים משער החמשים. ועין בלקוטי הלכות הלכות ראש חדש הלכות ו' שם מוכן זה כי הדרך לעשות מתורות תפלות נמשך משער הנו"ן גם שמעתי שאמר כי הרבה אנשים זכו כבר לגן עדן ע"י התפלות שלו).

הקדמת ספר ליקוטי תפילות הזהיר אותנו כמה פעמים, בכמה מיני לשונות, לעשות מהתורות תפלות. ואמר: שנעשה מזה שעשועים גדולים למעלה.

ואמר: שעדין לא עלו שעשועים כאלה לפני השם יתברך, כמו אלו השעשועים שנעשים מתפלות אלו שעושים מן התורות, ועוד דבר מזה כמה וכמה פעמים עם כמה וכמה בני אדם:

כוכבי אור אנשי מוהר"ן אות כה

שמעתי מהותיק ר' נחמן טולטשינער ז"ל שפעם אחת בימי הספירה היה מוהר"ן ז"ל

דבר השוה לכל נפש מקטן ועד גדול

בינו לבין קונו בלשון אשכנזי שמדברים בו, כמבואר בספרים הנדפסים:

שיש"ק ח"ו, סעיף רפ"ז

היה אומר רבי לוי יצחק בנדר זכרוננו לברכה לענין מה שהעולם אומרים על ענין ההתבודדות ששייך רק לצדיקים וגדולים במעלה שאכן נכון הדבר שדרך העבודה הגדולה של ההתבודדות היא מעלה עליונה וגדולה מאד מאד, וכדברי רבנו בעצמו (בליקו"מ ח"ב, סימן כ"ה); אבל אותה התבודדות הרמה והנשאה שהנביאים והצדיקים הקדמונים היו משתמשים בה להתעלות בהשגותיהם ומדרגותיהם הנעלות, הרי שגם אנו הקטנים

ליקו"ה חו"מ ח"ב, הלכות פקדון וארבעה שומרים הלכה ג', סעיף ז'

צריך כל אדם לשפוך שיחו לפני השם בכל יום ויום, לבקש על נפשו מהשם יתברך שייזכהו לקרבו לעבודתו יתברך באמת, וזהו יסוד הכל שכל עבודתו ויהדותו תלוי בזה, כמבואר אצלנו כמה פעמים. ויותר ממה שפתוב שם, שמענו מפיו הקדוש בעל פה כמה וכמה פעמים, כמה שיחות נוראות בענין זה, שאי אפשר לבאר הכל בכתב.

ואמר: שכל הצדיקים והקשרים לא זכו לבא למה שפאו כי אם על ידי זה על ידי שיחה

וּשְׂאֵר הַנְּהִיגוֹת פְּשׁוּטוֹת שְׂצָרִיכִים לְשִׁפְרָם
וּלְהַטִּיבָם יוֹתֵר וְיוֹתֵר דְּרָךְ אוֹתָהּ עֲבוֹדַת
הַתְּפִלוֹת וְהַבְּקָשׁוֹת בְּעֵת הַהִתְבּוֹדְדוֹת:

בְּמַעֲלָה צָרִיכִים וּמְחִיבִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ עֲבוֹר
מִדְּרָגָתָנוּ הַקְּטָנָה, לְהִתְפַּלֵּל שְׁנֹזְבָה לְשִׁמִּירַת
עֵינַיִם, וְזִהִירוֹת מִדְּבָרִים בְּטִלִּים וּבַטּוֹל תּוֹרָה,

קשרי המקראות

קשרי המקרות ומאמרי חז"ל

המובאים בתורות ע"ג וכ"ה תנינא

נון שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה

איתא בגמ' במסכת ר"ה (כא, ב):

אמרות ה' אמרות טהרות כסף צרוף בעליל לארץ מזקק שבעתים. רב ושמואל, חד אמר: חמשים שערי בינה נבראו בעולם, וכולן ניתנו למשה חסר אחד, שנאמר ותחסרהו מעט מאלהים. בקש קהלת למצא דברי חפץ, בקש קהלת להיות כמשה, יצתה בת קול ואמרה לו: וכתוב ישר דברי אמת ולא קם נביא עוד בישראל כמשה. וחד אמר: בנביאים - לא קם, במלכים - קם, אלא מה אני מקיים בקש קהלת למצא דברי חפץ - בקש קהלת לדון דינין שבלב, שלא בעדים ושלא בהתראה, יצתה בת קול ואמרה לו: וכתוב ישר דברי אמת - על פי שנים עדים וגו'.

ופירש רש"י:

חמשים שערי בינה בו'. סיפיה דהאי קרא דרשי רב ושמואל: מזוקק שבעתים. שבע שביעות, והם חמשים חסר אחת שנמסרו למשה, למדנו שחמשים נבראו, שהרי מעט נחסר מאלהים.

ועוד פירש רבינו חננאל:

מזוקק שבעתים. כל מה שתצרפנו מוסיף זיקוק, פי' שבעתים שבע פעמים שבעה, הרי מ"ט. וניתנו לו למשה אמרות ה' מזוקקין, מ"ט שערי בינה, וכיון דכתיב ותחסרהו מעט מאלהים אין מעט פחות משער אחד, לפיכך אמרו נ' שערי בינה נבראו בעולם למלאכי האלוקים, וכולן ניתנו לו למשה חוץ מאחד מהן.

נקודות לעיון:

- א. חמישים השערים המבוארים בגמרא, הם חמישים שערי בינה, ורבינו מקשר אותם לתשובה. יש להבין מה השייכות של התשובה לבינה?
- ב. למה דברי הגמרא נאמרים שכל החמישים ניתנו חסר אחד ולא כתוב שניתנו לו ארבעים ותשעה?
- ג. יש לעיין מדוע קהלת ביקש לזכות למדרגת משה הרי בסוף שער הנו"ן לא ניתן למשה?

ד. יש להבין דמתוך דברי הגמרא מבואר שלפי שיטה אחת יש בחינה שהמלך הוא יכול להגיע למדרגת משה ולמעלה מכך וולפי זה יתכן שהמלך יזכה לשער הנו"ן.

ה. לאיזה ענין נאצל שער החמישים, הרי ממילא אין אדם יכול לכנוס בו, וגם משה רבינו לא זכה לו?

שובו אלי ואשובה אליכם

כתב במלאכי פרק ג (ו-י):

(א) הַנְּנִי שַׁלַח מְלֹאכֵי וּפְנֵה דְרֹךְ לְפָנַי וּפְתָאֵם יָבֹא אֶל הַיְכָלוֹ הָאֵדוּן אֲשֶׁר אַתֶּם מְבַקְשִׁים וּמְלֹאךְ הַבְּרִית אֲשֶׁר אַתֶּם חֹפְצִים הִנֵּה בָּא אָמַר ה' צְבָאוֹת: (ב) וְיָמִי מְכַלְכֵּל אֶת יוֹם בּוֹאוֹ וְיָמִי הָעֹמֵד בְּהִרְאוֹתוֹ כִּי הוּא כָּאֵשׁ מְצַרֵּף וּכְבֵרִית מְכַבְּסִים: (ג) וַיֵּשֶׁב מְצַרֵּף וּמְטַהֵר כֶּסֶף וְטַהֵר אֶת בְּנֵי לֵוִי וַיִּקַּח אֹתָם כְּזָהָב וּכְכֶסֶף וְהָיוּ לִיקְנוֹן מְגִישֵׁי מִנְחָה בְּצִדְקָה: (ד) וְעָרְכָה לִיקְנוֹן מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשֵׁנִים קְדֻמוֹת: (ה) וְקָרַבְתִּי אֲלֵיכֶם לְמִשְׁפַּט וְהִיִּיתִי עַד מְמַהֵר בְּמִכְשָׁפִים וּבְמִנְאָפִים וּבְנִשְׁבָּעִים לְשַׁקֵּר וּבְעֵשְׂקֵי שָׂכָר שְׂכִיר אֱלֻמְנָה וְיָתוֹם וּמִטִּי גֵר וְלֹא יִרְאוּנִי אָמַר ה' צְבָאוֹת: (ו) כִּי אָנֹכִי ה' לֹא שְׁנִיתִי וְאַתֶּם בְּנֵי יַעֲקֹב לֹא כְלִיתֶם: (ז) לְמִימֵי אֲבֹתֵיכֶם סָרְתֶם מִחֻקֵּי וְלֹא שָׁמַרְתֶּם שׁוּבוּ אֵלַי וְאִשׁוּבָה אֲלֵיכֶם אָמַר ה' צְבָאוֹת וְאַמְרַתֶּם בְּמָה נָשׁוּב: (ח) הִיִּקְבַע אָדָם אֱלֹהִים כִּי אַתֶּם קֹבְעִים אֹתִי וְאַמְרַתֶּם בְּמָה קֹבְעוּךָ הַמַּעֲשֶׂר וְהַתְּרוּמָה: (ט) בְּמֵאֲרָה אַתֶּם נֹאֲרִים וְאַתֶּם קֹבְעִים הַגּוֹי כְּלוֹ: (י) הִבִּיאוּ אֶת כָּל הַמַּעֲשֶׂר אֶל בֵּית הָאוֹצֵר וְיִהְיֶה טָרֵף בְּבֵיתִי וּבְחֻנוּנֵי נָא בְּזֹאת אָמַר ה' צְבָאוֹת אִם לֹא אִפְתַּח לָכֶם אֶת אַרְבּוֹת הַשָּׁמַיִם וְהִרִיקְתִּי לָכֶם בְּרֶכֶת עַד בְּלִי דַי:

ופירש המצודות דוד:

כי אני ה' לא שניתני. לא נשתנה דעתי ממה שהיה מאז לאהוב את הרע, לא כמו שאמרתם כל עושי רע טוב בעיני ה': ואתם בני יעקב לא כליתם. אבל אתם לא כליתם מפני, ואף כי תמותו ברשע מבלי משפט גמול, הנה לעתיד כאשר תעמדו בתחיה, הנכם גם אז בדי, ואז תקבלו הגמול הראוי: למימי אבותיכם. מן ימי אבותיכם וכו': שובו אלי. לשמור מצותי: ואשובה אליכם. להיטיב עמכם כמאז: ואמרתם. והנה תעיוז פניכם ותאמרו כמה נשוב, ר"ל בעבור מה נשוב כמה חמאנו: היקבע. האם הגון הדבר שיעשוק אדם את אלהים, אשר אתם עושקים אותי: ואמרתם. ואם תאמרו בדבר מה אנו עושקים אותך: המעשר. ר"ל על זה אשיב שאתם עושקים ממני המעשר והתרומה, כי אינכם נותנים אותם אל הכהנים והלויים משרתי: במארה. הלא בעבור זה אתם מקוללים בקללה, כי אין הארץ נותנת יכולה, ועכ"ז לא תקחו מוסר ואתם עושקים אותי: חגוי בלו. כי אין אחד מכם שיתן המעשר והתרומה: הביאו. לכן הביאו מעתה את כל המעשר אל בית האוצר העשוי לכך בביהמ"ק: ויהי טרף בבית. למען יהיה מזון מצוי לאנשי ביתי הם הכהנים והלויים: ובחנוני. בחנו אותי בהמצוה הזאת אם אני משלם גמול המצוה: אם לא. הוא ענין שבועה, כמו אם לא בתים רבים וגו' (ישעיה ה), ור"ל הריני נשבע שאפתח לכם בשכר זה את

ארובות השמים, ואשפוך דרך שם לכם ברכה, והוא ענין גוזמא והפלגה: עד בלי די. ר"ל כ"כ ירבו התבואות עד שלא יהיו הגרנות די להם להחזיק את הכל:

והדרשו חז"ל באיכה רבה (ה, כא):

השיבנו ה' אליך ונשובה. אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה רבש"ע שלך הוא השיבנו, אמר להם שלכם הוא שנאמר 'שובו אלי ואשובה אליכם נאם ה'', אמרה לפניו רבש"ע שלך הוא שנאמר (תהלים פה) שובנו אלהי ישענו לכך נאמר השיבנו ה' אליך ונשובה.

נקודות לעיון:

- א. איך מרומז בפסוק זה האדם שאין לו התעוררות לתשובה?
- ב. יש קשר בין הזיקוק והצירוף המוזכר כאן לזיקוק שמוזכר במסכת ראש השנה וכן בדברי רבינו על הזיכוך שעברו במצרים?
- ג. האם בפסוק זה מבואר הסדר של התשובה – דהיינו קודם התשובה שלנו שהיא מ"ט שערים ואחרי זה תשובת השי"ת.

מ"ט אותיות שיש בשמות שנים-עשר שבטי י"ה

ראה פסוקים אלו להלן בסוף המאמר בהמשך הפסוק 'ואלה שמות וכו'. ובמנין האותיות שבשמות השבטים איתא בגמ' במסכת סוטה (לו, א):

שתי אבנים טובות היו לו לכהן גדול על כתיפיו, אחת מכאן ואחת מכאן, ושמות שנים עשר שבטים כתוב עליהם, ששה על אבן זו וששה על אבן זו, שנאמר: ששה משמותם על האבן האחת וגו' שניה כתולדותם ולא ראשונה כתולדותם, מפני שיהודה מוקדם, וחמשים אותיות היו, עשרים וחמש על אבן זו ועשרים וחמש על אבן זו וכו'. הני חמשים אותיות? חמשים נכי חדא הויין (כלומר שיש רק מ"ט אותיות), א"ר יצחק: יוסף הוסיפו לו אות אחת, שנאמר: עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים. מתקיף לה רב נחמן בר יצחק: כתולדותם בעינן (כפי שנקראו בלדתם). אלא, כל התורה כולה בנימן כתיב, והכא בנימין שלם, כדכתיב: ואביו קרא לו בנימין.

נקודות לעיון:

- א. יש להבין שהרי א"א להשיג את שער הנ', ואם כן אין נכתבו שמות השבטים בחמישים אותיות?
- ב. האם יש קשר מיוחד בין מי שהוסיפו לו אות אחת בשמו לשער הנ"ן (יוסף או בנימין)?

הכל חפצים ליראה את שמך

לשון זו מופיעה בתפילה נחמיה לה' לאחר חורבן ירושלים, כדכתיב בנחמיה פרק א (ה-יא):

(ה) וְאָמַר אֲנִי ה' אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם הָאֵל הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא שֶׁמֶר הַבְּרִית וְחָסֵד לְאַהֲבָיו וְלִשְׁמֵרֵי מִצְוֹתָיו: (ו) תְּהִי נָא אֲזוּנְךָ קִשְׁבָת וְעֵינֶיךָ פְּתוּחוֹת לְשִׁמְעַע אֶל תְּפִלַּת עַבְדְּךָ אֲשֶׁר אֲנִי מִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ הַיּוֹם יוֹמָם וְלַיְלָה עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַבְדֶּיךָ וּמִתְנוּדָה עַל חַטָּאוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר חָטְאוּ לָךְ וְאֲנִי וּבֵית אָבִי חָטְאוּנוּ: (ז) חֲבַל חֲבַלְנוּ לָךְ וְלֹא שָׁמְרָנוּ אֶת הַמִּצְוֹת וְאֶת הַחֻקִּים וְאֶת הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוִּיתָ אֶת מֹשֶׁה עַבְדְּךָ: (ח) זָכַר נָא אֶת הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוִּיתָ אֶת מֹשֶׁה עַבְדְּךָ לֵאמֹר אַתֶּם תִּמְעְלוּ אֲנִי אֶפְיֵן אֶתְכֶם בְּעַמִּים: (ט) וְשִׁבְתֶּם אֵלַי וּשְׁמַרְתֶּם מִצְוֹתַי וְעִשִּׂיתֶם אִתָּם אִם יִהְיֶה נִדְחָכְם בְּקִצֵּה הַשָּׁמַיִם מִשֵּׁם אֲקַבְּצֶם וְהִבִּיאֹתִים אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר בְּחַרְתִּי לְשֹׁכֵן אֶת שְׁמִי שָׁם: (י) וְהֵם עַבְדֶּיךָ וְעַמְּךָ אֲשֶׁר פָּדִיתָ בְּכַחֲךָ הַגָּדוֹל וּבְיָדְךָ הַחֲזָקָה: (יא) אֲנִי אֲדַנִּי תְּהִי נָא אֲזוּנְךָ קִשְׁבָת אֶל תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאֶל תְּפִלַּת עַבְדֶּיךָ הַחֲפָצִים לִירְאָה אֶת שְׁמֶךָ וְהַצְלִיחָה נָא לְעַבְדֶּךָ הַיּוֹם וּתְנַהֵוּ לְרַחֲמִים לְפָנַי הָאִישׁ הַזֶּה וְאֲנִי הִיְתִי מִשְׁקָה לְמֹלֶךְ:

ופירש רש"י:

אנא. לשון בקשה ותחנה: חבול חבלנו. לשון השחתה: אם יהיה נדחכם. כענין שנאמר אם יהיה נדחך וגו' (דברים ל'): אנא אדני תהי נא אזונך קשבת. בתחלת תפלתו אמר לשון זה של תחנה, וכן לאחר תפלתו: לעבדך היום וגו'. כך היה מתפלל על עצמו: לפני האיש הזה. לפני המלך:

נקודות לעיון:

- א. יש להבין שהרי להלן מבואר שיש מי שאין לו התעוררות כלל לתשובה, ואם כן אינו חפץ לכאורה ליראה את שמך שהרי אין לו התעוררות?
- ב. הנה בלשון הכתוב מבואר ש'עבדי ה' הם חפצים ליראה את שמו (עי' רש"י שם), ורבינו נקט בלשון 'הכל חפצים', ויש להבין החילוק בזה.

נאם הגבר הוקם על וכו', ונעים זמרות ישראל

כתיב בשמואל ב' פרק כג (א-ג) בתפילת דוד לאחר שסיים לכתוב את ספר התהלים:

(א) ואלה דברי דוד האחרונים נאם דוד בן ישי ונאם הגבר הקם על משיח אלהי יעקב ונעים זמרות ישראל: (ב) רוח ה' דבר בי ומלתו על לשוני: (ג) אמר אלהי ישראל לי דבר צור ישראל מושל באדם צדיק מושל יראת אלהים: (ד) וכאור בקר יזרח שמש בקר לא עבות מננה ממטר דשא מארץ: (ה) כי לא כן ביתי עם אל כי ברית עולם שם לי ערוכה בכל ושמרה כי כל ישעי וכל חפץ כי לא יצמיח: (ו) ובליעל כקוץ מנד בלהם כי לא ביד יקחו: (ז) ואיש יגע בהם ימלא ברזל ועץ חנית ובאש שרוף ישרפו בשבת:

ופירש רש"י:

ואלה דברי דוד. נבואת דוד אחרונים, ומי הם הראשונים? דברי השירה האמורים למעלה, אבל בכל שירות ותשבחות שאמר אין נקראים דברים: הוקם על. הוקם למעלה: ונעים זמירות ישראל. אין ישראל משוררים במקדש אלא שירותיו וזמירותיו (היינו של ספר תהלים): דבר ב. השרה ב. רוח קדשו ונדבר ב, וכל לשון נבואה נופל בו לשון דבר כמו הרק אך במשה דבר הלא גם בנו דבר אדבר בו (כמדבר יב, ב), וטעמו של דבר לפי שהרוח נכנס בו בקרב הנביא ומדבר בו: לי דבר צור ישראל. אלי דבר וצוה צור ישראל שאהיה מושל באדם, בישראל שנקראו אדם, שנאמר אדם אתם, ואהיה צדיק מושל וירא אלהים, ורבותינו פירשוהו בלשון אחר אמר דוד אלהי ישראל לי דבר אלי דבר צור ישראל מושל באדם אני, ומי מושל בי צדיק, שאני גזור גזירה והוא מבמלה, אבל לפי ישוב המקראות הראשון הוא פשוטו של מקרא: וכאור בוקר יזרח שמש - והבטיחני שתלך גדולתי הלוך וגדל כאור נוגה אשר הולך ואור: בוקר לא עבות - אור שאינו אפל: מנוגה ממטר דשא מארץ - מאיר בקרי יותר מנוגה הבא ממטר כחום צח עלי אור כשהמטר יורד על הארץ מלאה דשאים והשמש זורח עליו ומבהיק, וכן פתרונו יותר מנוגה הבא ממטר של דשא מארץ: כי לא כן ביתי עם אל - שיהא בקרי עבות: כי ברית עולם - התורה אשר שם לי ערוכה בכל ביתי ושמורה: כי כל ישעי וכל חפץ - צרכי מוכנים לפניו והרי זה מקרא קצר: כי לא יצמיח - עוד למלך אחר מלכותי, דבר אחר כי ברית עולם שם לביתי להיות מלכותי קיימת והברית ערוכה בכל בפי כל הנביאים: כקוץ מונד - קרדו"ן בלע"ז שבקטנתו רך נע ונד וסופו מתקשה עד אשר לא ביד יקחוהו: ואיש יגע בהם ימלא - צריך שילבש את בשרו ברזל וימלא ידו בכלי זיין לקצו: ובאש שרוף ישרפו בשבת - ואין שם תקנה אלא שריפה ולשבת ולהתחמם כנגדם כך הרשעים אין להם תקנה אלא שריפה בגיהנם: בשבת - הקדוש ברוך הוא יושב על כסא הדין:

נקודות לעיון:

הנה בפסוק א' מבואר שדוד משבח את עצמו שזכה לחבר ספר תהלים, אבל בפסוק ב' מבואר שכל מה שאמר היה ברוח"ק מפי ה', ואין אלו דיבוריו כלל?

שְׁהִקִּים עֲלֵהּ שֶׁל תְּשׁוּבָה

איתא בגמ' מסכת מו"ק (טז, ב):

זוטרא בר טוביה הוה קפסיק סידרא (לימד פרשיות) קמיה דרב יהודה, כי מטא להאי פסוקא ואלה דברי דוד האחרונים אמר ליה: אחרונים - מכלל דאיכא ראשונים, ראשונים מאי נינהו? שתיק ולא אמר ליה ולא מידי. הדר אמר ליה: אחרונים - מכלל דאיכא ראשונים, ראשונים מאי היא? - אמר ליה: מאי דעתך, דלא ידע פירושא דהאי קרא - לאו גברא רבה הוא? ידע דנקט מילתא בדעתיה, נהג נזיפותא בנפשיה חד יומא.

ודאתן עלה, מיהא אחרונים - מכלל דאיכא ראשונים, ראשונים מאי היא? וידבר דוד לה' את דברי השירה הזאת ביום הציל ה' אתו מכף כל אויביו ומכף שאול. אמר לו הקב"ה לדוד: דוד, שירה אתה אומר על מפלתו של שאול? אלמלי אתה שאול והוא דוד - איברתי כמה דוד מפניו. היינו דכתיב שגיון לדוד אשר שר לה' על דברי כוש בן ימיני. וכי כוש שמו? והלא שאול שמו! אלא: מה כושי משונה בעורו - אף שאול משונה במעשיו וכו'. מר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: מאי דכתיב נאם דוד בן ישי ונאם הגבר הקם על - נאם דוד בן ישי, שהקים עולה של תשובה. אמר אלהי ישראל לי דבר צור ישראל מושל באדם צדיק מושל יראת אלהים, מאי קאמר? אמר רבי אבהו, הכי קאמר: אמר אלהי ישראל: לי דבר צור ישראל, אני מושל באדם, מי מושל בי - צדיק. שאני גוזר גזרה ומבטלה.

ופירש רש"י:

מכלל דאיכא ראשונים. והלא לא מצינו שאמר דוד בלשון 'דבריו' אלא במקרא זה, ד'דבריו' לשון נבואה. אתה שאול. שגולדת במזלו. והוא דוד. שגולד במזל שלך. אברתי כמה דוד. שהוא צדיק ממך. שגיון. שגגה היתה לו. משונה במעשיו. צדיק גמור. שהקים עולה של תשובה. שהוא שב תחלה, ונתן דרך לשבים, כדאמרינן בפרק קמא דעבודה זרה (ד:), **ולא דוד ראוי לאותו מעשה**, אלא **שאם חטא יחיד** - אומרים לו: כלך אצל דוד, שמחל לו הקב"ה אותו עון, אף אתה - חזור בתשובה. צור ישראל. מושל באדם אני, מי מושל בי, צדיק מושל בי, (שאני גוזר גזרה והצדיק מתפלל -) ומבטלה.

וכתב ר"ח שהתשובה של דוד הייתה על דבריו הראשונים שדיבר על שאול וז"ל:

מר זוטרא בר טוביה הוה פסיק סידריה קמיה דרב יהודה ממי להאי קרא ואלה דברי דוד האחרונים מכלל דאיכא ראשונים שאליה ולא הגיד ליה. א"ל אמו מאן דלא ידע פירושא דהאי פסוקא לאו גברא רבה הוא ידע דנקט מילתא בדעתיה נהג נזיפותא בנפשיה חד יומא. פשטוה דראשונים הן דברי השיר אשר שר דוד ביום הציל ה' אותו מכף כל אויביו ומיד שאול. א"ל הקדוש ברוך הוא שירה אתה אומר על מפלתו של שאול כו'. כיון דידע דחטא חזר והודה כי שגג כדכתיב שגיון לדוד אשר שר לה' על דברי כוש בן ימיני ופי' כי כוש הוא שאול. ולפיכך אמר אלה דברי דוד האחרונים נאם דוד בן ישי נאם הגבר הוקם על שהקים עולה של תשובה.

אלמלא אתה שאול והוא דוד בו'. נראה לפרש ע"פ מ"ש ביומא כמה לא חלי ולא מרגיש גברא דמריה סייעיה, שאול באחד ועלתה לו דוד בשתים ולא עלתה לו וכו', ושם פירשנו ע"ד הבא למהר מסייעין אותו מן השמים, היינו דדוד נתן לבו לשוב בתשובה, וקבל עליו יסורין להודות על חטאיו ובקש סליחה ממנו ית' ב"ה, כמפורש בספר תהלים, וכדלקמן שהקים עולה של תשובה, ומן השמים סייעוהו, משא"כ שאול שלא מצינו בו שבקש סליחה ולא בקש לקבל יסורין על מעשה דאגג, והשתא ה"ק הכא אלמלי אתה שאול שלא שב בכל לבו ולא סייעיה מריה, והוא דוד שהיה מקבל עליו לשוב בתשובה וסייעיה מריה, אברתי כמה דוד מפניו שהוא צדיק ממך, שהוא באחד ואתה בשתים ודו"ק:

נקודות לעיון:

- א. יש להבין איך דרשו חז"ל על 'הוקם על' שהקים עולה של תשובה, הרי לא נזכר בכלל ענין התשובה בפסוק זה?
- ב. מהו החטא שחטא דוד בסוגיא זו, שעליה נאמר שהקים עולה של תשובה?
- ג. בדברי רבינו להלן 'לא היה דוד ראוי וכו'', ציין מוהרנ"ת לגמרא במסכת ע"ז, ושם מובא גם הענין המובא כאן שהקים עולה של תשובה, ויש להבין למה ציין מוהרנ"ת דווקא לגמרא במסכת מו"ק?

לא היה דוד ראוי לאותו מעשה, אלא כדי להורות תשובה ליחיד

איתא בגמ' במסכת ע"ז (ד, ב):

א"ר יהושע בן לוי: לא עשו ישראל את העגל אלא ליתן פתחון פה לבעלי תשובה, שנאמר: מי יתן והיה לבכם זה להם **ליראה** אותי כל הימים וגו'. והיינו דא"ר יוחנן משום ר"ש בן יוחאי: לא דוד ראוי לאותו מעשה, ולא ישראל ראוי לאותו מעשה; לא דוד ראוי לאותו מעשה, דכתיב: ולכי חלל בקרבי; ולא ישראל ראוי לאותו מעשה, דכתיב: מי יתן והיה לבכם זה להם ליראה אותי כל הימים, אלא למה עשו? לומר לך, שאם חטא יחיד - אומרים לו: כלך אצל יחיד, ואם חטאו צבור - אומרים להו לכו אצל צבור. וצריכא (לכתוב חטאם וקבלת תשובתם), דאי אשמועינן יחיד, משום דלא מפרסם חטאיה, אבל צבור דמפרסם חטאיהו אימא לא; ואי אשמועינן צבור, משום דנפישו רחמייהו, אבל יחיד דלא אלימא **זבותיה** אימא לא, צריכא. והיינו דרבי שמואל בר נחמני א"ר יונתן, מאי דכתיב: נאם דוד בן ישי **ונאם הגבר הוקם על**? נאם דוד בן ישי **שהקים עולה של תשובה**.

ופירש רש"י:

לא עשו ישראל את העגל. כלומר גבורים ושליטים ביצרים היו, ולא היה ראוי להתגבר יצרים עליהן, אלא גזירת מלך היתה לשלוט בהם, כדי ליתן פתחון פה לבעלי תשובה, שאם יאמר החוטא לא אשוב שלא יקבלני, אומרים לו צא ולמד ממעשה העגל שכפרו ונתקבלו בתשובה. מי יתן והיה לבכם זה וגו'. בסיני נאמר, אלמא גבורים ואמיצי לבב ביראתם היו. [לאותו מעשה. דבת שבע]. לבי חלל. יצר הרע חלל בקרבי ואין לו כח לשלוט בקרבי. לומר לך. גזירת מלך היתה, ליתן פתחון פה לשבים. דמפרסם חטאיהן. ואיכא חילול, אימא לא ליתקבלו.

נקודות לעיון:

מבואר במאמר שני בחינות בתיקון התשובה, תיקון היחיד שצריך לבוא לשער שלו, ותיקון הרבים של כלל השבטים שצריכים לתקן כל המ"ט שערים, ויש לקשר לתשובת יחיד ורבים המבואר בגמרא.

במצרים, שהוא בחינת מצר הגרון

איתא בפרי עץ חיים (שער חג המצות פ"ז):

דע, כי פרעה אחיזתו בעורף ולא בפנים, והיא באחור הגרון דאריך אנפין, ששם בנינה דאריך אנפין, הנקרא גרון, ושם סוד מקום צר, לכן נקרא מצרים - מצ"ר ים, ושם היה מעכב הטפה, היורד לחוט השדרה, ויורד משם השפע לזעיר אנפין הנקרא ישראל, ופרעה עיכב השפע ההוא, והיינו משועבדים תחת ידו.

נקודות לעיון:

יש להבין בקשרי המאמר מה שייכות מצר הגרון, לכלל תיקון התשובה וזיכוך המ"ט אותיות?

וַיֵּרֶד ה' עַל הַר סִינַי

כתיב בשמות פרק יט, (ט-כד):

(ט) וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה הִנֵּה אָנֹכִי בָּא אֵלֶיךָ בְּעָבַב הָעֲנָן בְּעָבֹר יִשְׁמַע הָעָם בְּדַבְרֵי עֲמֹד וְגַם כִּדְּ יֵאָמְרוּ לְעוֹלָם וַיְגַד מֹשֶׁה אֶת דְּבָרֵי הָעָם אֶל ה': (י) וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵךְ אֶל הָעָם וְקַדְּשָׂתֶם הַיּוֹם וּמָחָר וּכְבָסוּ שְׂמֹלֹתֶם: (יא) וְהָיוּ נֹכְנִים לַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כִּי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יֵרֵד ה' לְעֵינֵי כָל הָעָם עַל הַר סִינַי: (יב) וְהִגַּבְלָתָ אֶת הָעָם סָבִיב לְאָמֹר הַשְּׁמֵרוּ לָכֶם עֲלוֹת בְּהָר וּנְגַע בְּקִצְהוּ כָּל הַנְּגַע בְּהָר מוֹת יוֹמָת: (יג) לֹא תִגַע בּוֹ יָד כִּי סָקוֹל יִסְקַל אוֹ יָרֵה אוֹ יֵרֵה אִם בְּהֵמָה אִם אִישׁ לֹא יַחִיָּה בְּמִשְׁךָ הַיִּבֵּל הִמָּה יַעֲלוּ בְהָר: (יד) וַיֵּרֶד מֹשֶׁה מִן הָהָר אֶל הָעָם וַיְקַדְּשׁ אֶת הָעָם וַיְכַבְּסוּ שְׂמֹלֹתֶם: (טו) וַיֹּאמֶר אֶל הָעָם הָיוּ נֹכְנִים לְשִׁלְשֵׁת יָמִים אֶל תִּגְשׁוּ אֶל אִשָּׁה: (טז) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בַּהִיָּת הַבִּקְרָר וַיְהִי קֶלֶת וּבְרָקִים וְעָנָן כָּבֵד עַל הָהָר וְקַל שֹׁפָר חָזַק מְאֹד וַיִּחַרְד כָּל הָעָם אֲשֶׁר בְּמַחֲנֶה: (יז) וַיֹּצֵא מֹשֶׁה אֶת הָעָם לְקִרְאֵת הָאֱלֹהִים מִן הַמַּחֲנֶה וַיִּתְנַצְּבוּ בְּתַחֲתֵית הָהָר: (יח) וְהָרַס סִינַי עֵשָׂן פָּלוּ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו ה' בְּאֵשׁ וַיַּעַל עֵשָׂנוּ בְּעֵשָׂן הַכִּבְשָׁן וַיִּחַרְד כָּל הָהָר מְאֹד: (יט) וַיְהִי קוֹל הַשֹּׁפָר הוֹלֵךְ וְחֹזֵק מְאֹד מֹשֶׁה יִדְבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל: (כ) וַיֵּרֶד ה' עַל הַר סִינַי אֶל רֹאשׁ הָהָר וַיִּקְרָא ה' לְמֹשֶׁה אֶל רֹאשׁ הָהָר וַיַּעַל מֹשֶׁה: (כא) וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה רַד הָעֵד בְּעָם פֶּן יִהְרָסוּ אֶל ה' לְרֹאזוֹת וְנִפְּל מִמֶּנּוּ רַב: (כב) וְגַם הַכֹּהֲנִים הַנִּגְשִׁים אֶל ה' יִתְקַדְּשׁוּ פֶּן יִפְרָץ בָּהֶם ה': (כג) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל ה' לֹא יוֹכֵל הָעָם לַעֲלֹת אֶל הַר סִינַי כִּי אַתָּה הַעֲדַתָּה בְּנֹו לְאָמֹר הַגִּבֹּל אֶת הָהָר וְקַדְּשָׁתוּ: (כד) וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי ה' לֵךְ רַד וְעֲלִיתָ אֶתָּה וְאַהֲרֹן עֲמֹד וְהַכֹּהֲנִים וְהָעָם אֶל יְהִרְסוּ לַעֲלֹת אֶל ה' פֶּן יִפְרָץ בָּם:

ופירש רש"י:

בעב הענן. במעבה הענן וזהו ערפל: וגם כך. גם בנביאים הבאים אחריו: והגבלת. קבע להם תחומין לסימן, שלא יקרבו מן הגבול והלאה: לאמר. הגבול בעצמו אומר להם, השמרו מעלות מכאן והלאה, ואתה תזהירם על כך: במשך היובל. כשימשוך היובל קול ארוך הוא סימן סלוק שכינה והפסקת הקול, וכיון שנסתלק הם רשאים לעלות: היובל. הוא שופר של איל, שכן בערביא קורין לדכרא יובלא, ושופר של אילו של יצחק היה: מן החר אל העם. מלמד שלא היה משה פונה לעסקיו אלא מן ההר אל העם: בהיות הבוקר. מלמד שהקדים על ידם, מה שאין דרך בשר ודם לעשות כן, שיהא הרב ממתין לתלמיד, וכן מצינו ביחזקאל (יחזקאל ג, כב) קום צא אל הבקעה וגו', (שם, כג) ואקום ואצא אל הבקעה והנה שם כבוד ה' עומד: לקראת האלהים. מגיד שהשכינה יצאה לקראתם, כחתן היוצא לקראת כלה, וזהו שנאמר (דברים לג, ב) ה' מסיני בא, ולא נאמר לסיני בא: הכבשן. של סיד, יכול ככבשן זה ולא יותר, תלמוד לומר (דברים ה, יא) בוער באש עד לב השמים. ומה תלמוד לומר כבשן, לשבר את האוזן, מה שהיא יכולה לשמוע, נותן לכריות סימן הניכר להם: וירד ה' על הר סיני. יכול ירד עליו ממש, תלמוד לומר (שמות כ, יט) כי מן השמים דברתי עמכם. מלמד שהרכין שמים העליונים והתחתונים והציען על גבי ההר, כמצע על המטה, וירד כסא הכבוד עליהם: העד בעם. התרה בהם שלא לעלות בהר: פן יהרסו וגו'. שלא יהרסו את מצבם על ידי שתאותם אל ה' לראות, ויקרבו לצד ההר: ונפל ממנו רב. כל מה שיפול מהם ואפילו הוא יחיד, חשוב לפני רב: יהרסו. כל הריסה מפרדת אסיפת הבנין, אף הנפרדין ממצב אנשים הורסים

את המצב: יתקדשו. יהיו מזומנים להתיצב על עמדם: פן יפרץ. לשון פרצה, יהרוג בהם ויעשה בהם פרצה: לא יוכל העם. איני צריך להעיד בהם, שהרי מותרין ועומדין הם היום שלושת ימים, ולא יוכלו לעלות שאין להם רשות: לך רד. והעד בהם שנית, שמזרוין את האדם קודם מעשה, וחזרוין ומזרוין אותו בשעת מעשה: ועלית אתה ואהרן עמך והכהנים. יכול אף הם עמך, תלמוד לומר ועלית אתה. אמור מעתה, אתה מחיצה לעצמך ואהרן מחיצה לעצמו והם מחיצה לעצמם. משה נגש יותר מאהרן, ואהרן יותר מן הכהנים, והעם כל עיקר אל יהרסו את מצבם לעלות אל ה':

נקודות לעיון:

רבינו מבאר שירידת ה' בהר סיני, הוא התשובה של ה', ויש להבין על איזה חטא כביכול עשה תשובה? ולמה נעשתה תשובה זו דווקא בהר סיני?

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרֵימָה אֶת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ

כתיב בשמות פרק א (א-ה):

(א) וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרֵימָה אֶת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ: (ב) רְאוּבֵן שְׁמֵעוֹן לְוִי וַיהוֹדָה: (ג) יִשָּׁשְׁכָר זְבוּלֹן וּבְנֵימֵן: (ד) דָּן וְנַפְתָּלִי גָד וְאָשֶׁר: (ה) וַיְהִי כָּל נַפְשׁ יִצְאֵי יִרְדְּ יַעֲקֹב שְׁבָעִים נַפְשׁ וַיּוֹסֶף הָיָה בְּמִצְרַיִם:

ופירש רש"י:

ואלה שמות בני ישראל. אף על פי שמנאן בחייהן בשמותן, חזר ומנאן אחר מיתתן, להודיע חיבתן שנמשלו לכוכבים, שמוציאן ומכניסן במספר ובשמותם, שנאמר (ישעיהו מ, כו) המוציא במספר צבאם לכולם בשם יקרא: ויוסף היה במצרים. והלא הוא ובניו היו בכלל שבעים, ומה בא ללמדנו, וכי לא היינו יודעים שהוא היה במצרים, אלא להודיעך צדקתו של יוסף, הוא יוסף הרועה את צאן אביו, הוא יוסף שהיה במצרים ונעשה מלך ועומד בצדקו:

A series of 25 horizontal blue lines spanning the width of the page, providing a template for writing.

Lined writing area consisting of 30 horizontal blue lines for text entry.

A series of horizontal blue lines for writing, spanning the width of the page.

A series of horizontal blue lines for writing, spanning the width of the page.

A series of horizontal blue lines for writing, spaced evenly down the page.

ע"ג כ"ה תנינא

A series of horizontal blue lines for writing, spanning the width of the page.

